

LESNICTVÍ

4

ROČNÍK 21 (XLVIII)
PRAHA
DUBEN 1975
CENA 12 Kčs

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE ZEMĚDĚLSKÝCH VĚD
ÚSTAV VĚDECKOTECHNICKÝCH INFORMACÍ

Redakční rada: člen korespondent ČSAV prof. Dr. Ing. Miroslav Vyskot, DrSc. (předseda), Ing. Zdeněk Bludovský, CSc., prof. Dr. Ing. Václav Douda, CSc., prof. Dr. Ing. Ján Halaj, DrSc., Ing. Jan Jindra, CSc., člen korespondent ČSAV prof. Dr. Ing. Augustin Kalandra, DrSc., prof. Dr. Ing. Václav Korf, DrSc., prof. Dr. Ing. Josef Pelíšek, DrSc., prof. Ing. Adolf Priesol, CSc., prof. Ing. Vítězslav Zásměta.

Vedoucí redaktorka Ing. Milena Staňková

© Ústav vědeckotechnických informací, Praha 1975

CS ISSN 0024-1105

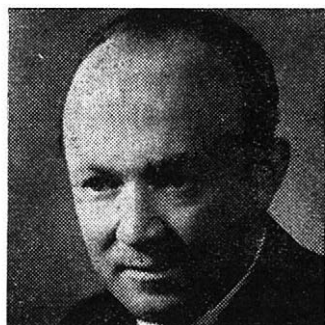
LESNICTVÍ uveřejňuje vědecká pojednání o vyřešených výzkumných úkolech ze všech oborů lesnické vědy, studie a rozborů. Vydává Ústav vědeckotechnických informací. Vychází měsíčně. Redakce: 120 56 Praha 2, Slezská 7, telefon 257541. Celoroční předplatné Kčs 144,—.

LESNICTVÍ публикует научные статьи о решенных заданиях по научному исследованию в области лесохозяйственной науки, обзоры и анализы. Издает Институт научно-технической информации. Выходит в свет ежемесячно. Редакция: 120 56 Прага 2, Слезска 7.

LESNICTVÍ publishes scientific treatises about the solved research tasks in the line of forest science, studies and analyses. Published by the Institute of Scientific and Technical Information. Issued monthly. Editorial office: 120 56 Prague 2, Slezská 7.

LESNICTVÍ veröffentlicht wissenschaftliche Abhandlungen über die gelösten Forschungsaufgaben auf dem Gebiete der Forstwirtschaftswissenschaft, Studien und Analysen. Herausgegeben vom Institut für wissenschaftlich-technische Informationen. Erscheint monatlich. Redaktion: 120 56 Praha 2, Slezská 7.

LESNICTVÍ publie les traités scientifiques concernant les tâches de recherches résous dans le domaine de science silvicole, études et analyses. Publié par l'Institut des informations scientifiques et techniques. Parait une fois par mois. Rédaction: 120 56 Praha 2, Slezská 7.

Lesy a lesní hospodářství měly pro rozvoj lidstva vždy nesmírný význam. Ne však vždy si to společnosti na různých stupních vývoje uvědomovaly a věnovaly lesnímu hospodářství odpovídající pozornost. Osvobození naší vlasti slavnou Sovětskou armádou před 30 lety znamená i v rozvoji lesního hospodářství České socialistické republiky rozhodný mezník.

Lid si byl vědom toho, co znamenaly lesy v národně osvobozené boji, kolik úkrytů poskytovaly protifašistickým bojovníkům, kolik zaplatily fašistické okupaci. Zvláště poslední leta fašistické nadvlády zanechala na hospodaření v lesích své stopy. Z lesů se bralo — ale nevracelo. A tak mladá

lidově demokratická republika převzala nejen majetkově a správně roztržštěné lesní hospodářství, ale i cca 200 000 ha nezalesněných ploch, nezpracované dřevo, které se brzy stalo zdrojem přemnožení lesních škůdců, i neutěšené zastaralé výrobní poměry založené výlučně na ruční práci. Nové státní orgány lidově demokratického Československa byly proto postaveny před obtížný úkol, a to začít postupně, ale i rychle vytvářet předpoklady jak toto nedobré dědictví změnit a jak z lesního hospodářství udělat účinné kolečko celé soustavy společenského rozvoje.

Prvním předpokladem pro změnu celého komplexu správních, výrobních a technických otázek byla snaha vytvořit podmínky pro socialistické výrobní vztahy za současného odstraňování důsledků válečných let.

V roce 1945 zabírala lesní půda České socialistické republiky 2 370 000 ha většinou v držbě soukromé a různých společností, církve a velkostatků. Důsledným provedením prvních dekretů, revizí pozemkové reformy a druhou pozemkovou reformou se změnila vlastnicko-výrobní vztahy. A tak již v roce 1950 převládají ve správě lesů organizace Státních lesů. Za uplynulých 30 let se změnily poměry takto:

	1945	současný stav
lesy státní + obecní	30 %	91,8 %
lesy zemědělských družstev	—	7,1 %
lesy soukromé a soukromých společností	70 %	1,1 %

* Tento proces nebyl ani jednorázový, ani jednoduchý. I když dnes podíl lesů v soukromé držbě nemůže ohrozit vývoj socialistických výrobních vztahů, zbytky soukromých lesů — zvláště v některých okresech — působí dodnes

potíže jak při hospodaření na základě moderních technologií i nových pěstebních poznatků, tak i ve správě a hlavně ve vědomí lidí, protože větší výměry s dospělými porosty jsou často ještě i dnes předmětem různých spekulací se dřevem.

Válkou vyčerpané a na mnoha místech zničené hospodářství bylo postaveno před naléhavý problém obnovy a postupného růstu produkce a úrovně hospodaření. A k tomu bylo potřeba dřeva, ať již jako stavební materiál, nebo surovinu pro zpracovatelský průmysl. Proto počátky hospodaření v lesích v prvních poválečných letech byly naplněny snahou zásobit národní hospodářství dostatečným množstvím suroviny a urychleně uskutečňovat opatření na uvedení lesních porostů do plné produkce — do takového biologického stavu, který by se přibližoval normálnímu vyrovnanému hospodaření v lesích.

Ve svých správních a zákonných opatřeních socialistický stát vytvářel prostor pro rozvoj tohoto bohatství lesního fondu, což nejlépe vyjadřuje lesní zákon č. 166/1960 Sb., který stanoví:

„Lesy jsou jedním z největších bohatství naší vlasti a slouží všestranně socialistické společnosti. Jsou hlavním a trvalým zdrojem dřeva, vyrovnávají a zlepšují podnebí a vodní poměry, jsou zdrojem zdraví a osvěžení a uchovávají přírodní krásy. Pro tento význam lesů je třeba toto bohatství chránit jako lesní fond, soustavně a plánovitě pečovat o zvelebování a zcelování lesů a o hospodaření v nich podle zásad pokrokové biologie, techniky a ekonomiky a tím přispívat k rozvoji národního hospodářství a k zvyšování hmotné a kulturní úrovně pracujících“.

V hospodářském rozvoji lesů — s ohledem na 100 a víceletou produkční dobu — není 30 let mnoho. Podíváme-li se však zpět na těchto uplynulých 30 let, jsou změny markantní. Naše socialistická společnost si uvědomila, že pozornost věnovaná rozvoji lesů se vrátí, ať již v surovině nebo ostatních celospolečenských funkcích.

Rozloha lesů v České socialistické republice se zvětšovala takto:

	1930	1950	1960	1970	současný stav
lesní půda v tis. ha	2355	2472	2574	2606	2608
% lesnatosti	29,8	31,6	32,5	32,9	33,0
růst rozlohy lesů k roku 1930 v %	100,0	104,1	109,3	114,0	114,1

Jak se začaly naplňovat cíle socialistické přestavby naší společnosti, zejména plnění programu IX. sjezdu KSČ, začaly se i rychleji uskutečňovat výrobně technické přeměny v lesním hospodářství. X. sjezd KSČ určil hlavní orientaci na snížení spotřeby dřeva a přísnou hospodárnost s touto surovinou; XI. sjezd již dále uložil zvýšit produkci dřeva na ha lesní půdy a lepším využíváním dosáhnout nejpozději v roce 1970 odstranění dosavadní disproporce mezi přírůstkem a těžbou dřeva; XIV. sjezd kromě využívání dřevní suroviny stanovil soustavně snižovat namáhavost těžebních a manipulačních prací v lese.

Tyto základní dokumenty se postupně rozpracovávaly a v provozu lesního hospodářství realizovaly. Praktickou a podrobnou orientaci dávala pak lesnímu

hospodářství usnesení vlády č. 448 z roku 1956, č. 775 z roku 1961 a usnesení národních a federální vlády z roku 1972. Při realizaci těchto dokumentů procházelo lesní hospodářství různými etapami vývoje, jež se odrážely nejen v názorové rozdílnosti mezi lesníky, ale i v praktickém hledání a uplatňování různých směrů v technice a technologii, v řízení, v legislativě i v oceňování stavu a produkčních možností lesa. Dnes s odstupem času se dá říci, že všechny tyto cesty prospěly rozvoji lesního hospodářství, některé zanechaly pevné kořeny a zanikly ty, které byly pouze módním přizpůsobováním různým časovým vzorům a subjektivně ovlivněny.

Mezi tyto směry a cesty patří především hledání nejspolehlivějšího výpočtu produkčních schopností a základního hospodářského způsobu. Dá se říci, že novým lesním zákonem byly vcelku účelně sladěny až dosud různé představy a že tato zákonná opatření na svou dobu vykonala základní konsolidační krok, i když je třeba i nadále sledovat jejich soustavné přizpůsobování výsledkům vědy i techniky a potřebám společenské produktivity práce a ochrany přírodního prostředí.

Sem patří rovněž hledání nejpokrokovějších metod mechanizace, techniky a technologie od předkacovacích čt po komplexní technologie sortimentní a strojové metody, metody produkce sadebního materiálu od miliónových produkcí přes výpěstky až po dnes rychlé využívání a rozšiřování pěstování obalovaných sazenic.

Různě se vyvíjela také organizace a řízení. Rychlý nárůst rozlohy státních lesů, značný růst úkolů a hlavně nová dělicí čára mezi lesním hospodářstvím a zpracujícím průmyslem převzetím povinností dodat sortimenty až na sklad odběratele si vynutil několik organizačních úprav, a to od zavedení zvláštní organizace pro dodávky surového dříví, přes první dodávkové služby u lesních závodů, rozdělení lesního hospodářství na pěstební a těžební organizace až k opětovnému komplexnímu hospodaření na lesní půdě. Ne vždy zůstaly tyto organizační formy bez následků — hlavně v přístupu a vědomí lidí. Často bylo nutno překonávat zastaralé návyky, ale i pohodlnost, často se však malá řídicí účinnost hledala nesprávně v nové organizaci. Subjektivní faktory měly podstatnou roli. Organizace řízení však nemůže trvale ustrnout ani dnes. U všech zkoumaných směrů a poznatků z nich získaných zůstává i dnes hlavním smyslem organizace, tj. vytvořit takové podmínky pro rozvoj výrobních sil, které budou odpovídat časové potřebě, stavu vybavení i připravenosti pracovníků.

ZMĚNY VLASTNÍ ZÁKLADNY LESNÍHO FONDU

Od roku 1945 do roku 1950, kdy byla uskutečněna první inventarizace lesního fondu, byla pozornost soustředěna především na odstranění následků válečného hospodaření a na vytváření předpokladů pro normální hospodaření ve všech lesích. Stav zásob i stav porostů zjištěný v roce 1950 nedával objektivní předpoklad rozvoje lesního hospodářství směrem k soběstačnosti krýt potřebu dřevní suroviny. Ukazovala se nutnost dlouholetých opatření k likvidaci tehdejších přetěžeb. A tak k tomuto cíli byla také usměrňována všechna opatření mezi lety 1950 — 1970. Výsledek tohoto úsilí se projevil již v ukazatelích lesního fondu při Inventarizaci 1970. Celkové zásoby dřeva vzrostly na 437 mil. m³ a celkový etát na 9 780 000 m³ a bude mít vzrůstající tendenci. Těžební etát na

ha plochy vzrostl na 3,8 m³ a předpokládá se čerpání těžebních ukazatelů cca na 90 % průměrného mýtního přírůstu. Tento růst těžební výnosovosti je v uplynulém 20letí podstatný a znamená radikální obrat v řešení potřeb dřevní suroviny pro národní hospodářství. Předpokládá se další růst celkového etátu, takže v roce 1990 dosáhneme celkem 12 145 000 m³ a 4,7 m³ na 1 ha.

Tento růst byl umožněn likvidací zalesňovacích nedodělků, kde v současné době hospodaříme s normální holinou, rychlejším zpřístupňováním porostů, kde bylo vybudováno 1800 km lesních silnic a cest (z toho v 5. pětiletce 640 km). Zpřístupňování systémem dočasných svážnic umožnilo těžebně i obnovně hospodařit i v porostech do té doby opomíjených.

Měnila se nejen výnosová funkce lesního fondu, ale měnila se i jeho biologická hodnota směrem k zlepšení celospolečenských funkcí lesa. Na území České socialistické republiky vznikly nové skupiny účelových lesů, z nichž největší zaujímají lesy vodohospodářského významu. Ty činí v současné době přes 800 000 ha lesních porostů a jejich funkce bude i do budoucna narůstat. Lesní zeleň začala být významným činitelem v ochraně krajiny před průmyslovými exhaláty a významným činitelem pro rekreaci obyvatel. Na tomto úseku rozmach uplynulých 30 let bude muset být usměrněn řádným územním plánováním.

VÝVOJ PRACOVNÍ SITUACE ZA UPLYNULÝCH 30 LET

Na tomto úseku lesní hospodářství České socialistické republiky prošlo rovněž několika vývojovými etapami. Odlišně postupoval vývoj v tzv. pohraničních oblastech a odlišně ve vnitrozemí. Charakteristická pro tento vývoj je postupně se měnící situace v pracovnících v pohraničí a ve vnitrozemí. Zatímco v pohraničí, tj. ve většině lesnatých oblastí, si nedostatek pracovních sil již v letech 1946—1950, tj. po odsunu Němců, vynucoval jak vytváření podmínek pro sezónně získávané pracovníky, tak vytváření podmínek sociálními a bytovými opatřeními pro získání stálých pracovníků specializovaných na celoroční práci v lese. Ve vnitrozemí se ještě dlouho uplatňovala na pracovním trhu pro lesní hospodářství zásada využití drobných zemědělců, kteří často stačili zajistit všechny úkoly. Dlouho také doznívala praxe tzv. naturálních odměn — běžná v období první republiky — tj. vykonání práce za přenechání materiálu z prořezávek, trávy, pronájem políček apod. Tato praxe nenutila až do přechodu vesnice na velkovýrobní moderní technologii v zemědělství si příliš činit starosti s pracovními silami. A tak se stalo, že dnes jsou mnohé pohraniční závody na tom s pracovníky lépe než kdysi přeplněné vnitrozemské závody. Úměrně stabilizaci pracovních sil a růstu technického vybavení se vyvíjela i mzdová situace. Ta zaznamenala podstatný nárůst a značně se zmenšila disproporce úrovně výdělkové možnosti v porovnání s průmyslem.

Růst vybavenosti, nová technika a technologie, růst kvalifikace pracovníků a přechod na většině úseků práce v lesním hospodářství od sezónnosti k celoročnímu zaměstnání postupně přibližoval i celkové průměrné výdělky výdělkům v ostatních odvětvích.

V roce 1950 pracovalo v lesním hospodářství České socialistické republiky 48 900 pracovníků, v současné době pracuje 57 500 pracovníků. Průměrně dosažený výdělek, který činil v roce 1950 u všech pracovníků 833 Kčs, u 1 dělníka 742 Kčs, vzrostl do konce roku 1974 na 2319 Kčs a u dělníků na 2205

Kčs. Tím se podstatně snížila disproporce ve srovnání s ostatními odvětvími národního hospodářství. Zejména v posledních letech se racionalizací mzdových soustav průměrné mzdy v lesním hospodářství téměř vyrovnaly průměrným mzdám v průmyslu, kde činily za všechny pracovníky 2311 Kčs a u dělníků 2248 Kčs.

CELKOVÉ ZHODNOCENÍ

Hodnotíme-li uplynulých 30 let rozvoje lesního hospodářství v celé souvislosti, je vidět znatelný pokrok v samotném vybavení výrobní základny jako nejdůležitějším činiteli rozvoje tohoto odvětví. Jestliže rok 1950 znamenal teprve začátek pronikání strojové techniky do lesního hospodářství a jestliže tyto začátky byly spojeny s vybavováním zejména opotřebovanými vojenskými dopravními prostředky, rychlost vybavování posledního období podstatně změnila charakter počtu i kvality základních prostředků v lesním hospodářství.

V roce 1951 bylo motorovými pilami káceno 1,4 mil. m³ a v současné době již přes 9 mil. m³, tj. více jako 6násobek. Stupeň mechanizace se zvýšil u těžby ze 14,2 % na 99,8 %, u přibližování ze 4,6 % na 63,1 %. U odvozu dřeva ze 49,9 % na 99,7 %. Tomuto celkovému růstu vybavenosti odpovídá i růst vybavenosti v porovnání na 1 pracovníka. Jenom za 5. pětiletku bude do lesního hospodářství České socialistické republiky vloženo 218 % prostředků 4. pětiletky a vybavenost na 1 pracovníka dosáhne 24 750 Kčs, tj. 162 % v porovnání s rokem 1970. Tento růst vybavenosti, který se zvyšoval v každé pětiletce, byl hlavním předpokladem podstatného snížení spotřeby živé práce, a tím poklesu pracnosti. Ta se snížila celkově na 69 %, v těžbě na 61 %, v lesních školkách na 69 %. O to se zasloužilo hlavně zavedení a lepší využívání mechanizace, rychlý růst počtu technicky dokonalejších strojů v přibližování dřeva, v odkorňování, v lesních školkách i na manipulačních skladech. Jen při odkorňování dřeva vzrostl stupeň mechanizace na 160 % v porovnání s rokem 1970.

Celé uplynulé období znamenalo podstatnou stabilizaci v lesním hospodářství. Proto XIV. sjezd mohl stanovit další náročné úkoly pro 5. pětiletku, kterou letošním rokem máme ukončit. Porovnáme-li úkoly stanovené směrnicí XIV. sjezdu s cíli, které jsou stanoveny pro rok 1975, ukazuje se, že bude dosaženo příznivých výsledků zejména v těchto oblastech:

1. Jsou vytvořeny předpoklady pro to, aby na lesní půdě zůstávala pouze normální holina vzniklá těžbou i přes mimořádné důsledky rozsáhlých kalamit. Celé úsilí směřuje k rychlejší racionalizaci a mechanizaci pěstebních prací, zejména ve školkařské činnosti.

2. Bude překročena těžba dřeva stanovená pětiletým plánem o 2,4 % a bude překročeno i zásobování národního hospodářství dřevem dodávkou o 1,5 mil. m³ vyšší než stanovil původní pětiletý plán. Stanovených předpokladů však nebude dosaženo ve vlastním zpracování a využití dřevní hmoty, které zůstane za potřebou národního hospodářství.

Příznivých výsledků v lesním hospodářství České socialistické republiky bude dosaženo v dalším růstu technické úrovně, zvyšování produktivity práce a úspor celkového počtu pracovníků.

V České socialistické republice vzroste produktivita práce o dalších cca 38 % oproti roku 1970 a bude ušetřeno přes 8000 pracovníků. Těchto výsledků bude dosaženo jak růstem vybavenosti, tak i růstem kvalifikace všech pracov-

níků v lesním hospodářství, změnou organizace práce, zvýšením stabilizace pracovníků i větší péčí o ně.

Nové úkoly lesního hospodářství ČSR budou do budoucna charakterizovány dvěma hlavními faktory:

Je to především další tlak na růst biologické hodnoty lesa, tzn. propracování a zavádění takových metod, které jednak zvýší vlastní produkční schopnosti, tj. produkci dřevní suroviny, ale zlepší i celospolečenské funkce lesů, které začínají narůstat. V této oblasti bude nutno se zamyslet nad současným způsobem hospodaření a rychleji uvádět do praxe nově ověřené metody a principy.

V souvislosti s růstem biologické hodnoty lesního fondu se musí rychleji prosadit i racionální využití a zpracování veškeré produkce lesního hospodářství. Zde bude nutno dořešit nejen šetrnější metody dosažení této produkce, růst kultury práce v lesním hospodářství, další růst produktivity práce a snižování pracnosti, ale i orientaci na takové faktory, které doposud byly v lesním hospodářství málo využívány. Jde o prohloubení poznání o nejdůležitějším článku ve výrobním procesu, tj. o vlastních pracovnících, a s tím spojených psychologických, sociologických a ergonomických předpokladech možností zlepšení na tomto nejcitlivějším úseku výrobních vztahů.

Lesní hospodářství České socialistické republiky vstoupilo do 30. výročí osvobození s náročnými úkoly, ale i s výsledky uplynulých 30 let, které velmi pozitivně poznamenaly vývoj lesního hospodářství České socialistické republiky. V letošním jubilejním roce se budou pracovníci v lesním hospodářství podílet nejenom na vlastním hospodaření v lesích a plnění stanovených úkolů, ale měli by i stát v čele při rozšiřování naší zeleně, při realizaci výzvy vlády k 30. výročí osvobození, neboť oni jsou nejpovolanější, aby tuto akci jako dlouhodobý záměr tvorby kulturní krajiny ČSR pomohli usměrňovat a realizovat.

Rok 1975 je pro lesní hospodářství výrazným mezníkem. Vítáme osvobození naší vlasti Sovětskou armádou, dokončujeme úspěšně 5. pětiletý plán a připravujeme se na úkoly 6. pětiletky. A ty opět nebudou malé. Stojíme před dalším růstem výroby, technického pokroku, kultury práce a zvelebení našeho lesního bohatství. Stojíme na začátku druhé generace vybavování lesního hospodářství základními prostředky techniky a mechanizace a v této souvislosti i na začátku přípravy pracovníků pro toto období.

Bylo-li uplynulé období spojeno s úsilím pracovníků v lesním hospodářství o plynulost plnění úkolů tohoto odvětví, bude období po roce 1975 požadovat semknutí všech sil a prostředků k dalšímu podstatnému růstu efektivnosti cestou technického rozvoje, organizační přesnosti a náročnosti, iniciativy pracujících i snahou všech pracovníků dosahovat lepších výsledků s menšími vklady.

Před 30 lety byly lesy místem skutečného boje za záchranu civilizace a pokroku v naší společnosti. I dnes zůstávají tyto prostory základnou pro zápas za další pokrok lesního hospodářství, a tím i celé rozvíjející se socialistické společnosti.

SOUHRN

Lesní hospodářství ČSR vstupuje do roku 1975, který je 30. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou, s náročnými úkoly, ale i pozitivními výsledky práce uplynulých 30 let. Toto období znamenalo podstatnou stabi-

lizaci v lesním hospodářství, jež vyústila v úspěšné splnění úkolů 5. pětiletky. Příznivých výsledků je dosaženo zejména na těchto úsecích:

1. Jsou vytvořeny předpoklady pro to, aby na lesní půdě zůstávala pouze normální holina vzniklá těžbou i přes mimořádné důsledky rozsáhlých kalamit. Celé úsilí směřuje k rychlejší racionalizaci a mechanizaci pěstebních prací, zejména ve školkařské činnosti.

2. Bude překročena těžba dřeva stanovená pětiletým plánem o 2,4 % a bude překročeno i zásobování národního hospodářství dřevem dodávkou o 1,5 mil. m³ vyšší, než stanovil původní pětiletý plán. Stanovených předpokladů však nebude dosaženo ve vlastním zpracování a využití dřevní hmoty, která zůstane za potřebou národního hospodářství.

3. V České socialistické republice vzroste produktivita práce o dalších cca 38 % oproti roku 1970 a bude ušetřeno přes 8000 pracovníků. Těchto výsledků bude dosaženo jak růstem vybavenosti, tak i růstem kvalifikace všech pracovníků v lesním hospodářství, změnou organizace práce, zvýšením stabilizace pracovníků i větší péčí o ně.

Nové úkoly lesního hospodářství ČSR budou do budoucna charakterizovány dvěma hlavními faktory:

1. Je to především další tlak na růst biologické hodnoty lesa, tzv. propracování a zavádění takových metod, které zvýší vlastní produkční schopnosti, tj. produkci dřevní suroviny, jednak zlepši i celospolečenské funkce lesů, které začínají narůstat. V této oblasti bude nutno se zamyslet nad současným způsobem hospodaření a rychleji uvádět do praxe nově ověřené metody a principy.

2. V souvislosti s růstem biologické hodnoty lesního fondu se musí rychleji prosadit i racionální využití a zpracování veškeré produkce lesního hospodářství. Zde bude nutno dořešit nejen šetrnější metody dosažení této produkce, růst kultury práce v lesním hospodářství, další růst produktivity práce a snižování pracnosti, ale i orientaci na takové faktory, které doposud byly v lesním hospodářství málo využívány. Jde o zvýšení poznání o nejdůležitějším článku ve výrobním procesu, tj. o vlastních pracovnících a s tím spojených psychologických, sociologických a ergonomických předpokladech možností zlepšení na tomto nejcitlivějším článku výrobních vztahů.

Došlo dne 7. 2. 1975

Тридцать лет развития лесного хозяйства ЧСР

Лесное хозяйство ЧСР вступает в 1975 год, являющийся 30 годовщиной освобождения Чехословакии Советской Армией, не только с требовательными задачами, но и с положительными результатами работы за истекших 30 лет. Этот период означал существенную стабилизацию лесного хозяйства, которая выражена в успешном выполнении задач 5 пятилетки. Благоприятные результаты были достигнуты, главным образом, на следующих участках:

1. Созданы предпосылки для того, чтобы на лесной земле оставалась только нормальная прогалина, возникшая в результате лесозаготовок даже несмотря на серьезные последствия обширных природных бедствий. Все стремления направлены на ускоренную рационализацию и механизацию лесоводственных работ, особенно в области питомниководства.

2. На 2,4 % будет перевыполнена намеченная пятилетним планом заготовка древесины и будет перевыполнено также снабжение народного хозяйства древесиной путем поставки, которая будет на 1,5 млн. м³ выше, чем указано в первоначальном пятилетнем плане. Однако эти показатели не будут достигнуты по обработке и использованию древесной массы, которые не будут достигать уровня потребности народного хозяйства.

3. В Чешской Социалистической Республике возрастет производительность труда еще приблизительно на 39 % в сравнении с 1970 годом, причем будет достигнута экономия 8600 работников. Эти результаты будут получены как путем роста оснащенности, так и роста квалификации всех работников лесного хозяйства, путем изменения организации труда, повышения стабилизации работников и повышенной заботы о них.

Новые задачи лесного хозяйства ЧСР будут впредь характеризованы двумя основными факторами:

1. Это, прежде всего, дальнейшее давление на рост биологической ценности леса, так наз. детальной разработки и внедрения таких методов, которые не только повысят собственные производственные способности, т.е. продукцию древесного сырья, но улучшат и общественно полезные функции лесов, которые приобретают все более важное значение. В этой области необходимо задуматься над современным способом ведения хозяйства и скорее внедрять в практику новейшие проверенные методы и принципы.

2. В связи с ростом биологической ценности лесного фонда нужно скорее внедрять также рациональное использование и обработку всей продукции лесного хозяйства. Здесь следует дорешить не только более бережные методы достижения этой продукции, рост культуры труда в лесном хозяйстве, дальнейший рост производительности труда и сокращение трудоемкости, но и ориентировку на такие факторы, которые до сих пор в лесном хозяйстве малоиспользовались. Речь идет о повышении уровня познания важнейшего звена производственного процесса, т.е. собственных работников и связанных с этим психологических, социологических и эргономических предпосылок возможностей улучшения этого наиболее чувствительного звена производственных отношений.

Thirty Years of the Development of Forestry in ČSR

The forestry of ČSR is entering into the year 1975, a year of the 30th anniversary of the liberation of Czechoslovakia by the Soviet army, with ambitious designs, but also with the positive results of work achieved within the past 30 years. This period was earmarked by substantial stabilization of forestry and was concluded by successful fulfilment of the projects of the 5th Five-year plan. Favourable results have been obtained particularly in the following fields:

1. There are adequate conditions for the requirement that, in spite of extraordinary consequences of large calamities, only normal clear-cut areas may remain on the forest land after logging. All efforts are aimed at rapider rationalization and the higher qualification level of all workers engaged in forestry, by the changes and ratios.

2. The timber production set down by the Five-year plan will be overfulfilled by 2.4 %, and the timber supplies to the national economy will also surpass the total volume set down by the Five-year plan by 1.5 mil. cu. m. However, the planned figures will not be fulfilled in the proper timber procession and use, which will lag behind the needs of the national economy.

3. The productivity of labour in the Czech Socialist Republic will increase by about 38 % if compared with 1970, and the savings of personnel will amount to 8000. These results will be achieved both by the all-round increase of equipment and the higher qualification level of all workers engaged in forestry, by the changes in labour organization and by the increase of stability of workers and care of them.

The new projects of forestry in ČSR will be characterized for future by the following two factors:

1. It is, first of all, a promotion of the growth of biological value of forest, i. e. elaboration and application of such methods, which will not only increase the production capacities proper, i. e. the production of timber raw material, but also improve the continuously increasing social functions of forests. In this connection, it will also be necessary to deliberate the present management methods and to introduce more quickly the new experienced methods and principles into the practice.

2. In the connection with the growth of biological value of the forest resource, it will be necessary to push more rapidly a rational use and procession of the whole production of forestry. The solution of this task must be oriented not only to more considerate methods for achieving this production, to the growth of labour culture in forestry, the further increase of labour productivity and the reduction of labour expenditure, but also to such factors which, so far, have been utilized in forestry to a small extent only. This particularly concerns a higher knowledge of

the most significant element in the process of production, i. e. the workers themselves, and herewith connected psychological, sociological and ergonomic prerequisites of the improvement possibilities in this most sensitive link of the production relations.

Dreißig Jahre der Forstwirtschaftsentfaltung der ČSR

Die Forstwirtschaft der ČSR schreitet zum Jahre 1975, dem 30. Jahrestag der Befreiung der Tschechoslowakei durch die Sowjetische Armee, mit anspruchsvollen Aufgaben, aber auch mit positiven Arbeitsergebnissen der vergangenen 30 Jahre. Dieser Zeitraum bedeutete eine wesentliche Stabilisierung in der Forstwirtschaft, die durch erfolgreiche Erfüllung von Aufgaben des 5. Fünfjahrplanes zum vorschein kam. Man erreichte günstige Resultate vor allem in folgenden Bereichen:

1. Es werden Voraussetzungen geschaffen, damit auf dem Waldboden nur eine normale, durch die Nutzung entstandene Blöße verbleibe, trotz den außerordentlichen Folgerungen weitreichender Kalamitäten. Das gesamte Bestreben wird auf eine schnellere Rationalisierung und Mechanisierung der Waldbauarbeiten, vor allem im Pflanzschulbetrieb, gerichtet.

2. Der vom Fünfjahrplan bestimmte Holzeinschlag wird um 2,4 % überschritten und man wird auch die Versorgung der Volkswirtschaft mit Holz durch eine um 1,5 Millionen m³ höhere Lieferung, als vom ursprünglichen Fünfjahrplan bestimmt wurde, überschreiten. Man wird jedoch die festgelegten Voraussetzungen betreffs der eigentlichen Bearbeitung und Ausnutzung der Holzmasse, die hinter dem Volkswirtschaftsbedarf zurückbleiben werden, nicht erreichen.

3. In der Tschechischen Sozialistischen Republik wird die Arbeitsproduktivität um weitere cca. 38 % im Vergleich zum Jahre 1970 ansteigen und die Ersparnis wird über 8000 Angestellte betragen. Diese Ergebnisse wird man erreichen sowohl durch das Anwachsen der Ausstattung, als auch durch die Verbesserung der Qualifizierung sämtlicher Mitarbeiter der Forstwirtschaft, Veränderung der Arbeitsorganisation, Erhöhung der Stabilisierung der Mitarbeiter und durch höhere Sorge für dieselben.

Neue Aufgaben der Forstwirtschaft der ČSR werden künftighin durch zwei Faktoren charakterisiert werden:

1. Es ist dies vor allem ein weiterer Druck auf das Anwachsen des biologischen Wertes des Waldes, die eingehende Bearbeitung und Einführung von solchen Methoden, die einerseits die eigentlichen Produktionsfähigkeiten, d. h. die Holzmassenproduktion erhöhen werden, andererseits auch die die gesamtgesellschaftlichen Funktionen der Wälder, die anzuwachsen beginnen, verbessern werden. In dieser Sphäre wird man sich über die gegenwärtige Wirtschaftsart besinnen und die neu eingeführten Methoden und Prinzipien schneller in die Praxis einführen müssen.

2. Im Zusammenhang mit dem Anwachsen des biologischen Wertes des Waldfonds muß man auch die rationelle Ausnutzung und Bearbeitung der gesamten Produktion der Forstwirtschaft durchsetzen. Man wird endgültig nicht nur sparsamere Methoden des Erreichens dieser Produktion, das Anwachsen der Arbeitskultur in der Forstwirtschaft, weiteres Ansteigen der Arbeitsproduktivität und Herabsetzung der Arbeitsintensität, aber auch die Orientierung auf solche Faktoren, die bisher in der Forstwirtschaft wenig ausgenutzt worden waren, lösen müssen. Es geht hier um die Erhöhung der Erkenntnis des wichtigsten Gliedes im Produktionsprozeß, d. h. der Mitarbeiter selbst und um die damit verbundenen psychologischen, soziologischen und ergonomischen Voraussetzungen der Möglichkeiten einer Verbesserung bezüglich dieses empfindlichsten Momentes der Produktionsbeziehungen.

Développement de trente ans de l'économie forestière dans la ČSR

L'économie forestière de la République socialiste tchèque entre dans l'année 1975, qui est le 30e anniversaire de la libération de la Tchécoslovaquie par l'armée soviétique, avec des tâches exigeantes, mais aussi avec des résultats positifs du travail accompli dans les dernières trente ans. Cette période a signifié une stabilisation essentielle dans l'économie forestière qui a abouti à la réalisation fructueuse des tâches du cinquième quinquennat. Les résultats favorables ont été notamment

obtenus dans les sphères suivantes:

1. On a créé des conditions pour qu'il ne reste sur le sol forestier que les vides normaux, qui sont la conséquence de l'exploitation, et cela malgré les calamités étendues, dont l'incidence est grave. L'effort général s'oriente sur la rationalisation et la mécanisation accélérées des travaux de culture, notamment dans la sphère des pépinières.

2. L'exploitation du bois, fixée par le plan quinquennal, sera dépassée de 2,4 p. 100, de même que sera dépassé l'approvisionnement de l'économie nationale en bois, et cela grâce à la fourniture du bois plus élevée de 1,5 million de m³ qu'est celle qui a été fixée par le plan quinquennal initial. Les résultats prévus ne seront cependant obtenus en ce qui concerne la transformation et l'utilisation propres de la matière ligneuse qui resteront en retard sur les besoins de l'économie nationale.

3. Dans la République socialiste tchèque la productivité du travail augmentera, comparativement à l'année 1970, d'environ 38 p. 100 ultérieurs et on épargnera plus de 8000 travailleurs. Les résultats en question seront réalisés aussi bien grâce à l'amélioration de l'équipement que grâce à l'amélioration de la qualification de tous les travailleurs dans l'économie forestière et enfin, mais non en dernier lieu, en améliorant l'organisation du travail, en assurant la stabilisation des travailleurs et en procurant à ces derniers les soins accrus.

A l'avenir les tâches nouvelles de l'économie forestière dans la République socialiste tchèque seront caractérisées par les deux facteurs principaux suivants:

1. C'est avant tout la pression ultérieure sur l'amélioration de la valeur de la forêt, à savoir l'élaboration et l'introduction des méthodes qui augmenteraient les aptitudes propres à la production, c'est-à-dire la production de la matière première ligneuse et qui pourraient améliorer aussi les fonctions sociales des forêts qui commencent à devenir pressantes. Dans cette sphère il sera nécessaire de se pencher sur le mode actuel de traitement et d'introduire plus vite dans la pratique des méthodes et principes nouvellement vérifiés.

2. En connexion avec l'amélioration de la valeur biologique du fonds forestier, il sera aussi nécessaire de faire valoir plus vite l'utilisation et la transformation rationnelles de toute la production de l'économie forestière. Ici il sera nécessaire non seulement de trouver des méthodes plus parcimonieuses pour atteindre cette production, de favoriser le caractère culturel du travail dans l'économie forestière, d'assurer l'augmentation ultérieure de la productivité du travail et la réduction de la dépense de travail, mais aussi de s'orienter sur les facteurs qui étaient peu utilisés jusqu'à présent dans l'économie forestière. Il s'agit en effet d'acquérir des connaissances plus exactes sur l'élément le plus important dans le processus de production, c'est-à-dire sur les travailleurs propres et sur les conditions psychologiques, sociologiques et ergonomiques qui s'y attachent, en vue d'atteindre l'amélioration à cet échelon le plus sensible des rapports de production.

Adresa autora:

Ing. Ladislav Hružík, ministerstvo lesního a vodního hospodářství ČSR, Praha

---

Všetok náš pracujúci ľud s oduševneným nadšením pozdravuje 30. výročie oslobodenia našej vlasti hrdinskou Sovietskou armádou. Dnešok vysoko vyzdvihuje veľkosť a nedoceniteľnosť dní spred 30 rokov, ktoré nám priniesli nielen slobodu, ale aj podmienky pre socialistický vývoj. Vďaka, s ktorou spomíname na obrovské obete sovietskych ľudí za náš nový život sa dnes prelína s hrdým pocitom príslušnosti k spoločenstvu socialistických krajín na čele so Sovietskym zväzom. Uplynulých 30 rokov potvrdzuje správnosť politiky komunistickej strany, ktorá nás — verná marxizmu-leninizmu — vedie cestou sústavného rastu moci robotníckej triedy k stálemu zvyšovaniu životnej úrovne ľudu, k upev-

ňovaníu jeho sociálnych istôt.

Tridsiate jubileum nášho oslobodenia víťame plnením záväzkov, zamera-
ných na dovŕšenie záverov XIV. zjazdu Komunistickej strany Československa
a naplnenie úloh piateho päťročného plánu. Súčasne uvážene bilancujeme prešlé
obdobie, aby sme posmelení úspechmi a plní odhodlania nastúpili do ďalších
úloh socialistického rozvoja našej spoločnosti.

Pri pohľade na predchádzajúcich tridsať rokov nemožno obísť lesy, ktoré
vždy tvorili významnú súčasť slovenského národného bohatstva. Lesné hospodár-
stvo v rámci celkového prerodu Slovenska prešlo tiež búrlivým vývojom. Prvým
predpokladom toho, aby lesný fond slúžil ľudu, bola rozhodujúca zmena výro-
bných vzťahov. Po oslobodení sa zoštátnila lesná pôda nepriateľov nášho štátu
a zahraničného kapitálu, rovnako tiež lesy veľkostatkárske a cirkevné. V procese
ďalšej socializácie prešli do správy štátu lesy obecné, spoločenstevné a ďalšie.
Tým sa rozhodujúco zmenila štruktúra vlastníctva a užívania lesov. V roku 1945
bola v správe štátu len necelá tretina slovenských lesov. Dnes je v štátnom
sektore obhospodarovaných už 94,5 % plochy lesného fondu; v správe JRD je
3,4 % lesov, podiel malolesov v súkromnom vlastníctve predstavuje len 2,1 %.

Jednou z hlavných úloh v povojnovom období bolo odstránenie dôsledkov
koristníckeho hospodárenia v lesoch za kapitalizmu. Neblahým dedičstvom boli
lesné holiny, rozloha ktorých predstavovala vyše 100 000 hektárov. Išlo preto
o odstránenie veľkých zalesňovacích schodkov, o navrátenie odlesnených plôch
lesnému fondu, o zakladanie lesných porastov na spustnutých pôdach. V rámci

Generálneho plánu zveladenia poľného, lesného a vodného hospodárstva sa pristúpilo k zalesňovaniu delimitovaných nelesných pôd, nevhodných pre poľnohospodárske využitie. Pritom bola realizovaná rozsiahla výsadba rýchlorašúcich drevín. V druhom roku piatej päťročnice bola po likvidácii restov v obnove dosiahnutá na lesnej pôde bežná holina, ktorá zodpovedá už iba ploche odkrytej ročnou ťažbou. Zalesnením delimitovaných nelesných pôd, ako aj spresnením evidencií sa rozhodujúco zväčšila rozloha lesného fondu. Dnes lesnatosť Slovenskej socialistickej republiky činí 37,9 %.

Popri socializácii lesného fondu a jeho rozširovaní sa súbežne zabezpečovala sústavná intenzifikácia hospodárenia v lesoch. Cieľavedome sa postupovalo v prevodoch nízkych lesov, usmerňovala sa druhová skladba, tvar a účel lesov. Stále sa zvyšujúci význam celospoločenských funkcií lesov viedol k narastaniu výmery účelových lesov, ktorých podiel z celkovej rozlohy dosiahne v tomto roku už 21,5 %. I keď v prvých povojnových rokoch lesné hospodárstvo účinne prispelo k urýchlenej rekonštrukcii a výstavbe národného hospodárstva zvýšenými ťažbami, podstata lesného fondu bola zachovaná. Naopak, účinnosť zvýšenej starostlivosti o výchovu porastov a intenzitu ich efektu sa výrazne prejavila v raste predrubného i celkového etátu. Podľa výsledkov poslednej inventarizácie lesov z roku 1970 vzrástli zásoby dreva v lesných porastoch Slovenska z 248 mil. m³ v roku 1950 na 313 mil. m³, t. j. za dvadsať rokov o viac ako 26 %. V súlade s tým vzrástla a rastie aj produkcia dreva vyjadrená v ťažobných možnostiach. Pri sústavnom narastaní úloh ťažby a dodávok dreva sa úspešne riešili otázky zvýšenia využitia drevnej hmoty; výrazne sa znížil najmä podiel výroby palivového dreva v prospech úžitkových sortimentov. Kým v prvých rokoch po oslobodení podiel ihličnatého úžitkového dreva v dodávkach podnikov Štátnych lesov činil priemerne 78 %, dnes predstavuje bezmála 95 %; v dodávkach listnatého dreva úžitkovosť za rovnaký čas vzrástla z necelých 26 % na viac ako 80 %.

Racionálne využitie zásob drevnej hmoty narážalo po oslobodení na veľké ťažkosti predovšetkým pre nedostatočnú lesnú cestnú sieť a nízke kapacity pre sústreďovanie a odvoz dreva. Rozšírená reprodukcia základných fondov lesného hospodárstva začala výrazne vzrastať počínajúc obdobím tretej päťročnice. Objem investícií, vkladáných ročne do lesného hospodárstva v prvých rokoch piatej päťročnice je v porovnaní s obdobím rokov 1949—1951 viac ako jedenásťkrát vyšší; o niečo progresívnejšie vzrástli investície strojové. Organizácie Štátnych lesov, odkázané po vojne v približovaní a odvoze drevnej hmoty na značný podiel cudzích dopravcov, si dnes tieto úlohy zabezpečujú prakticky výlučne samy. Objem približovania vlastnými prostriedkami za posledných 25 rokov vzrástol bezmála 6,5krát, objem odvozu viac než dvaaplnásobne. Popri rozsiahlej výstavbe žväznic a údržbe jestvujúcich komunikácií bolo v slovenských lesoch od oslobodenia doteraz vybudovaných okolo 2500 km nových vlastných lesných ciest.

Zámerná investičná politika vytvárala základňu pre široko koncipovaný, plánovitý technický rozvoj, pre odstránenie nadmieru namáhavých a rizikových prác a uplatnenie nových technológií predovšetkým v ťažbovej činnosti. Najprv sa pomerne rýchlo mechanizoval odvoz dreva, v približovaní rozhodujúco pomohli sovietske pásové traktory. Koncom druhej päťročnice sa dôsledne presadila postupná mechanizácia ťažby dreva. V šesťdesiatych rokoch pri celkovom rozvoji techniky sa pristúpilo k výstavbe skladov a k mechanizácii skladových a nakladacích prác. Od roku 1956 do roku 1973 vzrástol stupeň mechanizácie v ťažbe

dreva zo 7 % na 99,9 %, v približovaní z necelých 32 na 72,4 %, v manipulácii zo 44 na 99,8 %. V roku 1959 činil podiel mechanického nakladania v lese 16 % a na skladoch 39,5 %, v roku 1973 už takmer 67 %, resp. viac ako 84 %. Stupeň mechanizácie odvozu už v roku 1970 presiahol 99 %. V nadväznosti na vybavenosť lesnej prevádzky mechanizačnými prostriedkami a racionalizáciu práce sa dosiahol prudký vzrast produktivity práce. Jej medziročný rast na jedného robotníka činil v roku 1971 101,8 %, v roku 1972 103,3 %, v roku 1973 108,8 % a v roku 1974 105,4 %. Tým sa už v treťom roku piatej päťročnice dosiahla v produktivite práce úroveň plánovaná až na rok 1975. V dôsledku uplatnenia novej techniky, technológie a organizácie práce poklesla spotreba živej práce na výrobu jedného m³ dreva od roku 1961 do roku 1973 zo 7,71 h na 5,34 h, t. j. o viac ako 30 %.

V súlade s rastúcim technickým rozvojom lesných prác sa rozhodujúco zlepšila kvalifikačná štruktúra pracovníkov. Ťažké a namáhavé práce v lese prevzali stroje. Sústavné zlepšovanie dennej dopravy robotníkov na pracoviská, podmienok ich stravovania, ako aj zvyšovanie starostlivosti o byty a ostatné pracovné a kultúrne podmienky podstatne prispelo k stabilizácii kádrov stálych lesných robotníkov. Racionalizácia práce a mzdových sústav plne docenila náročnosť a spoločenský význam lesných prác; tým ďalej zlepšila predpoklady pre zníženie priemerného veku lesného robotníka, pre zvýšenie jeho odbornosti, ako aj ochrany a bezpečnosti pri práci. Stále dokonalejšia komplexná starostlivosť o pracovníkov tak prináša nielen vyššiu kultúrnosť, ale aj efektívnosť lesných prác. Zásadný obrat sa docielil v kvalifikačnej skladbe technickohospodárskych pracovníkov. Podiel pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním stúpol zo 6,5 v roku 1961 na 13,9 % v roku 1973, pracovníkov s úplným stredoškolským odborným vzdelaním z 15,6 na 38 %. Pritom v rovnakom období klesol počet pracovníkov so základným vzdelaním zo 49 na 10,3 %. Rozhodol o tom nebývalý rozvoj stredných lesníckych technických škôl a Vysokej školy lesníckej a drevárskej vo Zvolene. K vedeckotechnickému rozvoju prispel aj výskumný ústav lesného hospodárstva. Jeho úlohou je najmä v rámci realizácie májových plén ÚV KSČ a ÚV KSS z minulého roku podstatne zvýšiť účinnosť vedy a výskumu v lesoch, rozhodujúco posilovať ich efekt v riadiacej praxi.

Tak ako v ostatných odvetviach, aj výsledky v lesoch sú pozitívne ovplyvnené spolupracou socialistických štátov. Riešenie takmer všetkej problematiky sa uskutočňuje v rámci Stálej pracovnej skupiny pre lesné hospodárstvo, začlenenej do Stálej komisie RVHP pre poľnohospodárstvo so sídlom v Moskve. Táto komisia, vyvíjajúca činnosť od roku 1956, má ďalšie dve pracovné skupiny, a to jednak pre mechanizáciu a elektrifikáciu, jednak pre koordináciu poľnohospodárskej vedy a výskumu, na práci ktorých sa tiež podieľame. Pre lesné hospodárstvo je dôležitá i činnosť 5. sekcie Stálej komisie RVHP pre strojárstvo, ktorá zabezpečuje okrem iného špecializáciu a kooperáciu pri výrobe lesnej mechanizácie. Na úseku lesného hospodárstva sú naše rezorty zapojené do riešenia viacerých úloh Komplexného programu rozvoja socialistickej ekonomickej integrácie členských krajín RVHP. Medzi najdôležitejšie úlohy tohto programu patrí Komplexné využitie drevenej suroviny, Ochrana ekosystémov (biocenóza) a krajiny, Metódy zvyšovania produktivity lesa a intenzifikácia lesného hospodárstva. MLVH ČSR a SSR boli iniciátorom rozpracovania sústavy strojov a zariadení pre ťažobnú činnosť v rámci členských krajín RVHP.

Na úseku dvojstranných stykov sa v posledných rokoch zaznamenal kvalitatívny pokrok. So ZSSR, NDR a PLR sa uskutočňuje priama vedeckotechnická

spolupráca. Spolupráca s MLR a BLR rovnako ako sa SFRJ sa uskutočňuje prostredníctvom orgánov, ktoré sa vytvorili v rámci Zmiešaných výborov pre hospodársku a vedeckotechnickú spoluprácu. S maďarskými výskumnými ústavmi bola podpísaná dohoda o spoločnom riešení niektorých výskumných úloh do roku 1975. So všetkými partnermi dvojstrannej hospodárskej a vedeckotechnickej súčinnosti boli odsúhlasené témy na obdobie 1976 — 1980, ktoré sú základom ďalšieho prehlbenia a rozšírenia spolupráce.

Ďalší rozmach nášho národného hospodárstva v rámci prehlbujúcej sa integrácie socialistických štátov bude aj obdobím intenzívneho vývoja v lesnom hospodárstve. Počínajúc šiestym päťročným plánom začneme naplňovať koncepciu rozvoja lesného hospodárstva do roku 1990. V najbližších pätnástich rokoch rozloha lesného fondu Slovenska vzrastie o viac než 5 %; jeho rozšírenie sa dosiahne najmä zalesňovaním ďalších nelesných pôd, nevhodných pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu. Záujmy optimálnej produkčnej schopnosti lesov si vyžadujú uplatnenie cieľavedomých pestovno-ťažbových opatrení, ďalšie zníženie výmery máloprirastavých nízkych lesov, premeny nevhodných monokultúr a dôsledné, včasné plnenie úloh výchovy porastov. Únosné ťažby v lesoch SSR koncom roku 1990 presiahnu 6 mil. m³. Zvládnutie zvýšených úloh znásobí nároky na technický rozvoj, na jeho vyšší efekt v úsporách živej práce a materiálových nákladov. Zodpovedné úlohy sú v ďalšej investičnej výstavbe. Do roku 1990 by sa rozsiahlou výstavbou lesnej cestnej siete mal zvýšiť podiel ciest z 2,4 na 4,5 km na hektár lesnej pôdy. Vysoké úlohy sú tiež v obnove a rozšírení bytového fondu. Popri prudko sa zvyšujúcich výrobných úlohách bude dôležité zabezpečiť rastúcu náplň úlohy lesov v tvorbe a ochrane prírodného a tým aj životného prostredia.

Z hľadiska týchto výhľadov plnia pracovníci slovenského lesného hospodárstva tohoročné úlohy. Výsledky prvých štyroch rokov päťročnice ukazujú, že piaty päťročný plán bude nielen splnený, ale v mnohých ukazovateľoch aj žiadúco prekročený. Pravda, to nás nemôže a nesmie viesť k sebauspokojeniu. Lesné hospodárstvo so svojím dlhodobým charakterom výroby sa ešte stále plne nevyporiadalo so všetkými problémami zaostalosti, zdedenými z obdobia pred 30 rokmi. Súčasne musí riešiť rad dôležitých otázok, aby lesy nielen produkciou drevnej hmoty, ale aj účinnosťou celej škály mimoprodukčných celospoločenských funkcií rozhodujúco zvýšili svoj podiel na raste ekonomiky, krásy a kultúry našej krajiny.

Kolektívy lesných robotníkov a technickohospodárskych pracovníkov lesného hospodárstva pozdravia 30. výročie nášho oslobodenia slávnou Sovietskou armádou úspešnými výsledkami širokej a bohatej pracovnej aktivity. Ich iniciatíva bude čínorode pokračovať, aby XV. zjazdu Komunistickej strany Československa mohli hrdlo hlásiť svoju pripravenosť do plnenia ďalších úloh rozvoja lesného hospodárstva a rozkvetu našej vlasti.

SÚHRN

Pri pohľade na predchádzajúcich tridsať rokov nemožno obísť lesy, ktoré vždy tvorili významnú súčasť slovenského národného bohatstva. Prvým predpokladom toho, aby lesný fond slúžil ľudu, bola rozhodujúca zmena výrobných vzťahov. Pri socializácii lesného fondu a jeho rozširovaní sa súbežne zabezpečovala sústavná intenzifikácia hospodárenia v lesoch. Účinnosť zvýšenej starostli-

vosti o výchovu porastov a intenzitu ich efektu sa výrazne prejavila v raste predrubného i celkového etátu.

Racionálne využitie zásob drevnej hmoty narážalo po oslobodení na veľké ťažkosti predovšetkým pre nedostatočnú lesnú cestnú sieť a nízke kapacity pre sústreďovanie a odvoz dreva. Rozšírená reprodukcia základných fondov lesného hospodárstva začala výrazne vzrastať počínajúc obdobím tretej päťročnice. Objem investícií vkladanych ročne do lesného hospodárstva v prvých rokoch piatej päťročnice je v porovnaní s obdobím rokov 1949 — 1951 viac ako jedenásťkrát vyšší; o niečo progresívnejšie vzrástli investície strojové. Zámerná investičná politika vytvárala základňu pre široko koncipovaný, plánovitý technický rozvoj, pre odstránenie nadmieru namáhavých a rizikových prác a uplatnenie nových technológií predovšetkým v ťažbovej činnosti. V súlade s rastúcim technickým rozvojom lesných prác sa rozhodujúco zlepšila kvalifikačná štruktúra pracovníkov.

Tak ako v ostatných odvetviach, i výsledky v lesoch sú pozitívne ovplyvnené spoluprácou socialistických štátov v rámci Stálej pracovnej skupiny pre lesné hospodárstvo, začlenenej do Stálej komisie RVHP pre poľnohospodárstvo so sídlom v Moskve.

Počínajúc šiestym päťročným plánom začneme naplňovať koncepciu rozvoja lesného hospodárstva do roku 1990. V najbližších pätnástich rokoch rozloha lesného fondu Slovenska vzrastie o viac než 5 %; jeho rozšírenie sa dosiahne najmä zalesňovaním ďalších nelesných pôd, nevhodných pre intenzívnu poľnohospodársku produkciu. Zodpovedné úlohy sú v ďalšej investičnej výstavbe. Popri prudko sa zvyšujúcich výrobných úlohách bude dôležité zabezpečiť rastúcu náplň úlohy lesov v tvorbe a ochrane prírodného a tým aj životného prostredia.

Výsledky prvých štyroch rokov päťročnice ukazujú, že piaty päťročný plán bude nielen splnený, ale v mnohých ukazovateľoch i žiadúco prekročený. Lesné hospodárstvo so svojim dlhodobým charakterom výroby sa však ešte stále plne nevysporiadalo so všetkými problémami zaostalosti, zdedenými z obdobia pred 30 rokmi. Súčasne musí riešiť rad dôležitých otázok, aby lesy aj účinnosťou celej škály mimoprodukčných celospoločenských funkcií rozhodujúco zvýšili svoj podiel na raste ekonomiky, krásy i kultúry našej krajiny.

Тридцать лет развития лесного хозяйства СССР

Оглянувшись на прошедшие тридцать лет нельзя выпустить леса, которые всегда представляли собой важную составную часть словацкого народного богатства. Первым условием для того, чтобы лесной фонд действительно служил народу, были коренные изменения в производственных отношениях. При социализации лесного фонда и его увеличении параллельно обеспечивалась систематическая интенсификация ведения лесного хозяйства. Эффективность повышенной заботы об уходе за лесонасаждениями и интенсивность их действенности отчетливо проявились в росте сметной рубки ухода и полной сметной рубки.

Рациональное использование запасов древесной массы после освобождения страны наталкивалось на большие трудности, особенно в связи с недостаточной сетью лесных дорог и с низким потенциалом средств для трележки и транспорта леса. Расширенное воспроизводство основных фондов лесного хозяйства стало отчетливо возрастать начиная с периода третьей пятилетки. Объем капиталовложений, ассигнуемых ежегодно на лесное хозяйство, в первые годы пятой пятилетки по сравнению с периодом 1949—1951 гг. более, чем в одиннадцать раз выше. Несколько прогрессивнее возросли капиталовложения в машины. Целе-направленная инвестиционная политика создавала прочную базу для широкого, планового технического развития, для управления чрезмерно трудоемких и опасных для здоровья и жизни работ и для применения новых технологий, прежде всего в области заготовки леса. В соответствии с возрастающим техническим развитием лесных работ коренным образом улучшилась квалификационная структура работников.

Как в других отраслях народного хозяйства, так и в лесном хозяйстве результаты находятся под положительным воздействием сотрудничества социалистических стран в рамках Постоянной рабочей группы по лесному хозяйству, входящей в Постоянную комиссию СЭВ по сельскому хозяйству в Москве.

Начиная с шестого пятилетнего плана мы приступим к выполнению концепции развития лесного хозяйства до 1990 года. В ближайшие 15 лет площадь лесного фонда Словакии возрастет больше, чем на 5 %. Его увеличение будет достигнуто, прежде всего, за счет облесения других нелесных почв, непригодных для интенсивного сельскохозяйственного производства. Ответственные задачи поставлены перед лесным хозяйством и на участке дальнейшего капитального строительства. Наряду с резко возрастающими производственными задачами важно будет обеспечить и повышающееся значение роли лесов при образовании и охране природной, а тем самым и жизненной среды.

Результаты первых четырех лет нашей пятилетки свидетельствуют о том, что пятый пятилетний план будет не только выполнен, но по многим показателям даже желательным образом перевыполнен. Лесное хозяйство своим долговременным характером производства, однако, все еще полностью не рассчиталось со всеми проблемами отсталости, унаследованными с времен, предшествующих последнему тридцатилетию. Одновременно оно должно сейчас решать ряд важных вопросов для того, чтобы леса также всей широкой шкалой своих непроизводственных общественно полезных функций в решающей степени повысили свой вклад в экономику, красоту и культуру нашего ландшафта.

Thirty Years of the Development of Forestry in SSR

In reviewing the period of the last thirty years, it is impossible to disregard the forests, which always formed an important part of the Slovakian national wealth. A decisive change in the relations of production formed a primary precondition for the requirement that the forest resource might serve to the people. The socialization of the forest resource and its enlargement was at the same time associated with systematic intensification of the management of forests. The efficacy of the increased care developed in tending of stands and in the intensification of their production appeared explicitly in the increase of intermediate and total allowable cuts.

After liberation of our country, the rational utilization of growing stock met large difficulties, which were caused especially by the insufficient forest road network and by the low timber skidding and transport capacities. The expanded reproduction of capital funds in forestry started to grow distinctly since the beginning of the 3rd Five-year plan period. The volume of capital assets annually vested to forestry within the first years of the 5th Five-year plan was more than eleven times higher than in the period 1949—1951; the machinery assets grew somewhat more progressively. This intentional investment policy created a basis for a widely conceived, planned technical development, for removing the labourious and risky labour, and for applying the new technologies, particularly in logging activities. In keeping with the technical progress of forest work, the qualification structure of workers was also improved to a great degree.

Analogously to other branches, the results obtained in forestry have been positively affected by the co-operation of the socialist countries within the scope of the Permanent Working Group for Forestry, affiliated to the CMEA Permanent Commission for Agriculture in Moscow.

At the beginning of the 6th Five-year plan, we shall implement the conception of the forestry development designed up to 1990. The forest land of Slovakia will increase within the next 15 years by more than 5 %; this will be achieved particularly by means of afforestation of further non-forest areas unsuitable for intensive agricultural production. A further capital construction will play here significant role. Together with the rapidly increasing production tasks of forests, it will be also important to ensure the expanding role of forests in the formation and protection of natural and herewith also human environment.

The results of the first four years of the 5th Five-year plan indicate that this plan will not only be fulfilled, but in many figures surpassed. However, forestry with its character of long-term production has still not coped with all problems of backwardness inherited from the time preceding the 30-year period. At the

same time, it must also be solved a series of important problems, in order that the forests with their wide spectrum of non-productive social functions may decisively increase their participation in the growth of economy, amenity and culture of our country.

Dreißig Jahre der Forstwirtschaftsentfaltung der SSR

Bei dem Rückblick auf die dreißig Jahre kann man Wälder, die einen bedeutsamen Bestandteil des slowakischen Nationalreichtums stets bildeten, nicht ohne Aufmerksamkeit lassen. Die erste Voraussetzung, daß der Waldfond dem Volke diene, war die entscheidende Veränderung der Produktionsbeziehungen. Bei der Sozialisierung des Waldfonds und dessen Verbreitung wurde gleichzeitig eine systematische Intensifizierung der Wirtschaft in den Wäldern gesichert. Die Wirksamkeit einer erhöhten Sorge für die Bestandespflege und Intensität des Effektes der Bestände kam im Wachstum des Vornutzungs- sowie des Gesamtstats in ausgeprägter Weise zum Vorschein.

Die rationelle Ausnutzung des Holzmassenvorrates stieß nach der Befreiung an große Schwierigkeiten an, vor allem wegen unzureichendem Waldwegenetz und geringen Kapazitäten für das Holzurücken und Holzabfuhr. Eine verbreitete Reproduktion der Grundfonds der Forstwirtschaft begann anfangs des Zeitraumes des dritten Fünfjahrplanes wesentlich anzuwachsen. Das Volumen der Investitionen in der Forstwirtschaft während der ersten Jahre des fünften Fünfjahrplanes ist im Vergleich mit dem Zeitraum der Jahre 1949—1951 mehr als elfmal höher; das Wachstum der Maschineninvestitionen stieg etwas progressiver an. Die zielgerichtete Investitionspolitik bildete eine Basis für eine breit konzipierte, planmäßige technische Entfaltung, für die Beseitigung von übermäßig anstrengenden und mit Risiko verbundenen Arbeiten und für die Verwendung neuer Technologien, vor allem bezüglich der Nutzungstätigkeit. Im Einklang mit der wachsenden technischen Entwicklung der Waldarbeiten verbesserte sich die Qualifikations-Struktur der Mitarbeiter in entscheidendem Maße.

In derselben Weise, wie in übrigen Fachbereichen werden auch die Ergebnisse in den Wäldern durch die Zusammenarbeit der sozialistischen Staaten positiv beeinflusst, im Rahmen der Ständigen Arbeitsgruppe für Forstwirtschaft, eingegliedert in die Ständige Kommission des RGW für Landwirtschaft mit dem Sitze in Moskau.

Angefangen mit dem sechsten Fünfjahrplan werden wir die Konzeption der Forstwirtschaftsentfaltung bis zum Jahre 1990 ins Leben bringen. Während der nächsten fünfzehn Jahre wird die Fläche des Waldfonds der Slowakei um mehr als 5 % anwachsen; diese Verbreitung wird vor allem durch die Aufforstung von weiteren Nichtwaldböden, die sich für intensive Landwirtschaftsproduktion nicht eignen, erreicht. Es bestehen verantwortungsvolle Aufgaben im weiteren Investitionsaufbau. Bei den sich stark erhöhenden Produktionsaufgaben wird es von Wichtigkeit sein, das wachsende Programm der Wälder betreffs Bildung und Schutz des Natur- und dadurch auch des Lebensmilieus zu sichern.

Die Ergebnisse der ersten vier Jahre des Fünfjahrplanes bringen einen Beweis dafür, daß der fünfte Fünfjahrplan nicht nur erfüllt, sondern in zahlreichen Kennwerten übertroffen wird. Die Forstwirtschaft mit ihrem, langfristigen Produktionscharakter konnte jedoch noch nicht alle Probleme des Zurückbleibens aus dem Zeitraum vor 30 Jahren bewältigen. Gegenwärtig muß eine Reihe von wichtigen Fragen gelöst werden, damit die Wälder auch durch die Wirksamkeit der ganzen Skala der außerhalb der Produktion stehenden gesamtgesellschaftlichen Funktionen ihren Anteil an dem Wachstum der Ökonomik, Schönheit und Kultur unserer Landschaft in entschiedenem Maße erhöhen.

Développement de trente ans de l'économie forestière dans la SSR

En récapitulant les trente années passées, il est impossible de négliger les forêts qui ont toujours formé une partie importante de la richesse nationale slovaque. C'est le changement décisif opéré dans les rapports de production qui fut la première condition pour que le fonds forestier pût servir au peuple. En socialisant

le fonds forestier et en l'élargissant, on prenait simultanément des soins à assurer l'intensification systématique de l'exploitation dans les forêts. L'efficacité des soins accrus donnés à l'éducation des peuplements et à l'intensité de leur efficacité, s'est manifestée significativement par l'accroissement de la possibilité d'une part intermédiaire et d'autre part globale.

L'exploitation rationnelle du volume sur pied se heurtait après la libération aux grandes difficultés, à cause notamment du réseau routier forestier insuffisant et des capacités faibles destinées au débardage et au transport du bois. La reproduction élargie des fonds de base de l'économie forestière commença à croître significativement à partir de la période du troisième quinquennat. Le volume des investissements engagés tous les ans dans la sylviculture au cours des premières années du cinquième quinquennat est, comparativement à la période des années 1949—1951, plus de onze fois plus élevé; les investissements engagés dans les machines accusent un rythme encore plus progressif. La politique d'investissement rationnelle forme la base pour le développement technique largement conçu et planifié, pour l'élimination des travaux très pénibles et dangereux et pour la mise en valeur des technologies nouvelles, notamment dans la sphère d'exploitation. En harmonie avec le développement technique en croissance des travaux forestiers, c'est également la structure qualitative des travailleurs qui s'est améliorée essentiellement.

Les résultats dans les forêts sont positivement influencés, comme d'ailleurs dans les autres branches, par la coopération avec les Etats socialistes dans le cadre du Groupe de travail permanent pour la sylviculture, incorporé dans la Commission permanente du Conseil d'entraide économique pour l'agriculture, ayant son siège à Moscou.

A partir du sixième plan quinquennal, on commencera à réaliser la conception du développement de la sylviculture à 1990. Dans les quinze années prochaines, la superficie du fonds forestier en Slovaquie s'accroîtra de plus de 5 p. 100; son élargissement sera obtenu en reboisant notamment les sols ultérieurs non forestiers qui ne conviennent pas à la production agricole intensive. C'est la construction des grands ouvrages ultérieurs qui représente les tâches responsables. Comme les tâches de production augmentent rapidement, il sera important d'assurer le rôle toujours croissant des forêts dans la sphère de protection et de formation du milieu naturel et de ce fait aussi du cadre de vie.

Les résultats des premières quatre années du plan quinquennal montrent que le cinquième plan quinquennal sera non seulement réalisé, mais aussi utilement dépassé en beaucoup d'indicateurs. La sylviculture, dont le caractère de production est de longue durée, n'a pas cependant encore trouvé la solution de tous les problèmes, marquant le retard, hérité de la période d'avant trente ans. Simultanément, elle doit résoudre toute une série de questions, pour que les forêts puissent définitivement augmenter, grâce à l'efficacité de toute une gamme de fonctions sociales non productives, leur part dans l'accroissement de l'économie, de la beauté et de la culture de notre pays.

Adresa autora:

František Hagara, Ministerstvo lesného a vodného hospodárstva SSR, Bratislava - Karlova Ves

---

Před třiceti lety, po osvobození naší republiky z nacistické okupace byl započat proces socializace lesů, bylo přistoupeno k převádění lesů zprvu do státního a později zčásti i do družstevního vlastnictví. Z bývalých lesů soukromých a církevních, z lesů městských, urbaniálních, komposesorálních, z lesů singuralistů, rustikalistů, starousedlíků atd. se postupně staly lesy všeho lidu, lesy sloužící již nikoliv jednotlivcům nebo skupinám, ale celospolečenským zájmům. Proces zespolečnění lesů byl v podstatě zakončen v padesátých letech a dnes jsou v soukromém vlastnictví jen 2 % lesů.

Vznik socialistických výrobních vztahů umožnil i v lesním hospodářství využít všech předností socialistického společenského systému, zajistit jeho cílevědomý, plánovitý rozvoj, propojení hospodaření v lesích na společenské zdroje a společenské potřeby, spojení předností jednotného, ústředního řízení s rozvojem iniciativy v provozních jednotkách. Od základu se změnil charakter lesního hospodářství, které se stalo důležitým článkem socialistické hospodářské soustavy. Zvláště výrazně se socializace lesů projevila v ekonomice odvětví, a to nejen ve výsledcích hospodaření organizací lesního hospodářství, ale zejména v metodách, formách a nástrojích řízení reprodukčního procesu.

ZMĚNY V EKONOMICE LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Zespolečnění lesů mělo významné praktické důsledky již z organizačního hlediska. Před válkou bylo lesní hospodářství majetkově a organizačně velmi rozdrobeno. Majetky o rozloze do 500 ha představovaly více než třetinu veškeré lesní půdy. Ještě v roce 1945 bylo 73 % lesů v soukromých rukou. Přestože mnohé lesní velkostatky např. Schwarzenberský nebo Lichtensteinský lesní majetek (50 000—60 000 ha lesní a jiné půdy) představovaly obrovské jmění soustředěné v soukromých rukou, pro uplatnění zásad moderního řízení jsou takové organizační samostatné jednotky — nehledě ani na společensko-ekonomické zábrany — po srovnání s možnostmi, které dnes poskytuje socialistické vlastnictví lesů ze všech hledisek naprosto nedostačující. Koncentrace a specializace výroby, náročnost rozsáhlých investičních akcí, uplatnění pokrokových metod řízení a rozhodování — to vše je mimo jiné podmíněno vytvořením příslušných organizačních předpokladů. Po převedení většiny lesů do správy státu vznikly po předchozím hledání vhodného organizačního uspořádání nové základní organizační jednotky — lesní závody, jejichž velikost se dnes ve většině případů pohybuje mezi 15 000—20 000 ha.

K 1. lednu 1974 hospodařilo v ČSSR 11 podniků Státních lesů (kromě Státních lesů Topolčianky a Správy TANAP) na průměrné celkové výměře půdy 362 000 ha, 192 lesních závodů o průměrné výměře 20 400 ha a 1394 polesí a lesních správ o průměrné výměře 2870 ha.

Socialistický podnik lesního hospodářství, hospodařící na výměře několika set tisíc ha půdy a vyrábějící přes milion m^3 dřeva ročně je z kapacitního hlediska samostatnou jednotkou, vytvářející dostatečný prostor pro cílevědomý, plánovitý hospodářský rozvoj a pro sladění celospolečenských, regionálních a podnikových zájmů. Velká část drobných soukromých lesů je združstevněna a tam, kde se dosud nacházejí v soukromých rukou, jsou v nich prostřednictvím odborné správy uplatňovány jednotné principy hospodářské politiky socialistického státu.

Jednotné, ústředně řízené lesní hospodářství může nejen vytvářet optimální organizační formy pro svůj rozvoj, ale má všechny podmínky pro rychlé zavádění pokrokových metod práce a pro využívání všech nejnovějších poznatků vědy. Vědecký přístup k rozhodování je současně o to naléhavější, neboť v jednotném řídicím systému existují i rizika subjektivismu při prosazování a zavádění konkrétních technologických opatření, při rozhodování o organizačním uspořádání a strukturách odvětvového řízení apod., jimž lze zamezit důsledným uplatňováním vědecky prověřených a objektivních společensky žádoucích zásad.

Lesní hospodářství se nevyvíjí izolovaně od ostatních hospodářských odvětví a od rozvoje celé společnosti. Jestliže změna výrobních vztahů a zespolštění výrobních prostředků umožnilo a současně i podmínilo vytvoření optimální soustavy odvětvového řízení, blahodárné podmínky socialistické ekonomiky zajistily i další předpoklady rozvoje lesního hospodářství. Za posledních 30 let vzrostlo vybavení lesního hospodářství ČSSR základními prostředky o více než polovinu a blíží se v současné době hodnotě 14 miliard Kčs při trojnásobném růstu hodnoty strojních základních prostředků. Tento trend je v posledních letech ještě strmější díky každoročnímu zvyšování objemu investic. Průměrný roční objem investic, který nepřekročil v prvních poválečných letech 100 mil. Kčs, dosáhl v šedesátých letech už 600 mil. Kčs a v současné době překračuje 800 mil. Kčs ročně (přepočteno na stálé ceny 1967). Důležitým rysem vývoje investiční výstavby v lesním hospodářství je zvyšování podílu strojních investic. V prvních poválečných letech bylo z celkového objemu investic jen cca 20 % strojů, v šedesátých letech se zvýšil tento podíl na 30–35 % a v roce 1973 dosáhl už 43 %.

Růst vybavenosti jednotek lesního hospodářství se promítl v nárůstu jejich výrobní kapacity. Zvláště výrazně o tom svědčí snižování podílu cizích prostředků na přibližování a odvoz dřeva a jejich náhrada vlastními prostředky. Ještě v roce 1956 přiblížily cizí prostředky, mezi nimiž převažovaly koňské potahy zemědělského sektoru, 8 169 000 m^3 dřeva, což představovalo 60,2 % celkového objemu přibližování. V roce 1973 činilo přibližování cizími prostředky již jen 573 000 m^3 , tj. 4,3 % z celkového úkolu. Podobně tomu je i v odvozu dřeva. V roce 1956 odvezly cizí prostředky z odvozního místa na dřevosklady 4 199 000 m^3 dřeva a v roce 1973 již jen 226 000 m^3 , což znamená snížení podílu cizích prostředků v odvozu dřeva z 31,6 na 1,7 %.

Mezi vlastními prostředky lesních závodů zauímají naprosto převažující místo stroje. Státní lesy dnes disponují mohutnou technickou základnou: 2400 traktory, 2400 nákladními auty, 20 000 motorovými pilami a dalšími mechanizačními prostředky. Tento stav nelze srovnat s předválečnými pod-

mínkami lesního hospodářství buržoazní republiky. Podle šetření Státního úřadu statistického byla v roce 1930 celková strojní kapacita lesního hospodářství představována stroji o výkonu 5604 k. V lesích pracovalo jen 27 parních strojů, 51 výbušný motor, 28 traktorů a 20 nákladních aut. Za přínos technickému pokroku bylo považováno budování lesních smyků a železnic. Na území dnešní ČSSR tehdy mělo 16 lesních závodů smyky o délce 55 km a 63 závody pak vlastní železnice v délce 877 km.

Mechanizace v lesním hospodářství postoupila natolik, že v roce 1973 bylo již 85 % těžebních prací mechanizováno (těžba 99,8 %, odkorňování 27,5 %, přibližování 66,3 %, odvoz 99,6 %, manipulace 98,5 %, nakládání v lese 82,8 %, nakládání na skladech 80,2 %). Rychle se rozvíjí i mechanizace pěstebních prací, zejména ve školkařském provozu. Až dosud vzdálená perspektiva automatizace výrobního procesu se v lesnictví stává reálnou možností. Rychlým rozvojem mechanizace byly vytvořeny nejen technické, ale i sociálně psychologické podmínky k uplatnění složitějších, komplexních automatizovaných souprav zejména ve sklizňové fázi výroby dřeva.

Za třicet let socialistické výstavby došlo v lesním hospodářství ke změnám v technologii, organizaci a mechanizaci prací, které v historii našeho odvětví nemají obdoby. Ruční namáhavá práce je vystřídána téměř na všech úsecích mechanizovanými postupy a pronikající prvky automatizovaného výrobního procesu ukazují budoucí možnosti a směry dalšího rozvoje.

Lesní hospodářství se v podmínkách socialistických výrobních vztahů rozvíjí v souladu s principem rozšířené socialistické reprodukce. Věcně se proces rozšířené reprodukce projevuje tím, že lesnictví jako odvětví materiální výroby zajišťuje v návaznosti na vytyčené společenské požadavky trvale rostoucí tvorbu materiálních hodnot, zejména dřevní suroviny, soustavný rozvoj lesního fondu a celospolečensky významných funkcí lesů.

Československé lesní hospodářství dosáhlo i v této oblasti vynikajících výsledků. Dokázalo využít všech faktorů zvyšování produkce a spojit tak proces rozhodujících společenských přeměn s procesem kvantitativních i kvalitativních změn na plnění společenského poslání lesů. K nejvýznamnějším úspěchům na tomto úseku patří dosažení plného produkčního využití lesní půdy likvidací starých holin a rozšíření výrobní základny lesního hospodářství zalesněním nelesních, ze zemědělského hlediska nevhodných půd.

Působením těchto a dalších faktorů dosáhly těžební možnosti československých lesů úrovně, která umožňuje plné a trvalé uspokojení rostoucích potřeb socialistické společnosti v dřevní surovině a současný rozvoj dalších celospolečensky významných funkcí lesů. Těžba dřeva se na území ČSSR během posledních 50 let pohybovala zpravidla mezi 12–14 mil. m³ b. k. ročně. V období poválečné konjunktury 1923–1925 vzrostla na 20–23 mil. m³, mnišková kalamita koncem dvacátých let vyvolala růst těžeb na 16 mil. m³ ročně a během nacistického drancování za druhé světové války bylo těženo 16–20 mil. m³ ročně. Ke snížení ročních těžeb na 10 mil. m³ došlo v pomniškovém období 1934–1936 a v průběhu nápravy důsledků okupace během poválečných let 1946–1949, kdy se úroveň těžeb rovněž pohybovala kolem 10 mil. m³.

Inventarizací lesů z roku 1970 bylo zjištěno, že stav československého lesního fondu umožňuje růst těžebních možností na 17 mil. m³ s k. v roce 1980 a 18,2 mil. m³ s k. v roce 1990. Růst těžebních možností je doprovázen růstem celkových porostních zásob — z 358 mil. m³ v roce 1950 na 486 mil. m³ v roce

1970 (k 1. 1. 1981 mají porostní zásoby dále vzrůst na 523 mil. m³) a zvyšováním přírůstu (průměrný celkový přírůst CPP v hosp. skupině A a IA: 1950 — 3,9 m³/ha, 1970 — 6,4 m³/ha; celkový běžný přírůst CBP: 1950 — 4,0 m³ na 1 ha, 1970 — 7,0 m³/ha; průměrný mýtní přírůst PMP: 1950 — 3,2 m³/ha, 1970 — 3,9 m³/ha).

Údaje o produkčním stavu československých lesů prokazatelně dokazují, že přednosti socialistického systému se v lesním hospodářství projevují nejen plným uspokojováním požadavků společnosti na produkční a mimoprodukční funkce lesů v současné době, ale i vytvářením reálných předpokladů pro dlouhodobé a optimální plnění těchto rostoucích potřeb v budoucnosti.

VÝVOJ FOREM A METOD ŘÍZENÍ

Zásadní změny, k nimž za třicetileté období budování socialistického lesního hospodářství došlo, působí na formy a metody řízení, reprodukčního procesu. Mění se náročnost řídicí práce na všech stupních.

Přechod na téměř výhradní zajišťování lesních prací vlastními prostředky, zavádění složitých mechanizačních prostředků a plynule navazujících náročných technologických postupů vyvolaly nezbytnost vytvoření vlastních zařízení servisního typu — od materiálně technického zásobování, po údržbářské a opravářské kapacity včetně specializovaných průmyslových výroben, začleněných do odvětvové organizační struktury lesního hospodářství. Neméně významným předpokladem technického rozvoje je vlastní projekční a stavební základna, bez níž si lze jen ztěží představit zajištění potřebné technologické připravenosti.

V roce 1973 dosáhl objem projekčních prací u Státních lesů ČSSR 25 mil. Kčs, základní stavební výroba stavebních závodů 765 mil. Kčs, objem stavebních prací lesních závodů 70 mil. Kčs. Objem údržeb a oprav vzrostl na 268 mil. Kčs. Strojírny Státních lesů ve Slovenské Lupči vyrábějí ročně produkci za 56 mil. Kčs; Průmyslové výroby v Chrudimi za 42 mil. Kčs.

Proces rozvíjení specializovaných podnikových a závodových útvarů pokračuje dále. Tam, kde pro náročnost dané problematiky již nelze vystačit s dodavatelsky zajišťovanou službou, si lesní hospodářství buduje vlastní zařízení k provádění chemizačních prací, výpočetní střediska, rozvíjí se závodová doprava a další specializované činnosti.

Mění se náplň vlastní řídicí práce. V době, kdy značnou část přiblížování a odvozu vykonávaly cizí prostředky, bylo úkolem zodpovědného pracovníka v podstatě zadávání práce, přebírání výsledků a vyplnění příslušných administrativních opatření. Pro vlastní prostředky, zejména pro složité mechanismy, to již nestačí. Náplň technika se rozšiřuje o povinnosti spojené s technologickou přípravou a hlavně o povinnost organizovat provoz a využití nasazených prostředků, včetně zajištění všech nezbytných předpokladů.

Tam, kde náročnost na řízení jednotlivých výrobních fází přerůstá možností optimálního řešení v rámci jednotek univerzálního typu, vznikají specializovaná střediska výrobních služeb — těžební, školkařská apod., přebírající od územně členěných základních článků — poleší — část jejich dosavadní výrobní náplně. Trvalou a nevyhnutelnou zásadou při tom zůstává zachování komplexní zodpovědnosti poleší za stav svěřeného lesního fondu.

Technický pokrok a společenská dělba práce vyvolává i v lesním hospodářství postupnou diferenciaci výrobní činnosti na jednotlivé složky a působí

na postupné organizační vyčleňování technických, technologických a ekonomických jednotek. V podmínkách socialistických výrobních vztahů je nejen možné, ale i nutné tento vývoj plánovitě, vědecky řídit a organizovat výrobně technickou základnu odvětví tak, aby organizace výroby další vývoj zajišťovala, podporovala a nebyla jeho brzdou. Proto jsou ve vývoji organizačních struktur československého lesního hospodářství stále zřetelněji patrný racionalizační tendence organizování výrobního procesu, záležející v koncentraci, specializaci a kooperaci, vycházející z dělby a spojování práce a přispívající významně k celkové efektivnosti lesní výroby.

S vývojem objemu a struktury výrobních úkolů lesního hospodářství se mění i počet a skladba pracovníků v lesnictví. V roce 1948 pracovalo v lesnictví 92 000 pracovníků, s růstem náročnosti úkolů se jejich počet postupně zvyšoval a dosáhl 94 000 v roce 1955, 102 000 v roce 1960 a maxima 105 000 pracovníků v roce 1967. Od tohoto roku se opět snižuje a v roce 1973 pracovalo v lesním hospodářství ČSSR 98 000 pracovníků.

Podobně jako v ostatních národohospodářských odvětvích roste i v lesnictví v souvislosti s rozvojem techniky a technologie a v důsledku toho i s růstem náročnosti na řízení výrobních procesů podíl inženýrsko-technických pracovníků. V roce 1973 bylo v ČSSR z celkového počtu pracovníků hlavní činnosti Státních lesů 22 % technicko-hospodářských pracovníků. Před více než dvaceti lety — v roce 1951 bylo Státními lesy vykazováno 19,8 % zastoupení THP v celkovém počtu pracovníků lesního hospodářství. Tato tendence, pokud je doprovázena odpovídajícím tempem intenzifikace lesní výroby, zaměřené na trvalé a rostoucí uspokojování společenských potřeb, je kladným jevem a nelze se ztotožnit s někdy se vyskytující kritikou, zlehčující dosažené výsledky socialistického lesního hospodářství. Podobně je tomu i se srovnáváním počtů technicko-hospodářských pracovníků v lesnictví ČSSR s úrovní dosahovanou v jiných státech, přičemž nejsou respektovány sociálně ekonomické rozdíly, rozdílná intenzita hospodaření, vazby na jiná odvětví a rozdíly v rozsahu společenských požadavků na funkce lesů v jednotlivých zemích.

Také v lesním hospodářství je jednou z rozhodujících podmínek ekonomického růstu kvalita vynakládané lidské práce, využívající nejnovější poznatky vědy a techniky k uspokojení všech potřeb společnosti na funkční působení lesů včetně maximalizace produkce dřeva. Proto roste i kvalifikace pracovníků lesního hospodářství, poměrně rychle se zde zvyšuje relativně i absolutně zastoupení středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných pracovníků.

Vyšší nároky na úroveň řízení jsou vyvolány nejen růstem objemu a členěním výrobní činnosti, ale i stále složitějšími technologickými postupy. Návažnost jednotlivých operací je stále těsnější a jejich výsledky se navzájem ovlivňují. V centralizované soustavě řízení připadá důležitá úloha nástrojům podnikového řízení umožňujícím rozvoj iniciativy a operativního přístupu v provozních jednotkách. Zkušenosti československého lesního hospodářství ukazují, že složitě technologie nelze řídit jen direktivními nástroji z centra. Proto je současná soustava plánového řízení výslednicí mnohaletého úsilí o syntetické spojení prvků jednotného ústředního závazného rozhodování se systémem podnětujících, motivujících a usměrňujících nástrojů. Urychlením procesu specializace výrobní náplně závodových jednotek vznikají nové podmínky pro prohloubení ekonomických vztahů mezi těmito jednotkami, navazující na rozvíjející se kooperační vztahy. Proto je pro rozvoj dnešní soustavy řízení Státních lesů charakteristické posilování úlohy chozrasčotu, jehož významné místo

mezi nástroji řízení socialistické ekonomiky je ověřeno dlouholetými zkušenostmi většiny výrobních odvětví.

K základním rysům soustavy řízení socialistického lesního hospodářství patří **plánovitost**. Československé lesnictví prošlo složitým vývojem hledání vhodných metod plánování a ani současným stavem tento vývoj nekončí. Přes některé nedokonalosti plánovací metodiky lze konstatovat, že lesnické plánování v ČSSR odpovídá zvláštnostem a podmínkám, v nichž reprodukční proces lesní výroby probíhá v úrovni a intenzitě, kterou lesní hospodářství dosahuje. Bezesporným kladem soustavy plánování je její stabilita, neboť již téměř 20 let (od roku 1956) se v zásadě nezměnila a úpravy, jimiž jsou plánovací nástroje přizpůsobovány nově vznikajícím potřebám a aktualizovány mají plynulý průběh a vzájemnou návaznost.

Dobrá úroveň plánování lesního hospodářství a ve značné míře i celkový stav hospodaření v lesích závisí z velké části od vytvoření předpokladů pro rozvoj **hospodářské úpravy lesů**. Nelze proto při výčtu úspěchů československého socialistického lesního hospodářství opomenout vybudování jednotných, technicky vybavených pracovišť hospodářské úpravy lesů. Situace v hospodářské úpravě lesů po skončení druhé světové války byla velmi nepříznivá. Většina lesních hospodářských plánů byla již neplatná, byly zpracovány různými metodami a mnoho lesních majetků menší výměry nebylo hospodářsky upraveno vůbec. Díky rychlému tempu společenských a hospodářských přeměn se však podařilo rychle sjednotit značně rozdílné pracovní způsoby a postupy, vybudovat ústavy pro hospodářskou úpravu lesů a rozvinout jejich kapacitní možnosti tak, aby se z hospodářské úpravy stal jeden z hlavních nástrojů plánování a řízení lesního hospodářství.

Pokrokové vývojové tendence v lesní výrobě vyvolávají tlak na kvalitu a objem **informací** o průběhu a výsledcích výrobního procesu, o vkládaných a vytvářených prostředcích, o stavu a vývoji lesního fondu. K charakteristickým rysům poválečného vývoje československého lesního hospodářství patří úsilí o racionalizaci způsobů zpracování informační agendy tak, aby bylo sníženo administrativní zatížení provozních pracovníků a současně rozšířeny podklady pro řízení a rozhodování. Lesnictví patří mezi první odvětví, která zavedla do hospodářské praxe mechanizované zpracování informací pomocí děrnoštítkové techniky a Československo se zařadilo i v tomto směru mezi nejprogressivnější státy na světě.

S dalším technickým a technologickým rozvojem lesní výroby však nároky na informační soustavu vzrostly natolik, že děrnoštítkové stroje již nemohou zajistit dostatečnou hloubku a pohotovost informací. Východiskem je přechod k automatizovanému zpracování informační agendy, k **uplatnění samostatných počítačů**, k němuž v současné době v lesním hospodářství dochází. Zatím jde hlavně o automatizované zpracování rutinních správních agend a materiálů hospodářské úpravy lesů, které ještě donedávna byly řešeny prostředky střední mechanizace. Touto formou nejsou ale ani zdaleka vyčerpány technické možnosti počítačů a automatizace nepřináší maximální ekonomický efekt. Rozhodující oblastí efektivního nasazení samočinných počítačů je na informační soustavu navazující oblast rozhodování, tj. aplikace optimalizačních a objektivizačních rozhodovacích metod a postupů, opírajících se o náročné matematické programování. Vývoj využívání moderní elektronické výpočetní techniky v československém lesním hospodářství směřuje perspektivně právě tímto směrem.

Lesní hospodářství ČSSR se vyvíjí jako rentabilní odvětví. Veškeré své reprodukční náklady pokrývá zdroji, vytvářenými tržbami za realizovanou produkci — především za dřevo. Přednosti socialistického systému hospodaření v lesích se projevují i v tom, že ceny dřeva jsou cílevědomě a plánovitě regulovány v souladu s vývojem potřeb lesního hospodářství a možností národního hospodářství. Nepodléhají nahodilým a živelným vlivům výkyvů na dřevařském trhu a působí jako významný stabilizační faktor hospodářské politiky v lesnictví. Odvětvové a v jisté míře i podnikové orgány mohou díky stabilizovaným cenám dřeva přesněji a reálněji koncipovat své dlouholeté záměry v rozvoji péče o lesní fond a ve vytváření kapacitních a jiných předpokladů hospodářského růstu.

Plánovitá regulace cen dřeva a ostatních faktorů ekonomické úrovně umožňuje plánovitě působit i na úroveň rentability lesního hospodářství. V roce 1973 dosáhlo lesní hospodářství v ČSSR celkového objemu tržeb a výnosů 5908 mil. Kčs a vynaložilo 5727 mil. Kčs nákladů. Z uvedeného vyplývá zisk 181 mil. Kčs a úroveň rentability 3,18 %.

Přestože v posledních letech došlo v československém lesním hospodářství k jistému poklesu úrovně rentability, nejsou zatím věcné důkazy k tvrzení, že jde o trvalý jev nebo dokonce zákonitou vývojovou tendenci socialistického lesnictví. Na rozdíl od situace v buržoazních zemích máme v našich podmínkách vedle produkčních a technologicko-technických předpokladů ještě další nástroje, jimiž socialistická ekonomika může ovlivnit společensky žádoucí vývoj lesního hospodářství.

V souladu s potřebami rozvoje odvětví proto roste i objem prací, jejichž ekonomická návratnost je mimořádně dlouhodobá (pěstební činnost) a prací, jejichž výsledkem není často hodnotově vyjádřená produkce, ale posílení společensky významné funkce lesů. Objem pěstebních výkonů dosáhl u Státních lesů ČSSR v roce 1973 851 mil. Kčs a objem prací celospolečenského významu 173 mil. Kčs (financovaných přímo z prostředků státního rozpočtu).

Ještě v roce 1956 bylo na pěstební činnost vynaloženo 335 mil. Kčs přímých nákladů. Socialistická společnost vkládá tedy do lesního hospodářství nyní každoročně téměř trojnásobně více než před dvaceti lety, přes miliardu Kčs s cílem zajistit perspektivní, dlouhodobé cíle lesní výroby.

EKONOMICKÉ CÍLE LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Formy, nástroje a metody řízení lesní výroby musí být adekvátní cílům, které před lesnictvím předkládá socialistická společnost. Jejich účinnost a efektivnost je dána tím, jak napomáhají dosažení daných cílů v konkrétních přírodních, výrobních a ekonomických podmínkách při vynaložení minimálního množství společenské práce. Již výše jsme konstatovali, že socialistické lesní hospodářství se rozvíjí v souladu s principem rozšířené reprodukce. Třicetiletý vývoj československého lesnictví potvrzuje správnost této obecné teze v našich podmínkách. Přes obtížnost předchozí etapy, významnou složitostí společenské a ekonomické problematiky v období poválečné obnovy a budování základů socialistického státu, dokázalo lesnictví zajistit uspokojení současných i budoucích požadavků na dřevní surovinu i soustavný růst celospolečensky významných nemateriálních funkcí lesů.

S rozvojem naší společnosti požadavky na všechny užitečné účinky lesů — materiální i nemateriální — dále porostou. Po vyčerpání extenzivních faktorů

zvyšování produkčního potenciálu, tj. zejména likvidací starých holin a zalesněním rozsáhlých ploch bývalých nelesních půd, je nutno hledat nové cesty zvýšení produkce, rozšiřování výrobní základny a funkčních účinků lesního hospodářství, aniž se při tom uvažovalo s dalším podstatným rozšiřováním výměry lesního fondu.

V současné etapě je proto, v souladu s ustanovením XIV. sjezdu KSČ, hlavním reálným řešením zásadních problémů hospodářského růstu v lesnictví cílevědomé a plánovitě využívání intenzivních faktorů rozvoje — intenzifikace hospodaření v lesích. Nástroje ekonomického řízení i celý řídicí systém je nezbytné tomuto úkolu podřídít. V tomto směru postupují i práce na úpravách soustavy plánovitého řízení lesního hospodářství pro období šesté pětiletky. Má-li plán, který je základním nástrojem řízení ekonomiky, působit ve směru řešení uvedených hlavních úkolů, musí zahrnovat ukazatele, charakterizující intenzifikační opatření, kvantifikovat prostředky k dosažení vytyčených cílů i zdroje jejich pokrytí a očekávané výsledky úsilí o zvyšování funkčního působení lesů včetně růstu jejich produkčního potenciálu. Ke splnění takto stanovených úkolů plánu bude zaměřeno působení stimulačních nástrojů podnikové i osobní zainteresovanosti, dosažení vytyčených cílů by se mělo stát hlavním kritériem výsledku socialistického soutěžení, využívajícího iniciativy širokého okruhu pracovníků a jejich zájmu na rozvoji lesního bohatství.

Před odvětvovou ekonomikou stojí v této souvislosti velmi naléhavý úkol, nalézt vhodné formy a metody pro vyjádření výsledků intenzifikačních opatření. Produkční ukazatele, které až dosud používala hospodářská úprava lesů jako jedno z kritérií těžebních možností, mohou být po provedení příslušných úprav vhodným základem pro měření výsledků hospodářské činnosti lesních hospodářských jednotek, když ne v krátkodobých ročních intervalech, tak alespoň ve střednědobých pětiletých, popř. dlouhodobých obdobích.

Zahrnutím produkčních kritérií do praktických plánovacích a rozborových postupů nejde jen o možnost posuzování úspěšnosti pěstebních zásahů, zaměřených na zvýšení přírůstavosti porostů. Bez kritéria výsledné produkce nelze v podstatě zhodnotit ekonomickou efektivnost intenzifikačních záměrů a opatření, úroveň a termíny návratnosti vložených prostředků. Očekávaný rozvoj intenzifikace musí být podpořen i průkazností argumentů o budoucích společenských přínosech dnešních opatření. Měřitelné výsledky péče o zvyšování produkčních schopností lesů jsou současně nejkonkrétnější odpovědi na otázku, jak lesní hospodářství plní úkol, který mu ukládají usnesení stranických sjezdů a mnohé jiné významné dokumenty.

Konstatujeme-li obtížnost měření výsledků intenzifikačních opatření v oblasti zvyšování dřevní produkce lesních porostů, jsme si vědomi i toho, že ještě obtížnější je řešení obdobného problému na úseku mimoprodukčních, tzv. celospolečenských funkcí lesů. Měřit a plánovat v provozních podmínkách lesního hospodářství úroveň poskytovaných celospolečenských služeb jako užitečný výsledek naší záměrné hospodářské činnosti je zatím nereálným požadavkem a proto jej nelze zahrnovat mezi dlouhodobější cíle lesnické ekonomiky. Chceme-li však, aby plán lesního hospodářství sehrál rozhodující úlohu při rozvoji vodohospodářské, rekreační, klimatické a dalších funkcí lesů tam, kde mimo opatření na podporu produkce je nutné a žádoucí provádět i speciální hospodářské zásahy na podporu těchto funkcí, musíme především tato opatření konkretizovat, koncepcně stanovit jejich žádoucí rozsah a v návaznosti na společenské potřeby a možnosti formulovat v příslušných ukazatelích plánu.

Intenzifikaci lesního hospodářství nelze zužovat jen na opatření, jejichž ekonomický efekt se projeví v bližší nebo vzdálenější budoucnosti. K naléhavým úkolům, jejichž význam je znásobován v poslední době se vyhrocující problematikou surovin a zdůrazněn usnesením ÚV KSČ z listopadu 1974, patří komplexní využití dnešní dřevní produkce, současných těžebních možností československého lesního hospodářství. Ani zde nejde o nový úkol. Dnes však přistupujeme k jeho řešení v podmínkách, kdy lesní hospodářství je schopno trvale a plně pokrýt rostoucí potřebu dřeva a místo často neefektivních snah o úspory dřeva za každou cenu může vytyčit program zvyšování dodávek dřeva pro národní hospodářství komplexním využíváním těžebního fondu a snížením technologických a jiných ztrát. Rozbory současné úrovně využívání disponibilních dřevních zásob ukazují nezanedbatelné rezervy v tomto směru, jejichž využitím může lesní hospodářství významně přispět k dalšímu rozvoji naší socialistické ekonomiky.

Zajistit tento úkol nelze jen na základě přání odpovědných pracovníků nebo sebeúčinnější soustavou sankcí a zábran proti nežádoucímu postupu. K využití iniciativy a osobních i společenských zájmů pracovníků a kolektivů lesního hospodářství na úseku využívání dřevní hmoty musí odvětvová ekonomika a zejména její část zabývající se problémy řízení nalézt účinné ekonomické nástroje. Otázky komplexního zpracování těžebního fondu, snížení těžebního odpadu, přesunu těžeb do opomíjených porostů apod. nelze řešit na základě dobrovolnosti nebo přinucení, ale plánovitým, cílevědomým postupem podpořeným soustavou motivačních a stimulačních nástrojů, adekvátních celkovému pojetí řízení socialistické lesní výroby.

Rozvoj lesního hospodářství je zajišťován souborem racionalizačních opatření, k nimž patří vedle mechanizace, automatizace a chemizace výroby zavádění efektivních technologických postupů a moderních metod organizace práce. Cílem tohoto úsilí bude i v budoucnosti maximalizace všech užitků, které lesní hospodářství společnosti poskytuje ve skladbě odpovídající příslušné etapě jejího rozvoje a při minimalizaci výdajů společenské práce vynakládané k dosažení uvedeného cíle.

V složitých podmínkách lesní výroby je někdy velmi obtížné stanovit ekonomickou efektivnost a výsledný účinek jednotlivých racionalizačních opatření. Použití obecně platných kritérií je ztěženo takovými zvláštnostmi lesní výroby jako je mimořádně dlouhá výrobní doba nebo závislost výsledků na přírodních faktorech. Nelze vyloučit ani případy, kdy některé opatření zejména tam, kde je jeho výsledek hodnocen krátkodobými kritérii, se může dostat do rozporu s výše uvedeným základním ekonomickým cílem lesního hospodářství.

Jednou z nejvýznamnějších předností socialistického řízení lesního hospodářství je reálná možnost vytvoření takového komplexního řídicího systému, v němž všechny nástroje jednotně působí k dosahování společensky žádoucích cílů, totožných se zájmy rozšířené reprodukce lesního bohatství. Hodnocením výsledků, dosažených za třicet let budování československého lesnictví se potvrzuje, že se podařilo vytvořit pevné základy takového systému. Další jeho rozvoj zaměřený k dosažení základních společenských cílů odvětví je hlavním úkolem lesnické ekonomiky. Konfrontace dosavadního úspěšného vývoje s reálnými perspektivními záměry umožňuje nejen s uspokojením bilancovat kladné vývojové trendy, ale i optimisticky předpokládat jejich příznivý průběh v budoucnosti.

Zspolečenštěním výrobních prostředků lesního hospodářství a zejména převedením naprosto převažující části lesů do správy socialistického státu se vytvořily zcela nové, podstatně příznivější podmínky pro řízení rozvoje lesní výroby.

Z organizačního hlediska byly vytvořeny jednotky, v jejichž rámci lze uplatnit moderní metody plánovitého řízení. Jednotně, ústředně řízené lesní hospodářství mohlo rychleji zavádět pokrokové pracovní postupy a využívat nejnovější vědecké poznatky. V průběhu posledních třiceti let se více než sedminásobně zvýšil roční objem investic a hodnota základních prostředků dosahuje dnes 14 miliard Kčs. Po vybavení lesních závodů potřebnou výrobní kapacitou byl výrazně zvýšen podíl vlastních prostředků na zajišťování úkolů v přibližování a odvozu dřeva. Soustředěným úsilím o zvelebení lesního fondu bylo dosaženo dlouhodobého zvýšení těžebních možností.

Výsledkem plánovitého řízení lesního hospodářství je i trvalá rentabilita odvětví. Socialistická soustava může pohotově reagovat na potřeby prohloubení funkčního působení lesů, včetně oblasti jejich mimoprodukčních účinků a vytvářet i potřebné ekonomické předpoklady pro tento vývoj.

V nových podmínkách zavádění náročnějších technologických postupů roste význam prohloubení vnitropodnikového řízení, zejména uplatnění specializace a kooperace. Pro současnou etapu je charakteristická i snaha o racionalizaci informační soustavy využitím moderní výpočetní techniky.

Řešení zásadních problémů hospodářského růstu je nyní v lesnictví spojeno s využitím intenzivních faktorů rozvoje. Tomuto cíli bude přizpůsobena i nová úprava soustavy odvětvového řízení, a to ze jména její hlavní nástroj — plán.

Došlo dne 27. 2. 1975

Literatura

1. BLUĐOVSKÝ, Z.: K motivačnímu způsobení soustavy řízení lesního hospodářství. In: Zdokonalenie metodiky plánovania a ekonomických nástrojov v lesnom hospodárstve, Tatranská Lomnica, 1974, s. 108-116
2. BLUĐOVSKÝ, Z.: Plán a úkoly zvyšování produkčních schopností lesů. Lesnická práce, 53, 1974, 8, s. 339-342
3. BLUĐOVSKÝ, Z.: Rozbor problematiky vnitropodnikového řízení. Závěrečná zpráva dílčího úkolu R-I-3/7, VÚLHM Zbraslav - Strnady, 1973, s. 82
4. BLUĐOVSKÝ, Z.: Úloha lesního hospodářství v procesu reprodukce souhrnného společenského produktu. Lesnictví, 18, 1972, 1, s. 3-12
5. HROMADA, R.: Analýza ekonomického vývoje lesního hospodářstva ČSSR. Bratislava, Příroda 1972, 139 s.
6. Lesnoje chozjajstvo v sistémě planirujemoj ekonomiky. Varšava, 1972, 655 s.
7. Lesnícka příručka 1975. Bratislava, Příroda 1974, s. 297
8. Statistická ročenka ČSSR 1974. Praha-Bratislava, SNTL - Alfa 1974, s. 620

Экономическое развитие чехословацкого лесного хозяйства

Обобществление средств производства в лесном хозяйстве и, главное, передача по-павляющей части лесов социалистическому государству создали совершенно новые, гораздо более благоприятные условия для управления развитием лесопроизводства.

С организационной точки зрения были созданы единицы, в рамках которых можно было применять современные методы планового руководства. Единое, центрально управляемое лесное хозяйство могло скорее внедрять передовые процессы труда и новейшие данные науки. В ходе последних 30 лет годовой объем капиталовложений возрос более, чем в 7 раз.

и стоимость основных средств составляет ныне 14 млрд. крон. Благодаря оснащению лесхозов необходимым производственным оборудованием сильно возрасла доля собственных средств в области выполнения заданий по трелевке и вывозке древесины. Сосредоточенное стремление к улучшению лесфонда привело к росту лесозаготовительных возможностей.

Результатом планового руководства лесным хозяйством явилась и прочная рентабельность отрасли. Социалистическая система в состоянии оперативно реагировать на потребность в углублении функционального действия лесов, включая его непроизводственные аспекты, создавать нужные для этого развития экономические предпосылки.

В новых условиях внедрения более сложных технологических приемов растет значение углубленного внутрихозяйственного управления, в частности специализации и кооперации. Для современного этапа характерно и стремление к рационализации системы информации с помощью современной вычислительной техники.

В настоящее время решение основных проблем экономического роста связано в лесоводстве с интенсивными факторами развития. Именно этой целью руководствуется новая регулировка системы отраслевого управления, особенно ее главный рычаг — план.

Economic Development of Czechoslovak Forestry

Socialization of production means in forestry and especially transferring of the prevailing part of forests under the control of socialist state brought about completely new considerably more favorable conditions for the management of the forest production development.

From the organizational aspect units were established within the framework of which modern methods of planned management could be applied. The uniformly, centrally managed forestry was able to more rapidly introduce progressive labour techniques and utilize the most recent scientific knowledge. In the course of the past 30 years the annual investment volume increased more than seven times and the value of principal means amounts nowadays to 14 billion Kčs. After equipping the forest enterprises with the required production capacity the proportion of own means for securing the tasks involved in wood skidding and hauling markedly increased. Thanks to concentrated effort aimed at promoting the forest resource a long-term increase of cutting possibilities was achieved.

Planned management of forestry results also in a permanent rentability of the branch. The socialist system can promptly react to the intensification requirements of functional forest activity, including the area of their extraproduction effects and create also the necessary preconditions for such development.

In the new conditions of introducing more exacting technological procedures grows the importance of intensification of the internal enterprise management, especially with respect to specialization and cooperation. The present stage is also characterized by an effort to rationalize the information system with utilizing modern computer techniques.

Solving of the principal problems of economic growth in forestry is presently connected with utilizing intensive developmental factors. To this purpose also the new amendment of the system of discipline management and especially of its main tool — the plan, will be adapted.

Ökonomische Entwicklung der tschechoslowakischen Forstwirtschaft

Die Vergesellschaftlichung der Produktionsmittel in der Forstwirtschaft und vor allem die Überführung des überwiegenden Teils der Wälder in die Verwaltung des sozialistischen Staates hatten die Bildung ganz neuer, wesentlich günstiger Bedingungen für die Leitung der Forstproduktion zu Folge.

Von dem Organisationsstandpunkt wurden Einheiten, im Rahmen derer moderne Methoden der planmäßigen Leitung zur Geltung gebracht werden konnten, geschaffen. Die einheitlich, zentral geleitete Forstwirtschaft konnte schneller progressive Arbeitsverfahren einführen und die neuesten wissenschaftlichen Erkenntnisse ausnutzen. Im Verlauf der letzten 30 Jahre erhöhte sich das Jahresinvestitionsvolumen mehr als siebenfach und der Grundmittelwert beträgt heute 14 Milliarden Kčs. Nachdem die Forstbetriebe mit der erforderlichen Produktionskapazität ausgestattet wurden, wurde der Anteil eigener Mittel an der Sicherstellung von Aufgaben im Holzrücken und

der Holzabfuhr erheblich erhöht. Dank den konzentrierten Anstrengung um den Waldfond zu fördern wurde eine langfristige Erhöhung der Forstnutzungsmöglichkeiten erreicht.

Das Ergebnis einer planmäßigen Leitung der Forstwirtschaft ist auch eine ständige Rentabilität dieses Zweiges. Das sozialistische System kann auf die Erfordernisse einer vertieften funktionellen Wirkung der Wälder, einschließlich des Gebietes ihrer Außerproduktionseinwirkungen schlagfertig reagieren und auch die notwendigen ökonomischen Voraussetzungen für solche Entwicklung schaffen.

In den neuen Bedingungen der Einführung anspruchsvoller technologischer Verfahren wächst die Bedeutung der Intensivierung innerbetrieblicher Leitung, insbesondere die Durchsetzung von Spezialisierung und Zusammenarbeit. Für die gegenwärtige Etappe sind auch die Bestrebungen um eine Rationalisierung des Informationssystem mit der Ausnutzung moderner Rechentechnik charakteristisch.

Die Lösung der grundsätzlichen Probleme des wirtschaftlichen Wachstums in der Forstwirtschaft ist gegenwärtig mit der Ausnutzung intensiver Entwicklungsfaktoren verbunden. Diesem Ziel wird auch die neue Regelung des Zweigleitungssystems, und vor allem ihr Hauptinstrument — das Plan, angepaßt werden.

Développement économique de la sylviculture tchécoslovaque

La socialisation des moyens de production de l'économie forestière et notamment le passage de la partie absolument prépondérante des forêts à l'administration de l'Etat socialiste, ont créé des conditions tout à fait nouvelles, bien plus favorables, pour la gestion du développement de la production forestière.

Du point de vue de l'organisation on a créé des unités, dans le cadre desquelles on peut faire valoir les méthodes modernes de gestion planifiée. C'est en effet l'économie forestière centralement et uniformément gérée qui a pu introduire plus vite des procédés de travail progressifs et appliquer les réalisations de la science les plus récentes. Au cours des trente dernières années le volume annuels des investissements a augmenté de plus de sept fois et la valeur des moyens de base atteint aujourd'hui 14 milliards de Kčs. Après l'équipement des établissements forestiers d'une capacité de production nécessaire, la part des moyens propres participant aux tâches, relatives au débardage et au transport du bois, a significativement augmenté. En concentrant l'effort sur l'amélioration du fonds forestier, on est parvenu à l'augmentation de longue durée des possibilités d'exploitation.

C'est également la rentabilité constante de la branche qui est le résultat de la régulation planifiée de l'économie forestière. Le système socialiste peut réagir instantanément à la nécessité d'approfondir l'action fonctionnelle des forêts, y compris les sphères de leurs effets en dehors de la production et créer aussi des conditions économiques nécessaires pour soutenir le développement mentionné.

Dans les conditions nouvelles, où l'on introduit des procédés technologiques plus exigeants, l'importance de la gestion approfondie intérieure de l'entreprise augmente, notamment l'application de la spécialisation et de la coopération. Ce qui est également caractéristique pour l'étape actuelle, c'est l'effort de rationaliser le système d'information grâce à l'application de la technique moderne de calcul.

La solution des problèmes de base de l'accroissement économique est maintenant unie avec l'exploitation des facteurs intensifs de développement. C'est à cet objectif que sera aussi accommodée l'adaptation nouvelle du système de gestion sectorielle, notamment son outil principal — le plan.

Adresa autora:

Ing. Zdeněk Bludovský, CSc., Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Zbraslav-Strnady

---

Výsledky, kterých bylo dosaženo v budování naší socialistické vlasti do období jubilejního roku třicátého výročí vyvrcholení národně osvobozenického boje a třicátého výročí osvobození naší vlasti Sovětskou armádou jsou jasným důkazem, že pracující lid ČSSR, vedený Komunistickou stranou Československa, zvládl velmi úspěšně složitý a obrovský úkol socialistické výstavby. Vzniklo tak dílo vytvořené obětavou prací dělnické třídy, rolnictva a inteligence, které patří k nejslavnějším činům dějin našich národů.

Cesta budování socialismu nebyla lehká, byla provázena překážkami a setkávala se s mnohými obtížemi. Vedle obtíží, které pramenily z novosti a složitosti úkolů výstavby socialismu v Československu, byla často provázena i některými chybami subjektivními.

Diskuse, která probíhala u příležitosti svolání XIII. sjezdu KSČ, ukázala již tehdy na mnohé nedostatky a chyby, které bylo třeba v tomto období řešit. Usnesení XIII. sjezdu KSČ orientovalo však celou naši společnost správným směrem. Chyby se pak objevily v nedůsledném rozpracování tohoto usnesení a v některých případech se dokonce od tohoto usnesení ustupovalo. Tento stav využily velmi obratně pravicové a revizionistické živly, které se postupně zformovaly, mající velmi silný základ zejména v maloměstských elementech a také ve zbytcích poražené buržoazie.

V „Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ“ se k tomuto problému říká: „Snahou těchto sil bylo zejména oživovat zbytky buržoazních názorů, vyvolávat iluze o kapitalismu, rozvíjet nacionalismus a antisovětské nálady, zpochybňovat vedoucí úlohu strany i vedoucí působení dělnické třídy, třídní pojetí revolučního boje a principy socialismu“.

Vlivem těchto sil a uplatňováním nesprávných tendencí docházelo již v letech před rokem 1968 k postupnému rozkládání socialistické moci. Tato tendence významně zesílila v období krizových let 1968 — 1969, kdy bylo oslabováno vedení socialistické společnosti, deformovaly se záměry ekonomické reformy a uvolňoval se prostor pro činnost revizionistických a protisocialistických sil.

Jestliže pohlédneme na tato leta z hlediska zaměření naší práce, lze konstatovat, že v období před říjnem 1968 a speciálně pak v krizových letech, docházelo postupně k narušování našeho právního řádu. Šlo zde mnohdy o oslabení řídicí činnosti státu a tím o oslabení činnosti politické, jestliže přijmeme hledisko „že

řídící činnost či jednání opírající se o právní normy je činností politickou“ (K u l - c z á r 1971).

Již v roce 1967 byly vládním nařízením č. 128/1967 Sb. a vyhláškou předsedy vlády č. 129/1967 Sb. zrušeny některé právní předpisy, směrnice, instrukce a normy, které do této doby působily na úseku lesního hospodářství. Bylo to např. vládní nařízení č. 2/1958 Sb., o organizaci lesního hospodářství, příkaz ministra zemědělství a lesního hospodářství ze dne 31. prosince 1965 o zajištění úkolů k provedení zákoníku práce v organizacích v působnosti ministerstva zemědělství a lesního hospodářství atd. Některé tyto předpisy byly zrušeny v této době jako zastaralé a neplnily tedy svou úlohu, jiné byly dále používány jako metodický pokyn atd. Některé z nich však mohly ještě dále působit alespoň do vydání jiných, změněným podmínkám odpovídajících předpisů. Zde máme na mysli zejména zrušení směrnic pro vedení přehledu lesního fondu na ONV, ale i některé další.

Tímto postupem a zejména pak některými opatřeními v průběhu krizových let 1968 — 1969 se narušila struktura právního řádu, ale nebyly vytvořeny dostatečné předpoklady pro vytvoření struktury nové. Likvidovaly se tak mnohé účinné nástroje, které zabezpečovaly vedoucí úlohu KSČ v naší společnosti a které byly účinnými prostředky státního zřízení.

V procesu konsolidace se pak vytvářejí předpoklady pro nové důsledné uplatňování principu vedoucí úlohy strany ve společnosti a postupně se přistupuje k úpravám na úseku lesního hospodářství, a to i vydáváním nových právních předpisů.

Zvyšováním efektivnosti národního hospodářství, tedy i zvyšováním efektivnosti na úseku lesního hospodářství, které obhospodařuje velmi důležité komponenty přírodního prostředí, kladou se v současné době vysoké nároky na řídící pracovníky v lesním hospodářství, kteří musí předvídavě, ve spolupráci se zainteresovanými složkami, připravovat nové právní předpisy tak, aby odpovídaly novým požadavkům na lesní hospodářství s ohledem na všechny úkoly, které má lesní hospodářství plnit.

Pokládáme proto za potřebné, aby bylo na některé tyto problémy poukázáno tak, jak nám to ukládají mnohé dokumenty schválené našimi nejvyššími státními a státními orgány.

Lesní hospodářství jako celek musí pečovat zejména o následující čtyři komponenty, tvořící z hlediska této péče jediný a nedílný celek, sledující touto péčí naplnění základního ekonomického zákona socialismu. Jde o půdu, ovzduší, vodu a zabezpečení optimální surovinové základny dřevní hmoty pro národní hospodářství, a to vše s ohledem na stále se zvyšující péči o pracujícího člověka v socialistickém Československu.

Právní úpravu těchto komponentů je třeba řešit ve vzájemných souvislostech-komplexně. Řešení lze zaměřit dvěma hlavními směry. Jde předně o prostředky a možnosti postavené na bázi vnitřní hospodářské politiky a dále je to pak využití možností, které nám dává neustále narůstající internacionalizace společenské práce, zejména v rámci RVHP.

V naší práci se chceme zaměřit na zhodnocení dosavadní účinnosti některých ustanovení nejdůležitějšího právního předpisu, který podstatně ovlivňuje efektivnost lesního hospodářství a také zajišťování surovinové základny pro naši socialistickou společnost, tj. zákona o lesích a lesním hospodářství a některých prováděcích předpisů k němu.

ČSSR je zemí, která je již v průběhu minulých stále více nucena využívat svůj půdní fond velmi intenzivně a efektivně hospodařit s každým hektarem půdy. Toto konstatování platí tím více o dnešní době, a proto také na zasedání ÚV KSČ v listopadu 1974 bylo zdůrazněno, že je třeba podstatně více využívat domácí surovinové základny a také půdního a lesního fondu.

I když v minulých letech bylo vykonáno v lesním hospodářství velmi mnoho pro zvelebení, využívání a ochranu lesního fondu, jeví se i v současné době, při pohledu závěrů zasedání ÚV KSČ z listopadu 1974, že je potřebné i nadále mít na zřeteli tento problém a nepřipouštět tendence, které by další intenzivní využívání lesního fondu narušovaly.

Máme-li hodnotit účinnost části lesního zákona, týkající se lesního fondu, musíme si všimnout k jakým změnám došlo ve vývoji výměry lesní půdy od roku 1960. Vzhledem k tomu, že máme z hlediska hospodářské úpravy lesů první objektivní údaje o lesní půdě v Inventarizaci lesů 1950, musíme vycházet od této inventarizace. Podle Inventarizace lesů 1950 bylo v Československu 4 237 000 ha lesní půdy. Údaje Státního statistického úřadu vykazovaly v téže době hodnotu 4 244 000 ha. Vzhledem k tomu, že při Inventarizaci lesů 1950 nebylo v drobných lesích pod 10 ha prováděno podrobné venkovní šetření, lze předpokládat, že výměra lesní půdy byla již v té době vyšší a činila cca 4 300 000 ha.

Zpřesňováním pozemkové evidence a zalesňováním nelesních půd došlo i po roce 1950, kromě let 1953, 1955 a 1958, k dalšímu přírůstku lesní půdy. Tento přírůstek vyvrcholil v roce 1961. Od tohoto roku však roční přírůstek lesní půdy stále klesal, od roku 1964 dosahoval jen malých hodnot a v roce 1970 poprvé došlo k absolutnímu úbytku lesní půdy. Zpřesňováním evidence v letech 1971 — 1972 dochází potom k dalším přírůstkům lesní půdy.

Podle výsledků Inventarizace lesů 1970 činí rozloha lesní půdy 4 437 000 ha (z toho v ČSR 2 600 000 ha, v SSR 1 837 000 ha), zatímco Ústřední správa geodesie a kartografie vykazuje k 1. 1. 1970 výměru 4 455 000 ha (v ČSR 2 606 000 ha, v SSR 1 849 000 ha). Z údajů vyplývá, že difference v rozloze lesní půdy mezi údaji lesních hospodářských plánů a údaji evidence nemovitostí se zmenšují v důsledku zpřesňování evidence.

K přesunům dochází i mezi zemědělskou a lesní půdou.

Jako příklad uvádíme přesuny mezi zemědělskou a lesní půdou v období od 1. 1. 1963 — 31. 12. 1971:

zalesňování zemědělských půd	84 951 ha
odlesnění pro zemědělské účely	33 760 ha
přírůstek lesní půdy z půdy zemědělské	51 191 ha
přírůstek lesní půdy dle evidence nemovitostí	37 294 ha
rozdíl (odlesnění pro jiné účely)	— 13 897 ha

Uvedený rozdíl (13 897 ha) můžeme pokládat za odlesnění pro jiné účely (investiční výstavba apod.). Z příkladu vidíme, jak velký je tlak na lesní půdu, poněvadž jen v krátkém období devíti let bylo odlesněno asi 48 000 ha lesní půdy, tj. cca 5300 ha ročně.

Z analýzy, zpracované na základě zatím dostupných údajů vidíme, že u nás tedy dochází jak k zalesňování nelesních půd, tak k odlesňování lesních půd, které zejména v posledních letech má stále stoupající tendenci. Jaké rozlohy lesní půdy se každoročně odlesňují zatím neznáme a pouze z rychlého rozvoje různých odvětví národního hospodářství, z výstavby komunikací apod. můžeme soudit, že odlesňování dosahuje každoročně značných výměr. Stinnou stránkou tohoto vývoje je i skutečnost, že některé případy odlesňování umožňují nekomplexně řešené právní předpisy, jako např. zákon č. 22/1964 Sb. o evidenci nemovitostí nebo zákon č. 52/1966 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu. Prováděcí vyhláška č. 23/1964 Sb. k zákonu č. 22/1964 Sb. v rozporu s ustanovením § 1 zákona č. 22/1964 Sb. rozčlenila totiž nemovitosti podle druhů pozemků na půdu zemědělskou a půdu nezemědělskou, čímž podcenila význam lesů nejen jako produkční základny lesního hospodářství, ale i jejich význam jako jedné z nejdůležitějších složek přírodního prostředí. Zákon č. 53/1966 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu zapříčinil zase směřování investiční i jiné výstavby na lesní půdy. Dosvědčuje to i výhled poklesu úbytku zemědělské půdy, který by měl klesnout z meziročního úbytku zemědělské půdy 0,24 % (průměr let 1960–1970) na 0,15 % v roce 1985 (Kunc a kol. 1974). Při vzrůstajících požadavcích na půdní fond to znamená, že orientace investorů bude ještě více zaměřena na lesní fond. Z těchto důvodů bychom se měli do budoucna vyvarovat jednostranných resortních opatření na ochranu národního majetku a v právních normách by měla být ochrana půdního fondu řešena vždy komplexně.

Abychom získali dokonalejší podklady, pro posouzení současného stavu na úseku lesního fondu, provedli jsme jednorázové šetření na všech okresních národních výběrech v ČSSR za účelem získání obrazu o skutečných příčinách úbytků a přírůstků lesních půd za období 1968–1973. Zároveň jsme chtěli znát názor ONV na vývoj rozlohy lesní půdy do roku 2000. Očekáváme, že tímto způsobem můžeme získat nejlepší přehledy o skutečném pohybu lesní půdy a dobré podklady pro další prognózy na tomto úseku.

Jako příklad uvádíme výsledky našeho šetření v České socialistické republice. Při tomto šetření jsme zejména sledovali:

a) Odlesnění součástí lesního fondu ve smyslu čl. 36, odst. 1 vyhlášky č. 17/1961 Sb. ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství z důvodů výstavby, energetických vedení a ostatních investic, výstavby lesních cest a skladů a potřeb rekreace. Součástí lesního fondu z výše uvedených důvodů odlesněné, zůstávají sice dále v evidenci organizací lesního hospodářství jako bezlesí, jsou však převážně vyřazeny z normální produkce.

Za období 1968–1973 bylo takto odlesněno 3500 ha, tj. 1,3 % lesní půdy ČSR (roční průměr 583 ha).

b) Vynětí součástí lesního fondu bylo v ČSR provedeno z důvodů

— průmyslové výstavby	869 ha, tj. 10,7 %
— občanské a bytové výstavby	333 ha, tj. 4,1 %
— výstavby vodohospodářských objektů	2249 ha, tj. 27,6 %
— výstavby komunikací	806 ha, tj. 9,9 %
— těžby nerostů	1666 ha, tj. 20,5 %
— potřeb zemědělství	1551 ha, tj. 19,0 %
— rekreačních	666 ha, tj. 8,2 %
	8140 ha, tj. 100,0 %

Celkem bylo tedy odňato lesní produkci v ČSR 8140 ha, tj. 3,1 % lesní půdy (1357 ha ročně).

c) Přírůstek lesního fondu, který činil

— zalesňování zemědělských půd	5904 ha, tj.	38,6 %
— zalesňování ostatních půd	1017 ha, tj.	6,6 %
— rekultivací	846 ha, tj.	5,5 %
— zpřesněním evidence nemovitostí	6235 ha, tj.	40,7 %
— účelovým zalesněním	1320 ha, tj.	8,6 %
	15 322 ha, tj.	100,0 %

Celkový přírůstek lesního fondu byl tedy v ČSR 15 322 ha, tj. 5,9 % lesní půdy (2554 ha ročně).

Z šetření vyplývají zejména tyto hlavní závěry:

— V letech 1968–1973 bylo každoročně odlesňováno ve smyslu čl. 36 odst. 1 vyhlášky č. 17/1961 Sb. MZLVH 583 ha a vyjmuto z lesního fondu bylo každoročně 1357 ha. Prakticky tak bylo vyřazováno z lesní produkce každoročně 1940 ha, tj. 0,07 % lesní půdy. Přírůstek lesní půdy činil ročně 2554 ha, tj. 0,1 % lesní půdy. Absolutní roční přírůstek lesní půdy ve sledovaném období tedy činil 614 ha, tj. 0,03 % rozlohy lesní půdy v ČSR podle Inventarizace lesů 1970.

— Na přírůstku rozlohy lesního fondu v ČSR se však nejvíce podílelo zpřesňování evidence nemovitostí (za 6 let přírůstek průměrně 1039 ha, tj. 40,7 % celkového přírůstku). Na druhém místě je teprve zalesňování zemědělských půd (38,6 % přírůstku), které v důsledku racionalizace zemědělské výroby byly předány zejména organizacím lesního hospodářství k zalesnění.

Z uvedeného je zřejmé, že nesprávný všeobecný názor, že rozloha lesů u nás se neustále a rychle zvětšuje především zalesňováním nelesních půd, vedl do značné míry k podcenění komplexní ochrany lesních půd; zejména nedošlo k vydání takových právních předpisů, které by jednotným způsobem chránily zemědělský půdní fond a lesní fond. Dosavadní právní předpisy přesouvají investiční a jiné výstavby na lesní fond, neboť je to v dané situaci levnější a snazší. Proto vyžaduje tato část lesního zákona novelizaci za účelem zpřísnění ochrany lesního fondu.

S tímto problémem souvisí evidence lesního fondu. V roce 1967 byly rovněž zrušeny směrnice pro vedení přehledu lesního fondu na okresních národních výborech, což se také nepříznivě projevilo při plnění ustanovení lesního zákona o vedení evidence lesního fondu na ONV a bylo také jedním z důvodů snížené ochrany lesního fondu. Tento nedostatek je podle našeho soudu potřebné napravit.

UCELENÉ LESNÍ ČÁSTI

Ustanovení § 16 lesního zákona ve snaze zajistit hospodárné využití lesů stanoví, aby tyto lesy byly obhospodařovány v tzv. ucelených lesních částech. Paragraf 16 lesního zákona tedy sleduje podobný cíl, jako obdobná opatření na úseku zemědělské výroby.

S uplatňováním tohoto ustanovení lesního zákona bylo prakticky započato po vydání Směrnic o vytváření ucelených lesních částí, uveřejněných ve Sbírce pokynů Státních lesů č. 4 z roku 1963 pod č. 21.

Tyto směrnice určovaly podrobně postup při vytváření ucelených lesních částí v duchu § 16 lesního zákona.

Podobně jako mnoho jiných nižších právních norem byly i tyto směrnice v roce 1967 zrušeny a do dnešního dne nebyly nahrazeny jiným vhodným předpisem. Tímto postupem se ztížilo provádění § 16 lesního zákona. V praxi se však tyto směrnice používají i po jejich zrušení jako metodický návod.

Pokud již byly ucelené lesní části v dřívějších letech vytvořeny, MLVH ČSR směrnicí č. 9 z roku 1970, o obhospodařování lesů, které přešly do užívání podniků Státních lesů uveřejněné ve Věstníku MLVH ČSR, částka 7, orientuje své podřízené organizace k tomu, aby nebylo připuštěno (až na výjimky) rozbižení a zánik takto vytvořených ucelených lesních částí. To je velmi kladný prvek na tomto úseku.

Ucelené lesní části mají v lesním hospodářství důležitý význam. Není ovšem známo, na jaké výměře byly ucelené lesní části vytvořeny, není o tom vedena evidence, a proto také nelze objektivně vyhodnotit vliv ustanovení § 16 lesního zákona na lesy.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti je potřebné získat přehled o vytvořených ucelených lesních částech a na základě vyhodnocení zkušeností s jejich vytvářením, hospodaření na nich a jiných skutečností vypracovat nové směrnice pro vytváření ucelených lesních částí s ohledem na nové podmínky v této etapě vývoje a zabezpečit také jejich důsledné uplatňování.

Bude také nezbytné vyřešit problematiku spojenou s užíváním součástí lesního fondu, které byly dříve v soukromém užívání nebo v užívání jednotlivých zemědělských družstev a nyní jsou tyto součásti lesního fondu v rámci ucelené lesní části, v užívání organizací lesního hospodářství. Jde o velmi složitý problém, který přesahuje rámec lesního hospodářství, a proto bude potřebné zvážit všechny okolnosti a dopady případného rozhodnutí. Jako jedna z možností se jeví zřízení institutu trvalého užívání pozemků, popř. jiné právní úpravy.

DODATKOVÉ ODVODY ZA NESPRÁVNÉ HOSPODAŘENÍ V LESE

Na základě § 26 lesního zákona a čl. 22 vyhl. č. 17/1961 Sb. byly zavedeny vyhláškou č. 58/1968 Sb. dodatkové odvody z hrubého důchodu do státního rozpočtu za porušování některých zásad správného hospodaření v lese. Ustanovení této vyhlášky sledovala zejména zvýšení hospodářské kázně při hospodaření na součástech lesního fondu a trvalé zlepšování celkového stavu lesa. Tato část vyhlášky (č. 58/1968 Sb.) týkající se této problematiky byla však nařízením vlády ČSSR č. 139/1971 Sb. ze dne 18. 11. 1971 o finančním hospodaření státních hospodářských a některých dalších socialistických organizací zrušena a nebyla v ČSR nahrazena jiným vhodným, ostatním právním normám a současně etapě rozvoje lesního hospodářství odpovídajícím předpisem. Jiným způsobem postupovali ve SSR, kde byla tato vyhláška č. 58/1968 Sb. nahrazena soustavou sankčních postihů za porušování správného hospodaření v lese. Ovšem ani tento způsob řešení neodpovídá současným požadavkům.

Lze však konstatovat, že na základě výsledků prověrek plnění ustanovení lesních hospodářských plánů, uskutečněných po zrušení dodatkových odvodů v ČSR, jsou zjišťovány případy překračování hmotných předpisů těžby mýtní a také provádění neplánovaných těžeb. K těmto tendencím může docházet ze-

jména proto, že ostatní ekonomické páky nepůsobí většinou v žádoucí míře a požadovaným směrem.

Také činnosti na úseku ochrany lesa jsou ve značné míře zanedbávány a tak dochází i zde k nežádoucímu vývoji některých škůdců a zanedbáváním výchovných zásahů je velmi nepříznivě ovlivňována stabilita lesních porostů, zejména jehličnatých.

Vzhledem ke zkušenostem, které byly získány za dobu platnosti vyhlášky č. 58/1968 Sb. o dodatkových odvodech, popř. ve SSR se sankčními odvody, by bylo patrně potřebné zhodnotit tyto zkušenosti a na základě jejich řádného rozboru a v závislosti na platných právních normách, vydáním odpovídající právní normy zainteresovat organizace lesního hospodářství na řádném plnění všech úkolů stanovených lesním hospodářským plánem a jinými předpisy tak, aby nedocházelo k porušování zásad správného hospodaření v lese a aby se dále zvýšila efektivnost lesního hospodářství a účinnost jeho řízení, tak jak to předpokládá usnesení ÚV KSČ z listopadu 1974.

PRACOVNÍCI V LESNICTVÍ

„Práce v lesním hospodářství klade značné požadavky na pracovníky v lesnictví... Vedoucí organizačních složek lesního hospodářství jsou proto povinni pečovat... o vytváření podmínek pro jejich politický, odborný a kulturní růst“ (§ 53 lesního zákona).

„Lesní hospodářské celky mohou spravovat jen odborní lesní hospodáři...“ (§ 54 lesního zákona).

Vyhláška č. 17/1961 Sb. čl. 40 uvádí, že „řádné hospodaření v lesním hospodářském celku zajišťují odborní lesní hospodáři, kteří prokážou způsobilost pro vykonávání této funkce zkouškou pro odborné lesní hospodáře.“

Podle Zkušebního řádu pro vykonávání zkoušky pro odborné lesní hospodáře (čj. 52-49.433/1961 ze dne 23. listopadu 1961) uveřejněného ve Věstníku MZLVH kladou se ve skupině zkoušených předmětů u komise KNV na první místo tyto předměty: Základy marxismu-leninismu a Současná vnitropolitická a mezinárodní situace a události. Kromě dalších odborných předmětů byl velmi významný předmět Státní řízení a ekonomika socialistického lesního hospodářství a také předmět Platné právní předpisy na úseku LH a myslivosti.

Komplexem těchto předmětů bylo dosahováno u odborných lesních hospodářů požadovaného politického a odborného přehledu.

Také v současné etapě budování vyspělé socialistické společnosti je potřebné neustále klást do popředí kvalifikaci jako celek, tedy tak, že „kvalifikaci tvoří politická vyspělost, třídní uvědomělost, požadovaný stupeň teoretických znalostí a vědomostí, životních a zejména pracovních zkušeností, dovedností a návyků, všeobecného rozhledu a intelektu, morálních vlastností a osobních schopností. Její významnou součástí jsou politické postoje, věrnost socialismu, marxisticko-leninské politice Komunistické strany Československa a socialistického státu, přátelství k Sovětskému svazu“ (Usnesení PÚV KSČ ze dne 6. 11. 1970).

Některé jevy z krizových let ukázaly, že byla podceněna politická práce s kádry, a proto ÚV KSČ ukládá v nastávajícím období „podstatně zvýšit pozornost věnovanou politické přípravě lidí, která byla v minulosti opomíjena a nepovažovala se za část kvalifikace“ (Usnesení ÚV KSČ ze dne 6. 11. 1970).

Jak již bylo vpředu ukázáno, mají vedoucí organizačních složek lesního hospodářství za povinnost pečovat o politický, odborný a kulturní růst pracovníků v lesnictví. Tato péče na úseku politickém se děje především prostřednictvím umožnění účasti na politických školeních organizovaných stranickými organizacemi a organizacemi ROH a také školením v závodních školách práce atd. K vyšší úrovni kvalifikace v celém širokém pojetí (viz vpředu) přispívaly i zkoušky pro odborné lesní hospodáře. Možno konstatovat, po zkušenostech získaných na KNV, že se zde vyskytovaly i nedostatky a celý systém bylo třeba přezkoumat a vytvořit nové současným podmínkám odpovídající předpoklady. Zvláště u mladých, nově nastupujících pracovníků v organizacích lesního hospodářství je potřebné „vytvářet podmínky pro zapojování mladých, politicky připravených a kvalifikovaných odborníků...“ (Usnesení PÚV KSČ ze dne 6. 11. 1970).

V těchto souvislostech je také třeba chápat snahu MLVH ČSR, které přistoupilo ve snaze o zlepšení práce s kádry ke změně v tom, že vyhláškou MLVH ČSR č. 77/1972 Sb. ze dne 20. září 1972 o kvalifikaci odborných lesních hospodářů stanovuje, že „kvalifikaci odborného lesního hospodáře ve smyslu § 54 lesního zákona splňují absolventi lesnických fakult vysokých škol, kteří po absolvování školy pracovali v technické funkci po dobu tří let v provozní jednotce organizace lesního hospodářství, a absolventi lesnických technických škol, kteří po absolvování školy pracovali v technické funkci v takové jednotce po dobu šesti let.“ (§ 1, odst. 1, cit. vyhl.)

Tato vyhláška ruší dřívější nižší předpisy týkající se odborných lesních hospodářů a nabyla účinnosti dnem 1. listopadu 1972.

Ve Slovenské socialistické republice platí ustanovení dřívějších právních předpisů, zejména vyhlášky č. 17/1961 Sb. i nadále.

Při celkovém hodnocení situace na tomto úseku si musíme uvědomit, že lesní zákon a prováděcí předpisy k němu, byly vydány v době, kdy neexistoval zákoník práce (zák. č. 65/1965 Sb.), který komplexně upravuje problematiku pracovníků ve všech odvětvích národního hospodářství, tedy i v lesním hospodářství

Při novelizaci lesního zákona je samozřejmě třeba k těmto skutečnostem přihlédnout.

Kvalifikaci pracovníků v lesním hospodářství je však třeba upravit speciálně s přihlédnutím ke zvláštnostem lesního hospodářství a s využitím hledisek a požadavků na kádry, tak jak bylo vpředu uvedeno.

VÝKUP SUROVÉHO DŘÍVÍ A OCHRANA STROMŮ ROSTOUCÍCH MIMO LES

Jesliže současné období, tedy období sedmdesátých let, je charakterizováno velmi silnou surovinovou krizí, která zachvátila zejména průmyslově vyspělé kapitalistické země, zůstává i naší prvořadou povinností pečovat o řádné využívání všech zdrojů surovin, především surovin, které lze získat z domácích zdrojů.

Dřevo, které je jednou z významných surovin použitelných v mnoha odvětvích našeho národního hospodářství a navíc surovinou, kterou lze řádnou péčí o lesní fond neustále obnovovat, bude stále hledanou surovinou na zahraničních trzích (i přes přechodné výkyvy) a pro naše národní hospodářství zdrojem pro stále se zvyšující nároky zpracovatelského průmyslu a ostatních spotřebitelů k optimálnímu zajišťování svých stále rostoucích potřeb.

Pro lesní hospodářství to znamená, že musí neustále zajišťovat obnovu zásob dřevní hmoty (mimo jiné úkoly) v optimální skladbě a kvalitě tak, aby se naše socialistická republika v co největší možné míře stala v zajišťování potřebné dřevní hmoty soběstačným státem a navíc se snažit ve spolupráci s ostatními zainteresovanými, co nejvíce zhodnocené dřevní hmoty uplatnit na zahraničních trzích.

Při pohledu na tento problém z hlediska politickoprávního řízení lesního hospodářství v ČSSR je nutno zhodnotit i účinnost právních norem v tomto směru, zejména pak právních norem upravujících výkup surového dříví.

Od roku 1965 upravovala tuto problematiku vyhláška ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství č. 89/1965 Sb. o výkupu surového dříví, ochraně stromů rostoucích mimo les a o mimořádném zásobování dřevem, a to pro celou ČSSR. Šlo tedy o právní normu, která řešila poměrně širokou problematiku. V roce 1968 dochází však ke změně vydáním vyhlášky MLVH č. 154/1968 Sb. ze dne 4. prosince 1968, kterou se zrušila ustanovení vyhlášky MZLVH č. 89/1965 Sb. o výkupu surového dříví z lesa a ze stromů rostoucích mimo les. V platnosti zůstala pouze část § 4 vyhlášky č. 89/1965 Sb., která upravuje i nyní jen postup při povolování kácení stromů rostoucích mimo les.

Na základě toho měli vlastníci (uživatelé) lesů pod odbornou správou a vlastníci (uživatelé) stromů rostoucích mimo les právo volně disponovat s veškerou vytěženou dřevní hmotou. Zkušenosti ukázaly, že zejména roky 1968 a 1969 umožňovaly i spekulativní nakládání dřevní hmotou v rozporu s celospolečenskými zájmy. Docházelo však i k značným národohospodářským škodám tím, že pro nezájem o výkup zejména listnaté užitkové dřevní hmoty došlo k pořezání do paliva i takových druhů dřevin a sortimentů, které jsme nuceni za devizové prostředky dovážet ze zahraničí.

Z uvedených důvodů přistoupila v roce 1969 ministerstva lesního a vodního hospodářství v ČSR a ve SSR k vydání nových právních předpisů na tomto úseku.

Výkup dřeva z lesa byl v ČSR upraven vyhláškou MLVH ČSR č. 142/1969 Sb. ze dne 4. prosince 1969 o výkupu dřeva z lesa a ve SSR byla tato problematika řešena komplexně vyhláškou MLVH SSR č. 183/1969 Sb. ze dne 21. prosince 1969 o výkupu surového dříví a ochraně stromů rostoucích mimo les, která zahrnuje i povinnosti majitelů dřeva těženého v lese i mimo les a také povinnosti organizací lesního hospodářství při výkupu tohoto dřeva. Lze tedy konstatovat, že postup odpovědných orgánů SSR byl z hlediska potřeb národního hospodářství prospěšnější a uplatňování ustanovení této vyhlášky (č. 183/1969 Sb.) sledovalo jednoznačně a plně využívání dřevní suroviny ve SSR.

V současné době upravuje v ČSR výkup dřeva z lesa vyhláška MLVH ČSR č. 173/1973 Sb., která zrušila vyhlášku MLVH ČSR č. 142/1969 Sb. o výkupu dřeva z lesa.

Také tato poslední úprava výkupu dřeva z lesa v ČSR je v některých ustanoveních odlišná od ustanovení obdobné vyhlášky pro SSR (vyhláška MLVH SSR č. 183/1969 Sb.). Jde zejména o ustanovení týkající se povinností organizací lesního hospodářství vykoupit určitou dřevní hmotu. Zatímco vyhláška platná pro SSR stanoví, že „vlastníci surového dříví vytěženého v lese jsou povinni nabídnout k výkupu toto dříví do 14 dnů po vytěžení... a dále stanoví, že... „lesní závod je povinen nabídnuté dříví vykoupit...“, ustanovení platné vyhlášky pro ČSR ukládá povinnost organizace vykonávající odbornou správu lesů do 14 dnů po doručení nabídky z nabídnutého dřeva, tj.

z výřezů průmyslových jehličnatých, sloupoviny a sloupových výřezů jehličnatých, důlního dříví jehličnatého, vlákniny jehličnaté, rovnaného dříví průmyslového jehličnatého, výřezů průmyslových listnatých, vlákninového dříví listnatého, rovnaného dříví průmyslového listnatého a vánočních stromků, vykoupit veškeré dřevo jehličnaté. S nabídnutým listnatým dřevem, které organizace vykonávající odbornou správu lesů do 14 dnů od doručení nabídky nevykoupí, a také s ostatními druhy dřeva, které nejsou ve vyhlášce výslovně uvedeny, může uživatel lesa po dodržení ustanovení o odvozu dřeva volně nakládat.

Nabízí se také otázka, jsou-li se strany organizací lesního hospodářství dostatečně využívány možnosti průzkumu trhu, propagace nových výrobků zpracovaných na bázi méněhodnotné dřevní suroviny nebo listnaté dřevní suroviny atd. Celá situace však jednoznačně vyžaduje velmi aktivní přístup organizací lesního hospodářství k uvedenému problému a využívání všech dostupných a známých možností odbytu dřeva, ale i takových, které nebyly dosud v tradičním odbytu využívány, a to v zájmu hospodárného využití veškeré dostupné dřevní hmoty.

ZÁVĚR

Shrneme-li hodnocení působnosti a účinnosti lesního zákona za dobu patnácti let jeho platnosti musíme konstatovat, že tento zákon byl ve své době vysoce pokrokový a přispěl do značné míry k rozvoji lesního hospodářství ČSSR. V důsledku změn ve výrobních vztazích a rychlém rozvoji výrobních sil však některé části lesního zákona zastaraly (např. ochrana lesního fondu apod.). Z uvedeného důvodu bude jistě správné přistoupit k novelizaci lesního zákona a prováděcích předpisů k němu a nahradit jeho zastaralá ustanovení novými, která budou plně v souladu s potřebami socialistické společnosti.

SOUHRN

V období budování socialismu v ČSSR bylo dosaženo obětavou prací dělnické třídy, rolnictva a inteligence pod vedením KSČ velmi významných úspěchů. Cesta budování socialismu nebyla lehká a přes mnohé úspěchy se objevovaly i chyby a nedostatky. Bylo na ně poukázáno již v diskusi u příležitosti svolání XIII. sjezdu KSČ. Tento sjezd pak orientoval správně naši socialistickou společnost k dalšímu rozvoji a budování komunistické společnosti v ČSSR. Avšak při realizaci usnesení tohoto sjezdu se ukázaly chybné některé nedůsledné postupy a orientace; toho velmi pohotově využily pravicové a revizionistické živly.

Vlivem nesprávných tendencí docházelo již v letech před rokem 1968 k narušování socialistické výstavby a v rámci toho k narušování našeho právního řádu. V této době a zejména pak v letech 1968 a 1969 byly rušeny i některé potřebné právní předpisy, čímž byla oslabována řídicí činnost státu, a tím vlastně i řídicí činnost politická.

I na úseku lesního hospodářství docházelo k některým nesprávným tendencím. Byla oslabena účinnost právních norem směřujících k účinnější ochraně lesního fondu, velmi intenzívně se prosazovaly názory na revizi vytvořených ucelených částí, projevovaly se snahy o dosahování nezasloužených skupino-

výh a individuálních výhod z hospodářské činnosti na úkor celospolečenských zájmů.

Všechny tyto nesprávné tendence bylo třeba po období krizových let překonat. Vedlo k tomu i vydání nových právních předpisů na úseku lesního hospodářství, které odpovídaly probíhající etapě společensko-ekonomického rozvoje.

Avšak i přes nesporně kladné výsledky tohoto několikaletého úsilí je potřebné i nadále sledovat účinnost těchto právních norem a v případě jejich nedostatečné účinnosti revidovat jejich ustanovení tak, aby jejich působení bylo zaměřeno k cílům, které sleduje Komunistická strana Československa ve své hospodářské politice.

Došlo dne 13. 2. 1975

Literatura

1. KULCSÁR, K.: Politika a odbornost ve vedení společnosti. Tvorba, 1971, č. 51—52
2. KUNC, J. a kol.: Koncentrace, specializace a kooperace v zemědělství. 1. vyd. Praha, SNZ 1974, 242 s.
3. ZÁSMĚTA, V. — BÖHM, A.: Lesní zákon a prováděcí vyhláška. 1. vyd. Praha, SNZ 1962, 543 s.
4. Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ. Praha, 1970
5. Sbírky zákonů ČSSR
6. Statistická ročenka o půdním fondu v ČSSR, 1960, 1970, 1971, 1972
7. Usnesení předsednictva ÚV KSČ ke kádrové a personální práci ze dne 6. listopadu 1970
8. Usnesení ÚV KSČ ze dne 29. listopadu 1974

Некоторые вопросы политическо-законодательного управления лесным хозяйством в ЧССР

В период строительства социализма в ЧССР, благодаря самоотверженному труду рабочего класса, крестьянства и интеллигенции, под руководством КПЧ были достигнуты очень большие успехи. Путь строительства социализма был трудным и несмотря на множество успехов были и ошибки и недостатки. О них упоминалось в дискуссии по случаю созыва XIII съезда КПЧ. Этот съезд правильно ориентировал наше социалистическое общество в деле дальнейшего развития и построения коммунистического общества в ЧССР. Однако при реализации постановления данного съезда, непоследовательность некоторых методов и ориентировки оказалась ошибочной, что с готовностью использовали правые и ревизионистские элементы.

Под влиянием неправильных тенденций, в годы до 1968 г., наблюдалось нарушение социалистического строительства и в его рамках — нарушение нашего законодательства. В этот период, главным образом в 1968 и 1969 гг., нарушались и некоторые необходимые предписания, в результате чего ослаблялась руководящая деятельность государства, вследствие чего и руководящая политическая деятельность.

И на участке лесного хозяйства наблюдались некоторые ошибочные тенденции. Была ослаблена эффективность правовых норм, направленных на более эффективную охрану и защиту лесного фонда, весьма интенсивно проводились в жизнь мнения о ревизии созданных комплексов, наблюдались попытки о достижении незаслуженных групповых и индивидуальных выгод в области хозяйственной деятельности за счет общественных интересов.

Все эти ошибочные тенденции, после кризисных лет, необходимо было преодолеть. К этому вело и издание новых правовых предписаний на участке лесного хозяйства, соответствующих этапу общественно-экономического развития.

Однако, несмотря на бесспорно положительные результаты, достигнутые за несколько лет, необходимо и в дальнейшем следить за деятельностью этих правовых норм и в случае их недостаточной эффективности обследовать их постановления, причем так, чтобы их воздействие было направлено на цели, к которым стремится Коммунистическая партия Чехословакии в своей экономической политике.

Some Problems Relating to the Political-legal Management of Forestry in ČSSR

Within building up of a socialist economy in ČSSR, very significant successes have been achieved thanks to a devoted work of workers, farmers and intelligentsia under the leadership of the Communist Party of Czechoslovakia (KSC). This building up of the socialist economy was not easy and, despite of many successes achieved, some errors and shortcomings appeared, too. They were pointed out as soon as in the discussions of the XIIIth Congress of KSC. This Congress oriented then duly our socialist community to a further development and building up of the communist society in ČSSR. However, in implementing the Congress recommendations, some inconsequent procedures and tendencies appeared to be erroneous; this was immediately utilized by the right-wing and revisionist elements.

Owing to these wrong tendencies, the socialist building up and, herewith, also the legal order became to be infringed as soon as in the years preceding the year 1968. In this time, and especially in the years 1968 and 1969, some needed legal norms were obstructed, so that the management activities of the state and herewith also the political management activities were weakened.

The wrong tendencies also occurred in the field of forestry. The efficacy of legal norms aimed at a more efficient protection of the forest resource was weakened, the ideas on a revision of formerly created agglomerations were enforced very intensively and the efforts for reaching undeserved advantages for groups and individuals from the management activities to the detriment of the whole-society interests became apparent.

After the period of critical years it was necessary to overcome all these wrong tendencies. This endeavour was also promoted by the issue of several new legal norms in the field of forestry, which corresponded to the stage of the social-economic development of that time.

Despite of the indisputably positive results of this effort lasting for some years, it is however necessary to continue in the control of these legal norms and, in the case of their insufficient efficacy, to revise their provisions in such a way that their incidences may be oriented to the goals followed by the Communist Party of Czechoslovakia in its economic politics.

Einige Fragen der politisch-rechtlichen Leitung der Forstwirtschaft in der ČSSR

Während des Aufbaus des Sozialismus in der ČSSR wurden durch aufopfernde Arbeit der Arbeitsklasse, Bauernschaft und der Intelligenz, unter der Leitung der KPTsch bedeutsame Erfolge erreicht. Der Weg zum Aufbau des Sozialismus war nicht leicht und trotz zahlreicher Erfolge zeigten sich auch Fehler und Mängel. Auf die letzteren wurde bereits in der Diskussion gelegentlich der Einberufung des XIII. KPTsch-Kongresses hingewiesen. Dieser Kongreß orientierte richtig unsere sozialistische Gesellschaft in Richtung der weiteren Entfaltung und des Aufbaus der kommunistischen Gesellschaft in der ČSSR. Jedoch bei der Realisierung der Beschlüsse dieses Kongresses zeigten sich einige Vorgänge und Orientierungen als fehlerhaft; dieser Umstand wurde von den rechtsgerichteten und revisionistischen Elementen sehr schlagfertig ausgenutzt.

Infolge der unrichtigen Tendenz kam es bereits während der Jahre vor 1968 zur Störung des sozialistischen Aufbaus und in diesem Rahmen zur Störung unserer Rechtsordnung. Zu dieser Zeit und vor allem in den Jahren 1968 und 1969 wurden auch einige notwendige Rechtsvorschriften annulliert, wodurch die leitende Tätigkeit des Staates und dadurch auch eigentlich die leitende politische Tätigkeit abgeschwächt wurde.

Auch im Fachbereich der Forstwirtschaft kam es zu einigen unrichtigen Tendenzen. Die Wirksamkeit der Rechtsnormen, die zu einem tatkräftigeren Schutz des Waldfonds ausgerichtet war, wurde abgeschwächt, es wurden Ansichten auf die Revision der in sich abgeschlossenen Teile sehr intensiv durchgesetzt, es kamen Bestrebungen um das Erreichen von unverdienten Gruppen- und Individualvorteile der Wirtschaftstätigkeit zu Lasten der gesamtgesellschaftlichen Interessen zum Vorschein.

Alle diese unrichtigen Tendenzen mußten während der Krisenjahre bewältigt werden. Dazu führte auch die Herausgabe von neuen Rechtsvorschriften auf dem Gebiet der Forstwirtschaft, die der vor sich gehenden Etappe der gesellschaftlich-ökonomischen Entfaltung entsprachen.

Jedoch trotz den unumstritten positiven Ergebnissen dieses einige Jahre andauernden Bestrebens ist es notwendig, auch weiterhin die Wirksamkeit dieser Rechtsnormen zu beobachten und im Falle ihrer unausreichenden Wirksamkeit die betreffenden Bestimmungen einer Revision zu unterziehen, und zwar so, damit ihre Wirksamkeit auf Ziele, die die Kommunistische Partei der Tschechoslowakei in ihrer Wirtschaftspolitik verfolgt, gerichtet ist.

Quelques questions relatives à la gestion politico-juridique de l'économie forestière en Tchécoslovaquie

Dans la période d'édification du socialisme en Tchécoslovaquie on a obtenu, grâce au travail honnête de la classe ouvrière, de la paysannerie et de l'intelligentsia et sous la direction du Parti communiste de Tchécoslovaquie, des succès très importants. Le chemin de l'édification du socialisme n'était pas facile et malgré beaucoup de succès on constatait aussi des erreurs et des défaillances. On les a signalées déjà dans la discussion à l'occasion de la convocation du XIIIe congrès du parti communiste. Or, le congrès en question a orienté exactement notre société socialiste vers le développement ultérieur et l'édification de la société communiste en Tchécoslovaquie. Mais lors de la réalisation des décisions du congrès mentionné on a pu observer certaines orientations et procédés erronés et inconnus; de cet état de choses ont profité des éléments révisionnistes et ceux de droite.

Par suite de l'influence des tendances inexactes on observait déjà dans les années d'avant 1968 l'affaiblissement de l'édification socialiste et de ce fait aussi l'affaiblissement de notre ordre juridique. Dans cette période et notamment au cours des années 1968 et 1969 on a annulé même certaines règles juridiques nécessaires, ce qui a eu pour conséquence l'affaiblissement de la fonction directrice de l'Etat et de ce fait aussi l'activité dirigeante politique.

Dans le domaine d'économie forestière à son tour on observait certaines tendances inexactes. En effet, l'efficacité des normes juridiques, orientées sur la protection plus intense du fonds forestier, étaient affaiblies, on imposait très intensivement des idées demandant la révision des parties cohérentes formées, on voyait se manifester des efforts d'obtenir de l'activité économique pour les personnes individuelles ou les groupes de personnes des avantages qu'ils ne méritaient pas, et cela au préjudice des intérêts de la société tout entière.

Après la période des années de crise il a été nécessaire de venir à bout de toutes ces fausses tendances. On y a réussi, notamment aussi en publiant dans le domaine de l'économie forestière des règles juridiques nouvelles qui répondaient à l'étape de développement socio-économique actuelle.

Malgré les résultats indubitablement positifs de cet effort de plusieurs années, il est cependant toujours nécessaire de continuer à suivre l'efficacité de ces normes juridiques et de procéder, en cas de leur efficacité insuffisante, à la révision de leurs dispositions de manière que leur action soit orientée vers les objectifs que poursuit dans sa politique économique le Parti communiste de Tchécoslovaquie.

Adresa autorů:

Prof. Ing. Vítězslav Z á s m ě t a, Ing. Jaroslav B e r g l, CSc., lesnická fakulta VŠZ, Brno

---

Ekonomický výzkum lesního hospodářství v Československu začal fungovat jako samostatný úsek profesionálního lesnického výzkumu v roce 1933. Avšak až do konce existence první republiky se nijak významně nerozvinul ani kádrově, ani tematicky.

Teprve po osvobození Československa Sovětskou armádou a zejména po roce 1948 se začaly vytvářet podmínky pro jeho skutečný rozvoj v souladu s nově vznikajícími potřebami už socialistického lesního hospodářství.

V předkládaném článku bych chtěl uvést několik stručných poznámek k výsledkům, kterých za uplynulých třicet let ekonomický výzkum dosáhl, k jeho nesporným úspěchům i k některým nedostatkům, se kterými se nedokázal vypořádat. Je pochopitelné, že vzhledem k tak široké a závažné problematice si nečiním a ani nemohu činit nárok na úplnost svého pohledu.

ZAMERENÍ EKONOMICKÉHO VÝZKUMU

Míra souladu mezi tematickým zaměřením aplikovaného výzkumu a potřebami praxe je dnes již klasickým kritériem pro základní hodnocení správnosti nebo nesprávnosti orientace každé výzkumné práce. Použijeme-li tohoto kritéria i pro lesnický ekonomický výzkum, můžeme konstatovat, že v dlouhodobém průměru určitý soulad mezi úkoly, které řešil, a potřebami, které v praxi existovaly, v podstatě nalezneme, jak to vyplývá z následujícího přehledu tematiky.

OBDOBÍ 1946—1955

V prvních letech budování socialistického Československa byly ve všech národohospodářských odvětvích předmětem intenzivní pozornosti praxe i teorie především komplexní problémy socialistického plánování a odměňování. Ani lesní hospodářství v tomto směru nečinilo výjimku a také jeho aplikovaný ekonomický výzkum se orientoval tímto směrem.

Zatímco však problematika plánování byla v lesním hospodářství řešena spíše centrálními řídicími orgány přímo, problematika odměňování spolu s komplexním výzkumem lesního dělníka jako pracovní síly, tvořila hlavní náplň práce jak tehdejšího Ústavu pro lesní politiku a ekonomiku, tak i pozdějšího ekonomického oddělení Výzkumného ústavu lesního hospodářství, které při reorganizaci výzkumu v roce 1951 ze zmíněného ústavu vzniklo.

Otázky odměňování spolu s formováním teoretických základů socialistické lesnické politiky a odvětvové ekonomiky byly také předmětem výzkumné a badatelské práce i na lesnických fakultách.

Kromě problematiky odměňování a pracovní síly rozvíjel tehdejší výzkum pionýrskou práci ještě v oblasti mechanizace administrativních prací. Úspěšně vyřešil zejména účetnictví. A tak již začátkem padesátých let patřilo odvětví lesního hospodářství v tomto směru k nejprogresivnějším.¹⁾

OBDOBÍ 1956—1960

Zaměření výzkumu v druhé polovině padesátých let bylo ovlivněno zejména problémy souvisejícími s prvním rozvojem mechanizace a racionalizace výrobního procesu v lese. Pozornost byla soustředěna především na technicko-ekonomické rozbory pracovních postupů v těžbě, v přibližování, při výrobě sazenic a při zalesňování. Vcelku šlo spíše o řešení ekonomických otázek technologického charakteru než o problematiku vlastního řízení organizačních jednotek.

Výsledky práce z této doby byly nejčastěji realizovány prostřednictvím ČSN, a to buď jejich vyhotovením, nebo úpravou. Šlo především o tyto normy:

- Práce v lesních školkách
- Normy výsevu semen v lesních školkách
- Kácení motorovou pilou
- Technologické postupy pro přibližování dříví traktorem
- Normy spotřeby sazenic při zalesňování aj.

OBDOBÍ 1961—1965

Problematika řešená ekonomickým výzkumem v tomto období obsahovala proti všem obdobím předcházejícím nový prvek. Výzkum se začal poprvé systematicky zabývat i metodickými otázkami řízení organizačních jednotek. Současně ovšem pokračovalo i řešení dosavadní problematiky v oblasti bezprostředního řízení výrobního procesu. Toto rozšíření tematiky výzkumu bezprostředně souviselo s prvními snahami o přechod k novým metodám řízení v celém národním hospodářství z konce padesátých let.²⁾

Současně s rozvojem působnosti výzkumu se rozvíjely i formy zavádění výsledků řešení do provozu. Jedna část těchto výsledků se opět zaváděla prostřednictvím ČSN, druhá však již prostřednictvím přímých metodických pokynů a opatření resortu. Kromě toho se poprvé uplatnilo i zpracování vybraných problémů praxe bezprostředně výzkumem podle individuálních metodických postupů. Jako příklad těchto akcí je možno uvést:

- Vypracování podkladů pro kvantifikaci pracovních jednotek (PJ), do dnes používaných pro zařazování THP polesí do mzdových kategorií.
- Vypracování diferencovaných plánovacích cen (Pc) pro plánování objemu výroby na všech organizačních úrovních řízení, počínaje závodem.
- Vypracování metodiky tvorby cen surového dříví, které bylo využito

¹⁾ Dnes už málokdo ví, že podnik výpočetní techniky lesního hospodářství „Lesočet“ pokud ještě neměl svou vlastní technickou základnu, pracoval ve druhé směně na děroštitkových strojích výzkumného ústavu a pracovníci výzkumu zabezpečili i zácvik řady jeho operátorek.

²⁾ Charakteristickým prvkem tehdy navrhované nové koncepce řízení bylo např. zavádění tzv. normativů dlouhodobé hmotné zainteresovanosti, což má v lesním hospodářství zvlášť velký význam.

při úpravě SVC dříví k 1. 1. 1964. Práce rovněž řešila možnosti objektivizace cen jednotlivých sortimentů. Její principy jsou platné ještě dnes.

— Zpracování celostátních i podnikových plánů odbytu hlavních sortimentů dřeva pomocí optimalizačních metod v letech 1962 — 1964.

— Vypracování návrhu optimální koncentrace výroby sortimentů surového dříví. Návrh byl tehdy následně využit k vypracování jedné z prvních variant koncepce odvětví pro rozmístění výstavby manipulačních skladů do roku 1980. Tato varianta ve své době přispěla také ke kritickému a realistickému zhodnocení tehdejšího záměru výstavby dřevokombinátů.

— Na úseku techniky řízení zaznamenala pěkný úspěch lesnická fakulta v Brně vypracováním prvního projektu mechanizace vybraných plánovacích prací pomocí strojů na děrné štítky.

— V uvedeném období došlo také k opětnému začlenění problematiky tvorby výkonových norem do činnosti resortního ekonomického výzkumu, která byla z něho vyčleněna začátkem padesátých let. Toto začlenění trvá dosud a výzkum od té doby rozpracovává metodiky v normotvorné činnosti a vyhotovuje ve spolupráci s provozem veškeré celostátně platné výkonové normy.

Během existence lidově demokratického Československa se nezvětšoval jen rozsah působení ekonomického výzkumu v lesním hospodářství, ale rostla postupně i jeho kádrová základna, a to nejen v resortním výzkumu, ale i na lesnických fakultách. A tak v druhé polovině šedesátých let, kdy se spojily všechny kapacity na tomto úseku, bylo možno pro období 1966 — 1970 poprvé vypracovat z hlediska ekonomické problematiky relativně komplexní plán výzkumu.

OBDOBÍ 1966—1970

V tomto období se ekonomický výzkum zabýval otázkami, které se týkaly především:

— prohloubení metod, používaných k řízení hospodářské činnosti na úseku financování zásob dřeva, potřeb provozních prostředků na těžební a pěstební činnost, investiční politiky a využívání základních fondů v dopravě dřeva;

— oceňování lesů;

— problematiky zapojení moderní výpočetní techniky a matematických metod do procesu řízení a racionalizační činnosti;

— problematiky optimalizace struktury základních fondů v lesním hospodářství;

— otázek vědecké organizace řídicí práce;

— reprodukce a kvalifikace pracovní síly;

— problematiky využívání lesních hospodářských plánů v ekonomickém řízení činnosti lesních závodů;

— vypracování vědeckých podkladů pro dlouhodobou koncepci rozvoje jak samotného lesního hospodářství, tak i vztahů mezi lesním hospodářstvím a dřevozpracujícím průmyslem.

I když všechny uvedené otázky nebyly z různých důvodů zcela jednoznačně dořešeny, přesto z porovnání úrovně teoretických i praktických poznatků ve zmíněných úsecích před rokem 1966 a po roce 1970 můžeme zaznamenat celkem dobře viditelný vzestup.

Výsledky práce z tohoto období našly uplatnění v praxi jednak v samostatné formě, jednak v rámci poradní činnosti, vykonávané výzkumem pro různé úrovně řízení. Jako příklady uvádím:

— projekty automatizace evidenčních a řídicích agend, a to evidence výro-

by a mezd, evidence odbytu a realizace, první variantu automatizovaného zpracování průmyslové taxace a podkladů pro plán nákladů;

— matematické modely pro řízení průběhu výrobního procesu v oblasti dopravy dřeva ke spotřebitelům, při vlastní těžbě a v přibližování, při budování manipulačních skladů, při vlastní manipulaci, při zavádění nových technologií do výrobního procesu;

— návrh kvalifikačního katalogu dělnických povolání v lesním hospodářství;

— studii o struktuře technicko-hospodářských pracovníků z hlediska jejich věkového a kvalifikačního složení, která byla využita pro plánování potřeb absolventů odborných škol všech stupňů.

V řadě dalších dílčích úkolů, např. ekonomické otázky výroby sazenic a zalesňování, metodické problémy výsledků hospodářské činnosti organizačních jednotek, jejich vybavení základními fondy, analyzován vliv sezónnosti na využití základních fondů, připravovány ekonomické podklady k novým technologiím v těžbě, vypracován rozbor působení parity cen na rozmístění a specializaci spotřebitelských kapacit atd.

OBDOBÍ 1971—1975

V období páté pětiletky se podařilo určitou komplexnost v řešení ekonomické problematiky z předcházejících let nejen udržet, ale naopak ještě posílit. Na základě dohody všech pracovišť, zabývajících se ekonomickým výzkumem v ČSR a v SSR, došlo ke specializaci a koncentraci výzkumných kapacit tak, že resortní výzkum se orientoval především na krátkodobější aplikační úkoly, zatímco výzkum na lesnických fakultách převážně na teoretické a dlouhodobé problémy.

Z tematického hlediska byla v tomto období věnována opět pozornost metodám a technice řízení hospodářského procesu v organizačních jednotkách, problematice zavádění nové techniky ve výrobě, racionalizaci výrobních postupů, otázkám hodnocení práce a pracovních podmínek, informačním procesům, oceňování lesů, vývoji lesního fondu, teoretickým základům reprodukčního procesu v lesním hospodářství, profesiografickým a sociologickým studiím, ekonomickému hodnocení nemateriálních funkcí lesa, otázkám postavení lesního hospodářství v systému národního hospodářství aj. Zcela nově se začalo širěji rozvíjet prognózování, a to jak z hlediska metodického, tak zejména praktických úkolů.

I když hodnocení souhrnných výsledků výzkumu za pátou pětiletku bude k dispozici až začátkem příštího roku, lze již dnes uvést řadu pozitivních faktů svědčících o tom, že rozsah poznatků v ekonomice a řízení lesního hospodářství se dále zvětšil a prohloubil. Dokládá to nejen rostoucí počet úspěšně obhájených závěrečných zpráv a ekonomických publikací za první čtyři roky páté pětiletky, ale i skutečnost, že pracovníci výzkumu se stále více zúčastňují aktivním způsobem řešení bezprostředních úkolů praxe.

HLAVNÍ ÚSPĚCHY EKONOMICKÉHO VÝZKUMU

Hodnotíme-li s odstupem doby celkovou práci, kterou lesnický ekonomický výzkum v uplynulých třiceti letech vykonal, můžeme bezesporu konstatovat jak z hlediska jejího objemu, tak i kvality a hloubky řešení zadávaných úkolů její kladný vývoj a stoupající trend. Souvisí to nejen se stále se zvětšujícím množstvím získaných poznatků a se zdokonalováním pracovních metod a techniky

výzkumu, ale i s rostoucí pracovní kapacitou a materiální základnou, kterou socialistická společnost lesnický ekonomický výzkum postupně dotovala a dotuje.

Mezi aktiva ekonomického výzkumu z prvního desetiletí poválečného období patří jistě vypracování řady původních studií z oblasti sociologie lesního dělníka, hygieny, namáhavosti a bezpečnosti jeho práce v lese, které poskytly jednak podklady centrálním orgánům pro řešení praktických problémů v tehdejší době, jednak vytvořily tradici a dobrý metodický základ pro pozdější práce v této oblasti. Výzkum v tomto období také působil při vzniku prvního tarifně kvalifikačního katalogu v lese a položil v podstatě základy první metodiky normování práce v lesním hospodářství. Byl také spolu s hospodářskou úpravou lesů iniciátorem prvního zavádění mechanizace rutinních prací v lesním hospodářství pomocí strojů na děrné štítky.

K hlavním úspěchům ekonomického výzkumu v druhém poválečném desetiletí lze především zařadit:

Ekonomické studie dílčích výrobních procesů v těžbě, přibližování, v lesních školkách a v zalesňování. Jejich výsledky začaly korigovat zejména v pěstební činnosti tehdy příliš jednostranně preferovaná biologická hlediska. Dnes si už málo kdo uvědomuje, že to byly především výsledky ekonomického výzkumu, které daly podnět k revizi koncepcí výroby sazenic v malých školkách a přispěly i k diferenciaci a prvnímu snížení spotřebních norem semen při pěstování sazenic a při zalesňování. Také koncepce budování sdružených školek vznikla v důsledku podnětů, které vyplynuly z ekonomických studií.

Kácení motorovou pilou samostatným motoristou je už dnes v praxi samozřejmostí. Chtěl bych připomenout, že ekonomický výzkum už začátkem šedesátých let tuto pracovní metodu navrhoval a snažil se ji propracovat tak, aby byla životaschopná. I když tehdy uspěl jen částečně, domnívám se, že toto úsilí patří jednoznačně mezi jeho aktiva.

Vypracováním prvních matematických modelů pro řešení vybraných problémů v řízení a jejich skutečné aplikace, i když zatím jen v individuálních případech, zařadily v tomto směru lesní hospodářství mezi progresivní národospodářská odvětví v Československu. Tehdejší zkušenosti lesnického výzkumu, zejména na úseku dodavatelsko-odběratelských vztahů a rozmísťování výrobních kapacit, byly studovány a využívány i mimo lesní hospodářství. Dnes můžeme říci, že matematické modelování se stalo trvalou metodou při řešení zejména koncepčních problémů lesního hospodářství na celostátní a podnikové úrovni a začíná se používat i při řešení některých krátkodobých otázek.

Mezi úspěchy výzkumu z druhého desetiletí patří jistě i vyřešení řady konkrétních úkolů, které praxe výzkumu uložila. Z nejzávažnějších bych chtěl zdůraznit soustavu diferencovaných plánovacích cen pro měření objemu výkonů, soustavu diferencovaných pracovních jednotek pro měření obtížnosti řízení pole-sí, metodiku tvorby velkoobchodních cen surového dříví a návrh konkrétního ceníku a konečně návrh optimální koncentrace výroby sortimentů surového dříví.

Ve všech těchto případech byly výsledky výzkumu vzaty za základ stanoviska nebo metodických směrnic resortu a touto formou se staly bezprostředním nástrojem řízení.

Třetí desetiletí ekonomického výzkumu je charakteristické jeho orientací zejména na problematiku řízení. K nejvýznamnějším výsledkům z tohoto období, které není dosud uzavřeno lze počítat:

Účast výzkumu při prohlubování a rozpracovávání soustav řízení lesního hospodářství pro pětileté plány. Při tom bych rád zdůraznil, že v žádných pra-

cích výzkumu z tohoto období se nikdy neopomíjela zásada jednotného plánovitého řízení socialistického hospodářství.

Zavedení samočinných počítačů pro automatizované zpracovávání evidenčních rutinních agend v lesním hospodářství. Zde je třeba říci, že po počátečním impulsu výzkumu se praxe v této oblasti sama úspěšně ujala další iniciativy.

Vypracování koncepce systémového přístupu k dalšímu rozvíjení automatizace v lesním hospodářství (budování automatizovaných systémů řízení) a pokusné zavedení počítačů do vybraných úseků prognostické, plánovací a řídicí činnosti s propracováním a ověřením vhodných ekonomicko-matematických modelů.

Propracování perspektivních otázek reprodukce a kvalifikace technicko-hospodářských pracovníků, sociologické studie a profesiografické studie dělnických povolání.

Zformování původního přístupu pro hodnocení nemateriálních funkcí lesa.

Vypracování studií, analýz a konkrétních návrhů na úseku vnitropodnikového řízení, organizačních systémů lesního hospodářství a objektivizace výrobních podmínek.

Zpracování dlouhodobých prognóz rozvoje lesního hospodářství, dlouhodobé koncepce odvětví do roku 1990 a zpracování meziodvětvových vztahů mezi lesním hospodářstvím, dřevozpracujícím průmyslem a průmyslem papíru a celulózy do roku 1990 z hlediska koncentrace výroby a technologické kooperace.

Studie v oblasti vývoje a rozvoje využívání surového dříví v ČSSR.

MEZINÁRODNÍ POSTAVENÍ EKONOMICKÉHO LESNICKÉHO VÝZKUMU

Zhodnocení dosažených výsledků z mezinárodního hlediska je v oblasti ekonomického výzkumu poměrně obtížné vzhledem k tomu, že jak vlastní předmět výzkumu, tak i metodická úroveň řešení je dána hospodářským zřízením a konkrétní situace té které země. Existence socialistických a kapitalistických zemí pak v podstatě vytváří pro všechny výsledky dvojí měřítko. Přes tyto problémy je ovšem možno vyslovit o dosažené úrovni některé soudy, pochopitelně s nárokem na určitou nepřesnost. Dále uváděné hodnocení se opírá jednak o literární prameny, jednak o poznatky ze studijních a služebních cest a o informace získané od zahraničních návštěvníků v ČSSR.

Z věcného hlediska lze úkoly řešení dlouhodobě v rámci ekonomického výzkumu rozdělit na tři oblasti, a to na:

- oblast, která řeší ekonomické problémy metodického rázu, týkající se především konkrétní problematiky řízení hospodářských organizací odvětví a výrobních procesů;

- oblast ekonomických problémů dlouhodobých a problémů zasahujících do meziodvětvové, ev. celostátní úrovně a do problematiky lidského činitele a konečně na

- oblast, která se zabývá otázkami aplikace nové řídicí techniky v lesním hospodářství.

Nejsnadněji lze se zahraniční úrovní poznání srovnat oblast třetí.

Vcelku lze konstatovat, že se Československo v uplynulých letech zařadilo do všeobecného úsilí o rozvoj automatizace a používání matematických metod v lesním hospodářství a dosáhlo zejména v metodické oblasti řadu konkrétních

výsledků, které jsou dobře oceňovány jak socialistickými, tak i kapitalistickými vědeckými pracovníky.

Za určité vyjádření tohoto ocenění může být považován i fakt, že ČSSR již od roku 1962 koordinuje mezinárodní výzkum, který je v této oblasti organizován mezi socialistickými zeměmi.

Vcelku lze naši současnou úroveň hodnotit tak, že v oblasti koncepční a metodické patříme spolu s SSSR a NDR k nejpokročilejším.

Posouzení úrovně výzkumu v oblasti metodických problémů řízení hospodářských organizací odvětví není již tak jednoznačnou záležitostí jako hodnocení výsledků v oblasti řídicí techniky. Hlavní pozornost v posledních 5 — 10 letech byla u nás v tomto úseku věnována problematice kvantifikace vlivu nejdůležitějších výrobních podmínek na výsledky výrobní činnosti na úrovni podniku, ev. závodu. Ve srovnání s ekonomickým výzkumem v ostatních socialistických zemích jsme věnovali dlouhodobě menší pozornost zejména konkrétním nástrojům chozrasčotu a otázkám cen surového dříví.

Zatímco většina ostatních socialistických zemí, pokud se zabývaly vlivem výrobních podmínek na výsledky hospodaření, se v podstatě spokojovaly se statistickým tříděním a globálním hodnocením souborů empirických dat o hospodářských jednotkách, snažil se výzkum v ČSSR odhalit všestrannou analýzou zákonitosti dílčích vztahů mezi výrobními podmínkami a ekonomickými výsledky tak, aby bylo dosaženo maximálních podrobností, a tím spolehlivosti pro ev. využití získaných závěrů v praktickém řízení provozních jednotek. Lze říci, že v tomto směru získala ČSSR zejména šíří rozpracování problematiky určitý předstih.

Metodice tvorby cen surového dříví nebyla od vypracování základní závěrečné zprávy v roce 1962 věnována v čs. lesnickém výzkumu další pozornost. Výjimkou byla jen studie o působení cenové parity na koncentraci a specializaci dřevozpracujícího průmyslu, jež byla ukončena v roce 1967. V ostatních socialistických zemích se naopak na cenové problematice pracovalo, a to zejména v SSSR a NDR. Je proto zcela pochopitelné, že čs. úroveň vlastních metodických i faktických poznatků je ve srovnání s těmito zeměmi poněkud nižší. Chybí nám zejména širší rozborů světových vývojových tendencí cen jednotlivých sortimentů a alternativní studie základů metodiky tvorby cen.

Otázky chozrasčotu v lesním hospodářství jako celek jsou již po řadu let předmětem intenzivního ekonomického výzkumu v řadě socialistických zemí, zejména v SSSR a NDR. V ČSSR je tomuto tématu věnována větší pozornost teprve v této pětiletce stejně tak jako snaze poskytnout praxi v předstihu objektivní informace o předpokládaném působení různých obecně platných nástrojů ekonomického řízení v podmínkách lesního hospodářství, jak to činí např. výzkumná pracoviště NDR.

Ekonomický výzkum v kapitalistických zemích věnuje v této oblasti pozornost zejména vývoji vlastních nákladů na jednotlivé výrobní výkony a činnosti v podnikové sféře. Otázka vlastních nástrojů řízení leží vlastně mimo jeho zájem. Určitou výjimku tvoří jen optimalizační propočty. Rozborů vlastních nákladů jsou pak omezeny spíše na sledování vývojových řad jednotlivých nákladových prvků a na srovnání jejich úrovně v různých organizacích. Poměrně velká pozornost se věnuje ekonomickému hodnocení racionalizačních a intenzifikačních opatření v lesním hospodářství a problémům organizace.

Vcelku je možno konstatovat, že problematika vlastních nákladů i způsoby hodnocení různých technologických opatření jsou však v kapitalistických zemích

metodicky poněkud jednodušší než u nás, což způsobuje určitou nesouměřitelnost účelné intenzity výzkumu i dosažených výsledků.

Otázky organizace lesního hospodářství jsou pak v těchto zemích řešeny více méně spekulativními úvahami odborníků na základě dílčích empirických podkladů. Širší výzkum, tak jako byl v této pětiletce založen v ČSSR, zde nena-
lezneme. Hlavním kritériem všech organizačních úvah je pak maximální úspora technicko-hospodářských pracovníků.

Rovněž problematika vývoje cen dřeva je řešena typicky ekonometrickým způsobem. Ani v tomto směru nelze proto ev. metodické poznatky dost dobře srovnávat, neboť kapitalistické tržní hospodářství se řídí zcela jinými zákoni-
tostmi než socialistické. I zde by bylo proto souměření dosažených výsledků pro-
blematické.

Úroveň uskutečněných výzkumných prací v druhé oblasti je ještě méně srovnatelná než v případě předcházejícím. Obecně lze uvést, že jak otázky dlou-
hodobého vývoje lesního hospodářství, tak i otázky meziodvětvových vztahů
a problémy lidského činitele se těší zejména v posledních letech zájmu lesnic-
kých ekonomů jak kapitalistických, tak i všech socialistických států.

Lze konstatovat, že otázkám rozvoje odvětví jako celku a řešení problémů
s tím spojených je věnována značná pozornost vědeckovýzkumnými pracovišti
v SSSR. V ČSSR se v tomto směru řešily širěji zejména otázky dlouhodobého
vývoje lesního fondu a materiálových bilancí spotřeby dřeva. Metodický pří-
stup závisel pochopitelně na konkrétně zpracovávaných statistických a dalších
podkladech. I v lesním hospodářství se potvrdilo, že socialismus poskytuje pro
tento druh prací mnohem větší možnosti a dokonalejší výchozí podklady než
kapitalistické tržní hospodářství. Uveřejněné práce kapitalistických ekonomů
v tomto směru byly založeny metodicky v podstatě na statistickém hodnocení
vývojových řad zvolených ukazatelů a na spekulativním odhadu očekávaných
změn od trendu dosavadního vývoje.

V řešení problému lidského činitele v lesním hospodářství má čs. výzkum
už poměrně dlouhou tradici. Z problematiky výrobních dělníků, s kterou se za-
čal zabývat začátkem padesátých let, přešel začátkem šedesátých let na proble-
matiku technicko-hospodářských pracovníků. V uplynulých pěti letech jim již
byl věnován relativně intenzivní výzkum. Při tom se pokračovalo i v řešení
otázek výrobních dělníků. Lze říci, že ČSSR je v této oblasti na předním místě
v socialistickém táboře a co se týče rozsahu uskutečněných studií a analýz, jsou
tyto práce ojedinělé i ve vyspělých kapitalistických zemích.

Z toho, co bylo uvedeno o jednotlivých oblastech ekonomického výzkumu
vcelku vyplývá, že lesnický ekonomický výzkum v ČSSR patří svou úrovní
v současné době dosahovaných výsledků v srovnání se zahraničím asi do první
třetiny zemí s vyspělými ekonomickými pracovišti.

PRIPOMÍNKY K EKONOMICKÉMU VÝZKUMU

V předcházejících částech článku jsem se pokusil o určitý globální pohled
na výsledky práce ekonomického výzkumu v lesním hospodářství. I když je tento
můj pohled v jistém smyslu jistě subjektivní, je nesporné, že se za uplynulých
třicet let v ekonomickém výzkumu výkonalo kus dobré práce. I při tomto kon-
statování nechci popírat, že vedle úspěchů existovala a existuje v této oblasti
řada nedostatků, které jsou výzkumu praxí právem připomínány. Zvláště bych

se chtěl zmínit o dvou výtkách, které pokládám za zásadní zejména z hlediska usnesení plenárního zasedání ÚV KSČ k otázkám vědeckotechnického rozvoje v minulém roce.

První výtka souvisí s relativně dlouhodobým řešením většiny výzkumných úkolů. Tato skutečnost svědčí především o nedostatečné koncentraci výzkumných kapacit v minulosti tak, jak to konstatovalo i zmíněné plenární zasedání ÚV KSČ. Pro šestou pětiletku se již přijímá příslušné opatření, aby se v budoucnu těmto situacím zabránilo, a nerozvíjel se takový výzkum, u kterého nebude možno zabezpečit ukončení v reálných a pro praxi přijatelných lhůtách.

Druhá připomínka směřem k ekonomickému výzkumu souvisí s jeho malým předstihem před potřebami řešení konkrétních problémů a situací v hospodářské praxi. Tato připomínka má širší charakter a je v podstatě určitým odrazem do nedávné doby převažujícího pracovního postupu v ekonomickém aplikovaném výzkumu. Ten by bylo možno stručně charakterizovat asi takto: empirické potřeby praxe vedou k vytyčení úkolů, jejichž řešení je spojováno s objevováním nových poznatků a zákonitostí buď v oblasti lesnické ekonomiky, nebo v procesu řízení. Protože však značná část takto získaných poznatků je nutně spojena s výchozí hospodářskou praxí, která se dynamicky mění, dochází z hlediska budoucích potřeb k jejich rychlému zastarávání. Lesnické praxi se pak tato situace nutně jeví tak, že výzkum v řadě případů není schopen odpovědět na otázky právě aktuální a naopak produkuje část poznatků, které už nelze plně ve společenské praxi uplatnit.

Východisko z celé situace dávají v podstatě v posledních letech zpracovávané prognózy a dlouhodobé koncepce rozvoje odvětví, na jejichž tvorbě se ekonomický výzkum rovněž významně podílí. Ty nyní staví před výzkum určitou část úkolů perspektivního charakteru. Nestaví je zpravidla tak konkrétně jako dříve, ale v obecnější podobě. Zato poznatky, které výzkum v souvislosti s řešením takovýchto cílů produkuje, mají zaručenou životnost právě v tom období, kdy se i realizují dlouhodobé záměry odvětví.

Je ovšem jasné, že žádný aplikovaný výzkum, tedy ani ekonomický, nemůže řešit jen úkoly budoucnosti, ale určitou část své kapacity musí věnovat i problémům současným. Snahou výzkumu však je, aby úkoly tohoto charakteru řešil na podkladě poznatků již nashromážděných a nemusel zakládat dlouhodobé práce.

SOUHRN

Článek pojednává o aplikovaném ekonomickém výzkumu v lesním hospodářství v Československu od jeho osvobození Sovětskou armádou. Stručně charakterizuje tematické okruhy, se kterými se výzkum postupně zabýval a uvádí přehled nejdůležitějších výsledků, kterých dosáhl. Mezi ty zejména patří: řada ekonomických analýz jednotlivých úseků výrobního procesu v lesním hospodářství, jejichž výsledky byly používány pro tvorbu technicko-hospodářských norem a racionalizaci výrobních postupů; propracování soustavy ekonomicko-matematických modelů pro optimalizace vybraných rozhodovacích problémů plánování a operativního řízení; zavádění mechanizace a automatizace do řídicí činnosti v lesním hospodářství; vytvoření relativně ucelené soustavy poznatků o lesních dělnících a technicko-hospodářských pracovnících a o práci v lese; řada studií o vnitropodnikovém řízení, organizačních systémech lesního hospo-

dárství a objektivizaci výrobních podmínek; zpracování dlouhodobých prognóz rozvoje lesního hospodářství a dlouhodobé koncepce odvětví do roku 1990; studie v oblasti vývoje a rozvoje využívání surového dříví v ČSSR a o meziodvětvových vztazích k dřevařskému průmyslu a průmyslu papíru a celulózy aj.

Rozsahem, šíří a hloubkou rozpracování problémů ekonomiky a řízení lesního hospodářství patří československý ekonomický aplikovaný lesnický výzkum v mezinárodním měřítku mezi vyspělé.

Došlo dne 27. 2. 1975

Тридцать лет экономического научного исследования в лесном хозяйстве ЧССР

Статья посвящена прикладному научному исследованию в области экономики лесного хозяйства в Чехословакии после ее освобождения Советской Армией. Вкратце приведена характеристика тематических областей, которыми научное исследование постепенно занималось, и дан обзор важнейших достигнутых результатов. К ним относятся, прежде всего: ряд экономических анализов отдельных участков производственного процесса в лесном хозяйстве, результаты которых были использованы для составления технико-хозяйственных норм и для рационализации производственных процессов; разработка системы экономико-математических моделей для оптимизации избранных проблем принятия решений на участке планирования и оперативного управления; внедрение механизации и автоматизации управляющую деятельность в области лесного хозяйства; создание относительно целостной системы данных о лесных рабочих и технико-хозяйственных работниках и о работе в лесу; ряд разработок, касающихся внутрихозяйственного управления, организационных систем лесного хозяйства и объективизации производственных условий; разработка долгосрочных прогнозов развития лесного хозяйства и долговременной концепции отрасли до 1990 года; разработки в области развития использования сырой древесины в ЧССР и в области межотраслевых отношений к деревообрабатывающей промышленности и к бумажной и целлюлозной промышленности и др.

По объему, ширине и глубине разработки проблем экономики и управления лесным хозяйством чехословацкое прикладное научное исследование экономики лесного хозяйства в международном масштабе относится к числу наиболее развитых.

Thirty Years of Economic Research in the Forestry of the Czechoslovak Socialist Republic

The paper deals with applied economic research in forestry in Czechoslovakia after liberation by the Soviet Army. The ranges of problems dealt with by research are characterized in brief and a survey of the most important results is presented. These results include, in particular: a number of economic analyses of individual parts of the process of production in forestry the results of which are used for the determination of technical and economic standards and for the rationalization of work processes; detailed improvement of the system of economic-mathematic models for optimization in selected decision-making problems of planning and operative management; introduction of mechanization and automation in the managerial activities within forestry; formation of a relatively integral system of knowledge about forest workers and the technical and economic staff, and on forest work; a number of studies concerning intra-enterprise management, organizational systems of forestry, and objectivization of the conditions of production; long-term prognoses of the development of forestry and long-term conceptions of the whole sector up to the year 1990; studies in the field of the development of the use of raw wood in the Czechoslovak Socialist Republic and in the inter-sectoral relations to wood-processing industry and to pulp-and-paper industry, etc.

The extent, range, and intensity of efforts for the solution of the problems of economics and management in forestry make Czechoslovak applied economic research in forestry an advanced component of international research efforts in this field.

Dreißig Jahre der ökonomischen Forstwirtschaftsforschung in der CSSR

Der Artikel behandelt die applizierte ökonomische Forschung in der Forstwirtschaft der Tschechoslowakei nach der Befreiung durch die Sowjetische Armee. Die thematischen Umkreise, mit denen sich die Forschung nach und nach befaßte, werden

kurzgefaßt charakterisiert und es wird eine Übersicht der wichtigsten erreichten Ergebnisse angeführt. Unter diese gehören vor allem die nachstehenden: eine Reihe der ökonomischen Analysen der einzelnen Abschnitte des Produktionsprozesses in der Forstwirtschaft, deren Resultate zur Bildung der technischen Wirtschaftsnormen und Rationalisierung der Produktionsvorgänge verwendet wurden; Durcharbeitung des Systems ökonomisch-mathematischer Modelle für die Optimierungen ausgewählter Entscheidungsprobleme der Planung und der operativen Leitung; Einführung der Mechanisierung und Automatisierung in die leitende Tätigkeit in der Forstwirtschaft; Schaffung eines relativ in sich abgeschlossenen Systems der Erkenntnisse über die Waldarbeiter und technisch-wirtschaftliche Mitarbeiter und über die Arbeit im Walde; eine Reihe von Studien über die innerbetriebliche Leitung, über Organisationssysteme der Forstwirtschaft und Objektivierung der Produktionsbedingungen; Bearbeitung von langfristigen Entfaltungsprognosen in der Forstwirtschaft und langfristige Konzeptionen des Fachbereiches bis zum Jahre 1990; Studien auf dem Gebiet der Entwicklung und Entfaltung der Ausnutzung von Rohholz in der ČSSR und über Zwischenabzweigsbeziehungen zur Holzindustrie und Papier- und Zelluloseindustrie u. a.

Durch den Umfang, die Breite und Tiefe der Konkretisierung von Problemen der Ökonomik und Forstwirtschaftsleitung gehört die tschechoslowakische ökonomische applizierte Forstwirtschaftsforschung im internationalen Maßstab zu den fortschrittlichen.

Trente ans de recherches économiques dans l'économie forestière de Tchécoslovaquie

L'article traite de la recherche économique appliquée à l'économie forestière en Tchécoslovaquie, après la libération de celle-ci par l'armée Soviétique. Il caractérise sommairement les sphères thématiques dont s'occupait successivement la recherche, tout en signalant l'aperçu des résultats les plus importants qu'il a atteints. Parmi ces derniers on compte notamment: Un grand nombre d'analyses économiques des sphères particulières du processus de production dans l'économie forestière, dont les résultats sont utilisés pour la formation des normes technico-économiques et la rationalisation des procédés de production; l'analyse détaillée du système de modèles économique-mathématiques pour l'optimisation des problèmes décisifs choisis en matière de planification et de gestion opératoire; l'introduction de la mécanisation et de l'automatisation dans la gestion de l'économie forestière; la création du système relativement complet de notions, relatives aux ouvriers forestiers, aux employés dans le domaine technique et économique et au travail dans la forêt; un grand nombre d'études relatives à la gestion à l'intérieur de l'entreprise, aux systèmes d'organisation de l'économie forestière et à l'objectivation des conditions de production; l'élaboration des prévisions de longue durée de développement de l'économie forestière et de la conception à long terme de la branche jusqu'à 1990; l'étude dans la sphère d'évolution et de développement de l'utilisation du bois brut en Tchécoslovaquie et l'étude sur les rapports entre les branches, notamment en ce qui concerne l'industrie du bois, l'industrie du papier et de la cellulose; et ainsi de suite.

La recherche économique forestière tchécoslovaque appliquée appartient sur l'échelle internationale aux recherches avancées, notamment grâce à l'étendue, à la largeur et à la profondeur de l'analyse des problèmes relatifs à l'économie et à la gestion de l'économie forestière.

Adresa autora:

Doc. Ing. Milan Novotný, CSc., Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Zbraslav - Strnady

Směrnice XIV. sjezdu KSČ k 5. pětiletému plánu rozvoje národního hospodářství na leta 1971—1975 stanoví: „Dopracovat systém kontroly plnění úkolů státního plánu a hodnocení hospodářských výsledků. V souvislosti s tím upřesnit systém statistických informací a zdokonalit informační systém tak, aby lépe sloužil potřebám moderního řízení na všech organizačních stupních“.

Všimneme si toho, jaký je stav plnění tohoto úkolu na úseku sociálně ekonomických informací v myslivosti ČSR, které jsou základním předpokladem pro správné hodnocení a cílevědomou kontrolu hospodářských výsledků na úseku myslivosti.

STAV NA ÚSEKU SOCIÁLNĚ EKONOMICKÝCH INFORMACÍ V MYSLIVOSTI

Pro úsek myslivosti platí v současné době Směrnice k sestavování a provádění statistických výkazů, plánů a vedení evidence na úseku myslivosti z roku 1967. Hodnotíme-li tok sociálně ekonomických informací v myslivosti, které mohou být podkladem ekonomických analýz, jakož i jedním z důležitých podkladů pro vypracování dlouhodobých koncepcí dalšího rozvoje myslivosti a zvyšování úrovně řízení na tomto úseku, vidíme, že není dostačující.

Jádrem sociálně ekonomických informací myslivosti v ČSR jsou podle výše uvedené směrnice výkazy Mysl (MZVž—ČSR) 1-01. V průběhu doby, po kterou jsou tyto výkazy zpracovávány, vyvstala řada problémů, z nichž je nutno uvést zejména:

1. Úroveň vyhotovování těchto výkazů uživateli honiteb není v převážné míře vyhovující.

2. Projevuje se nedisciplinovanost při jejich předkládání, takže někteří uživatelé honiteb ani přes několikeré urgencye výkazy nepředloží a naopak se ve statistice objevují některé stejné výkazy dvakrát. Je tomu tak proto, že jednotlivé honitby nemají stálé očíslování, podle něhož by Středisko pro mechanizaci účetních prací ČMS v Brně, které tyto výkazy zpracovává, kontrolovalo, za kterou honitbu byl nebo nebyl výkaz předložen.

3. Mnohé okresní národní výbory nekontrolují za pomoci aktivu spolupracovníků z mysliveckých organizací tyto výkazy, čímž se stává, že Středisko pro mechanizaci účetních prací ČMS v Brně dostává tyto výkazy s chybami.

4. Často jsou uváděny nevěrohodné údaje o sčítání zvěře, které způsobují zkreslení údajů o jarních skutečných stavech jednotlivých druhů zvěře, a tím pak vznikají i chyby v plánování.

5. Nedostatečná specifikace jednotlivých oddílů statistických výkazů způsobuje neúplný přehled o jednotlivých výkonech v myslivosti a některé výkony nejsou vůbec evidovány.

Tyto obecně uvedené nedostatky se projevují konkrétně v případech, jež uvádíme v dalších kapitolách.

VÝVOJ HONEBNÍ PLOCHY

Ze statistických údajů známých z roku 1936 je možno konstatovat, že v předmnichovské republice bylo v Českých zemích 7 384 322 ha honební plochy. V roce 1948 je uváděn údaj 6 736 826 ha honební plochy.¹⁾ Další vývoj

I. Vývoj honební plochy v ČSR od roku 1948 do roku 1958. — The development of hunting area in ČSR from 1948 to 1958

Rok	Výměra honební plochy v ha
1948	6 736 826
1949	7 194 907
1950	7 259 121
1951	7 201 044
1952	7 405 805
1953	7 238 051
1954	7 408 158
1955	6 993 686
1956	7 339 642
1957	7 352 812
1958	7 457 390

Pramen: Štěrba, M. — Toupal, J. a kol.: Vývoj lesního hospodářství a spotřeba dřeva v ČSR, SÚS, Praha, 1960.

Poznámka: Údaje za leta 1959 a 1960 nebyly zjištěny.

honební plochy do roku 1958 je uveden v tabulce I. Údaje o honební ploše za leta 1959 a 1960 jsme nezískali, vývoj honební plochy od roku 1961 do roku 1973 je uveden v tabulce II.²⁾

Porovnáme-li výměru honební plochy v roce 1936, kdy činila 7 384 322 ha, s rokem 1948, kdy činila 6 736 826 ha, vidíme, že došlo k poklesu honební plochy o 647 496 hektarů. V roce 1958 činila výměra honební plochy 7 457 390 ha, tedy o 720 564 ha více než v roce 1948, proti roku 1936 je to potom o 73 068 hektarů více.

Výměra honební plochy v ČSR činila podle stavu k 31. 12. 1973 celkem 7 191 297 ha. Z uvedené plochy činila výměra honebních pozemků zemědělských 59,44 %, honebních pozemků lesních 35,71 %, vodní plochy 1,25 % a jiné honební pozemky 3,60 %. Z tabulky je patrné, že tato výměra v průběhu let kolísá. Např. v roce 1961 činila 7 350 504 ha, v roce 1965 činila 7 162 543 ha, v roce 1970 činila 7 196 279 ha. Ve skutečnosti víme, že v ČSR honební

plochy neustále ubývá v důsledku průmyslové výstavby, občanské a bytové výstavby, výstavby komunikací, těžby nerostů a prohlašování dalších dosud honebních pozemků za nehonební.

Jednou z příčin kolísavého stavu v oficiálním výkaznictví honební plochy je často nedůsledné vedení a předkládání statistických výkazů Mysl (MZLVH)

¹⁾ Štěrba M. a kol.: Vývoj lesního hospodářství a spotřeba dřeva v ČSR, SÚS, Praha, 1960

²⁾ Výkazy Mysl (MZVŽ-ČSR) 1-01

VI-01 a později Mysl (MZVž-ČSR) 1-01. Dochází totiž k tomu, že ne všechna myslivecká sdružení a uživatelé státních honiteb odesílají v termínu tyto předepsané výkazy na okresní národní výbor. Některé okresní národní výbory tyto neúplné výkazy potom bez uvedení všech mysliveckých plánovacích jednotek odesílají k dalšímu zpracování.

Dalším důvodem je to, že některá myslivecká sdružení během trvání smlouvy o postoupení výkonu práva myslivosti v honitbě nehlásí většinou žádné změny ve výměře honební plochy, na níž hospodaří, takže skutečné výsledky úbytku honební plochy se objevují jednou za deset let při obnově smluv o postoupení výkonu práva myslivosti. Nelze tedy považovat uvedené údaje za dostatečně věrohodné a vycházet z nich jako ze základu pro posuzování vývoje honební plochy v ČSR.

II. Vývoj honební plochy v ČSR od roku 1961 do roku 1973 (v ha). — The development of hunting area in ČSR from 1961 to 1973 (in ha)

Rok	Zemědělská půda	Lesní půda půda	Vodní plochy	Jiné pozemky	Celkem	Poznámka
1961	4 412 423	2 507 574	101 225	329 282	7 350 504	kultury ve statistice neuvedeny
1962	4 392 498	2 509 715	84 698	256 256	7 243 167	
1963	4 358 811	2 545 498	86 470	248 593	7 239 372	
1964	—	—	—	—	7 252 944	
1965	4 327 274	2 536 099	86 798	212 372	7 162 543	
1966	4 285 413	2 600 234	89 373	277 118	7 252 138	
1967	4 278 833	2 556 048	88 407	260 048	7 183 336	
1968	4 272 536	2 555 099	90 135	253 558	7 171 328	
1969	4 276 082	2 568 527	88 248	251 066	7 183 923	
1970	4 281 813	2 567 609	91 435	255 422	7 196 279	
1971	4 276 318	2 563 496	88 977	255 115	7 183 906	
1972	4 281 739	2 566 154	89 752	256 497	7 194 142	
1973	4 274 525	2 567 835	89 670	259 267	7 191 297	

Prameny:

Za období 1961—1965: Zásměta, V.: Myslivost ve třetí pětiletce. In: Lesnický časopis, r. 13, Praha, 1967, č. 8, s. 677—690

Za období 1966—1973: Výkazy Mysl (MZVž — ČSR) 1-01

VÝVOJ SKUTEČNÝCH KMENOVÝCH STAVŮ ZVĚŘE

Velmi významným objektem mysliveckého hospodaření v honitbě jsou kmenové stavy zvěře, které jsou také zdrojem hlavní myslivecké produkce. Pro cílevědomé plánování mysliveckého hospodaření je potřebná co nejpresnější znalost početních stavů hlavních druhů zvěře. Z hlediska dosažení chovatelských cílů,

kterými rozumíme dobrý zdravotní stav zvěře a její dobrou jakost po stránce tělesné (co nejvyšší váha ve zvěřině) a trofejové (co nejvyšší bodová hodnota trofejí ve zralém věku), je nutno sledovat u spárkaté zvěře nejen přesně celkové početní stavy zvěře a jejich porovnání se stavy normovanými, ale také žádoucí poměr pohlaví a vhodné zastoupení věkových tříd trofejové zvěře.

U zvěře spárkaté nám však současná úroveň myslivecké statistiky neposkytuje v mnoha případech uspokojivé podklady. Výsledky každoročního sčítání skutečných kmenových stavů zvěře, zjišťované vždy k 31. březnu, nedávají zatím dostatečně objektivní podklady pro další cílevědomou regulaci kmenových stavů zvěře, zejména jelení a srnčí, neboť jsou do značné míry zkresleny. Národně se o tom můžeme přesvědčit z údajů uvedených v tabulkách III–V.

Tabulka III udává hlášené stavy zvěře jelení a srnčí zjištěné sčítáním zvěře k 31. 3. 1974 v členění podle pohlaví a podle užívání honiteb v ČSR. Vyplývá z ní, že skutečný poměr pohlaví u zvěře jelení je 1 : 1,03 ve prospěch laní, u zvěře srnčí pak 1 : 1,05 ve prospěch srn. Uvažujeme-li u obou uvedených druhů spárkaté zvěře chovatelsky nejvhodnější poměr pohlaví v našich podmínkách 1 : 1, pak by se zdálo, že po stránce skladby pohlaví je stav uspokojivý, protože skutečný poměr pohlaví se oproti chovatelsky žádoucímu poměru pohlaví liší jen málo.

K jinému názoru však dojdeme, zamyslíme-li se hlouběji nad údaji tabulky IV, která udává výsledky lovu zvěře jelení a srnčí v kusech za období 1966 až 1973 v členění podle pohlaví v rámci ČSR. Z tabulky je patrné, že za uplynulých 8 let bylo v našich chovatelských jeleních oblastech stříleno průměrně ročně 2397 jelenů a 2778 laní. Značný byl i odstřel kolouchů a je tu tedy zřejmá snaha o vyrovnaní nepříznivého poměru pohlaví na žádoucí stav 1 : 1. Jak dalece je tato snaha úspěšná, bude uvedeno dále. U srnčí zvěře je však situace daleko horší. Za uplynulých 8 let bylo průměrně ročně stříleno 25 737 srnců a jen 23 048 srn. Z toho vyplývá, že není možno, aby jarní kmenové stavy srnčí zvěře vykazovaly poměr pohlaví 1 : 1,05. Skutečný poměr pohlaví musí vykazovat velký přebytek srn.

Vraťme se však znovu k problému poměru pohlaví a početního stavu zvěře jelení. V tabulce V je uvedena kontrola poměru pohlaví podle metody L o c h m a n a (1970). Z výsledku výpočtu za ČSR vyplývá, že v roce 1973 bylo zatajeno celkem 7509 laní neboli skutečný stav laní nebyl 6394, jak bylo uvedeno v myslivecké statistice, nýbrž 13 903. Tento rozdíl je tak velký, že uvádí v pochybnost i celkový součet jelení zvěře v ČSR v roce 1973, který podle statistiky činí 16 296 kusů, protože na jeleny a kolouchy by zbývaly pouze 2393 kusy, což je nereálné. Nutno tedy počítat s tím, že zvěře bylo o 7509 kusů více, tedy celkem 23 805 kusů. V tom případě (i za předpokladu, že jeleni byli sčítáni správně) vychází poměr pohlaví u jelení zvěře v roce 1973 1 : 2,18.

Pro plánování chovu a lovu zvěře jsou tedy ve statistice nespolehlivé údaje jak o skutečných kmenových stavech zvěře, tak i o skladbě poměru pohlaví. Dokazujeme to pouze na příkladu zvěře jelení a srnčí, víme však, že v tomto směru je ještě horší situace např. u zvěře černé, jejíž stavy živelně narůstají a údaje o nich jsou velmi nespolehlivé, takže neskýtají podklady pro seriózní plánování chovu. Poněkud spolehlivější jsou v tomto směru pouze údaje o odstřelu.

V myslivecké statistice není sledována skladba věkových tříd trofejové zvěře ve výkaze Mysl (MZVŽ-ČSR) 1-01. Z hlediska sledování a zabezpečení chovatelských cílů by to bylo potřebné.

III. Hlášený stav jelení a srnčí zvěře v ČSR k 31. 3. 1974. — The data reported on the red and roe deer population in ČSR to March 31, 1974

Honitby	Zvěř jelení				Zvěř srnčí			
	♂	♀	ml.	celk.	♂	♀	ml.	celk.
vyhrazené	1545	1706	843	4 094	4 580	4 939	2 986	12 505
státní	2788	3129	1836	7 753	10 605	11 379	7 071	29 055
myšliveckých sdružení	2407	2100	1157	5 664	66 678	69 494	40 345	176 517
Celkem	6740	6935	3836	17 511	81 863	85 812	50 402	218 077
Poměr pohlaví	1 : 1,03				1 : 1,05			

IV. Lov zvěře jelení a srnčí v ČSR v letech 1966 až 1973. — Red and roe deer hunting in ČSR in the years 1966—1973

Druh zvěře	Pohlaví	Lov v kusech za leta								Celkem	Roční průměr
		1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973		
jelení	♂	2 700	2 644	2 254	2 703	2 448	2 142	2 001	2 280	19 172	2 397
	♀	3 176	2 687	2 159	2 903	2 808	2 666	2 580	3 248	22 227	2 778
	ml.	2 613	2 295	1 952	2 458	2 279	2 218	2 142	2 681	18 638	2 330
	celk.	8 489	7 626	6 365	8 064	7 535	7 026	6 723	8 209	60 037	7 505
srnčí	♂	21 617	24 332	26 364	29 398	20 405	25 226	27 742	30 814	205 898	25 737
	♀	21 235	22 970	25 185	26 742	16 688	20 641	24 277	26 642	184 380	23 048
	ml.	21 241	24 275	26 743	28 785	20 099	23 903	26 953	29 588	201 587	25 198
	celk.	64 093	71 577	78 292	84 925	57 192	69 770	78 972	87 044	591 865	73 983

Jedním z hlavních limitujících činitelů dalšího rozvoje myslivosti jsou zejména škody působené zvěří v zemědělství a lesním hospodářství. Tento aspekt je z ekonomického hlediska nejdůležitější. Jde tu především o poškozování lesních porostů a zemědělských kultur, charakterizovaných P f e f f e r e m (1961) takto: „Poškození je újma fyziologická, tj. každé porušení zdárného vývoje dřeviny, popřípadě porostu, mající za následek snížení dřevní produkce nebo její jakosti“. Obdobně je možno definovat poškození v zemědělství s tím, že toto poškození je u zemědělských plodin pouze dočasného charakteru (jeho působení končí sklizením plodiny), pokud pak jde o trvalé porosty (sady, vinice apod.) je stejného charakteru jako v lesním hospodářství.

Škodu, o níž se hovoří v zákoně o myslivosti, je možno definovat jako majetkovou újmu, kterou utrpěla organizace nebo osoba v důsledku okolností, jež jsou na straně druhé organizace nebo osoby, popř. majetkovou újmu způsobenou v důsledku nepříznivých přírodních vlivů. V praxi jde hlavně o škody působené zvěří, neboť škody způsobené výkonem práva myslivosti jsou jasně zjistitelné a v celkovém objemu škod nemají větší význam.

Velmi důležité je, aby škoda byla správně kvalitativně i kvantitativně určena. Musí být odborně správně vyšetřeno, zda poškození je způsobeno zvěří a ne jiným škodlivým činitelem nebo nesprávnými pěstebními, těžebními nebo agrotechnickými zásahy. Na tomto úseku je dosud nejvíce nedostatků, zejména v zemědělství, a zvěří se často přičítá i to, na čem nemá vinu.

Podrobnější zásady ochrany lesů před škodami působenými zvěří stanoví Rámcové směrnice ochrany lesů, vydané ministerstvem zemědělství, lesního a vodního hospodářství v roce 1964. Tyto směrnice obsahují zásadní opatření ochrany lesů proti škodám působeným zvěří. Jsou zde stanoveny úkoly lesního provozu v ochraně lesů proti škodám zvěří, vlastní ochranná opatření, sledování škod na lesních porostech, zjišťování škod, oceňování škod, uplatnění nároku na náhradu škody a evidence škod zvěří.

Rámcové směrnice ochrany lesů obsahovaly rovněž oceňovací tabulky škod zvěří. V současné době pozbyly tyto oceňovací tabulky platnost, neboť ministerstvem lesního a vodního hospodářství byly vydány Pokyny pro výpočet náhrady škod na lesních porostech a náhrad při jejich likvidaci v souvislosti s investiční výstavbou.³⁾

Na škody zvěří se v těchto pokynech vztahuje:

— Oddíl II:

Náhrady v případech zničení lesního porostu nebo jeho části požárem (ČSD), ev. jinou devastací, je-li nutná porostní obnova.

V těchto případech je možno požadovat:

1. náhradu skutečné škody, a to
  - a) náhradu za předčasnou likvidaci porostu,
  - b) náhradu za ztrátu na zpeněžení dřeva,
  - c) náhradu za zvýšené nebo mimořádné náklady provozní;
2. náhradu ztráty produkce dřevní hmoty za dobu, kdy je lesní půda vyřazena z produkce, pokud je tato doba delší než 1 rok.

— Oddíl III:

Náhrady v případech poškození lesního porostu, a to:

- a) náhrada ztráty produkce dřevní hmoty,
- b) náhrada za snížení kvality dřeva.

³⁾ Původně čj. 24 504-3301/OLH/68 ze dne 23. 10. 1968, novelizované pod čj. 19 011/ORLH/74 a čj. 37 017/251/OSS/74 ze dne 6. února 1974

Ukazatel	ČSR
Jarní kmenový stav zvěře v roce 1974	17 511
Jarní kmenový stav zvěře v roce 1973	16 296
Rozdíl (JKS 1974 — JKS 1973)	— 1 215
Laně potřebné k vyprodukování rozdílů stavů ($\times 1,4$)	+ 1 701
Odstřel a úhyn v roce 1973	8 716
Laně potřebné k vyprodukování odstřelu a úhynu ($\times 1,4$)	12 202
Vypočtená potřeba laní v JKS 1973	13 903
Hlášený počet laní v JKS 1973	6 394
Laně zatajené	7 509
Hlášený stav jelení zvěře v ČSR k 31. 3. 1973	
Jeleni	6 385 kusů
Laně	6 394 kusů
Kolouši	3 517 kusů
Celkem	16 296 kusů
Skutečný poměr pohlaví v roce 1973	
a) Za předpokladu, že jeleni a kolouši byli hlášeni správně:	
jeleni	6 385 kusů
laně	13 903 kusů
kolouši	3 517 kusů
celkem	23 805 kusů
skutečný stav je o zatajené laně vyšší	
b) Za předpokladu, že celkový počet hlášené zvěře je správný a je úměrně nižší počet jelenů a kolouchů:	
jeleni	2 393 kusů
laně	13 903 kusů
kolouši	?
celkem	16 296 kusů
výpočet je nereálný	

Smyslem těchto pokynů je především to, aby v dané situaci, kdy lesní hospodářství je proti zemědělství ve velké nevýhodě (v zemědělství se platí vysoké poplatky za odnětí půdy zemědělské výrobě ve smyslu zákona na ochranu zemědělského půdního fondu), byla dosažena zvýšená ochrana lesního fondu před jeho odnímáním lesní výrobě. Tuto snahu je třeba podporovat, neboť je v celospolečenském zájmu. Nelze však stejně posuzovat i škody působené lesnímu hospodářství zvěří, neboť jsou zcela jiného charakteru a na jejich snižování se musí přiměřeným způsobem podílet i uživatel lesních honebních pozemků.

Výše uvedené pokyny byly vydány na základě vládního nařízení č. 46/1967 Sb. o vypořádání škod způsobených provozní hospodářskou činností socialistických organizací na hmotném majetku jiných socialistických organizací a o náhradách v investiční výstavbě. Toto vládní nařízení stanoví, že socialistická organizace odpovídá za škody, které způsobí na hmotném majetku jiné socialistické organizace.

Zákon č. 23/1962 Sb. o myslivosti naopak stanoví, že uživatel honebních pozemků je povinen učinit přiměřená opatření k zabránění škod působených zvěří. Je tedy za vznik škod spoluzodpovědný. Vzhledem k obtížnosti definování toho, co jsou přiměřená opatření a v jakém rozsahu mají být provedena, je nesprávné požadovat náhradu škod působených zvěří na uživateli honitby, pokud není možno stanovit míru zavinění ze strany uživatele honebních pozemků.

Škodám zvěří nemůže být ve většině případů úplně zabráněno „ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat“, jak stanoví vládní nařízení, neboť jsou mimo přímý vliv uživatele honitby. Zvěř je nedílnou součástí naší přírody. Není proto možné a z hlediska kulturního člověka a socialistické společnosti ani myslitelné ji vyhubit, a tím zajistit, aby v lesním hospodářství nevznikly vůbec žádné škody zvěří. Aby chované stavy zvěře byly v souladu se zájmy zemědělství a lesního hospodářství, zařazují se honitby do jakostních tříd, stanoví se normované stavy zvěře a ukládá se uživatelům honiteb povinnost řádné myslivecké péče o zvěř, zejména příkrmováním v zimním období, kdy zvěř působí zvýšené škody.

Opravdu objektivní stanovení škod působených zvěří je tedy mnohem složitější a jsou jiného charakteru, než je tomu u škod vzniklých vynětím součástí lesního fondu, odlesněním apod. Ve směrnících ochrany lesů je proto stanovena správná zásada, že se sledují jen taková poškození kultur zvěří, jejichž následky je nutno odstranit vylepšením, nebo taková poškození, která mají za následek snížení kvality dřevní hmoty. Jen tato poškození se pak oceňují a vymáhají jako škody způsobené zvěří. Výjimku tvoří pouze škody způsobené loupáním, kdy nemusí vždy vzniknout holina, náhrada však bude požadována podle vypočtené redukované plochy.

Oceňování a důsledné vymáhání škod podle zásad uvedených v Pokynech by vedlo k tomu, že během doby by nemohlo žádné myslivecké sdružení v honitbách se spárkatou zvěří takto vyčíslené škody na lesních porostech uhradit a honitba by mu byla odňata. Jde totiž v převážné většině o honitby, na něž již dnes členové mysliveckých sdružení doplácí. Honitby by musely být převzaty a právo myslivosti vykonáváno na vlastní účet Státních lesů, přičemž by se na rozsahu škod nic nezměnilo. Rozdíl by byl pouze v tom, že by se škody neoceňovaly podle Pokynů, neboť by je způsobila socialistická organizace sama sobě, ale řešily by se podle Rámcových směrnic ochrany lesů.

Z uvedeného vyplývá, že by bylo do budoucna vhodnější řešit ve všech honitbách škody působené zvěří lesnímu hospodářství podle Rámcových směrnic ochrany lesů a v myslivecké statistice je také jednotně podle těchto směrnic evidovat.

V zemědělství je evidence a oceňování škod působených zvěří dosud nedořešeno. Pro řešení tohoto úkolu nebyl vydán žádný předpis, ani nebyla stanovena metodika. Je často i pro odborníky velmi obtížné odlišit škody působené zvěří od škod působených jinými škodlivými činiteli (např. u vinné révy) nebo vlivy špatné agrotechniky, nedodržením agrotechnických lhůt apod. Mnohdy se všechny tyto vlivy přičítají zvěři.

Na rozdíl od lesního hospodářství přistupuje v zemědělství ještě ta okolnost, že se zvěř zemědělskými plodinami v převážné míře živí jako svou hlavní potravou. Nemůžeme přece tvrdit, že např. zvířata chovaná v zemědělských závodech působí škody tím, že se živí krmivem vyprodukovaným v zemědělské rostlinné výrobě. Obdobně můžeme do určité míry posuzovat i zvěř, neboť zemědělské závody dostávají úplatu za postoupení výkonu práva myslivosti v honitbě. Tato úplata jim zčásti uhrazuje újmu na výnosech, způsobenou tím, že jejich pozemky jsou zároveň i životním prostředím zvěře. Jde tedy prakticky o rozdíl mezi částkami získanými jako úplata za postoupení výkonu práva myslivosti a objektivně stanoveným rozsahem škod, které na pozemcích zemědělského závodu vznikly.

Ze zákona o myslivosti a ostatních předpisů vyplývá, že skutečná škoda způsobená zvěří je jen ta, na níž se poškozený a uživatel honitby dohodli nebo která byla stanovena rozhodnutím rozhodčí komise ONV a oběma stranami (poškozeným i uživatelem honitby) přijata, popř. o níž v občanskoprávním řízení rozhodl soud.

V roce 1969 bylo konáno dílčí šetření o hospodářské činnosti mysliveckých sdružení. Ukázalo, že náhrada škod způsobených zvěří se v podstatě uskutečňuje trojím způsobem:

1. Úhradou v hotovosti. Posuzujeme-li rozsah úhrady vidíme, že v porovnání s ostatními činí jenom menší část celkové úhrady. Tyto náhrady jsou uvedeny ve statistickém hlášení Mysl (MZVž-ČSR) 1-01. Podle šetření z roku 1969 činily Kčs 570 000,00.

2. Naturální náhradou ve formě zvěřiny, což je způsob nejvíce rozšířený u JZD. V mnoha případech se stala tato forma náhrady „škody“ každoroční zvyklostí, která se poskytuje i v těch případech, kdy k odhadu škody podle platných předpisů nedošlo. Tato náhrada není ve statistickém hlášení Mysl (MZVž-ČSR) 1-01 obsažena a uniká tedy z evidence. Podle šetření v roce 1969 bylo takto rozdáno 109 434 kg zvěřiny, což představuje hodnotu Kčs 1 072 780,00.

3. Náhradou odpracováním určitého počtu hodin nebo vykonáním určitého objemu práce. Oceníme-li výši této úhrady, vidíme, že je ze všech úhrad nejvyšší. Myslivecké sdružení by správně mělo obdržet za vykonanou práci odměnu jako finanční vyjádření hodnoty této práce a škody by mělo uhradit v penězích. Ze zkušenosti však víme, že se tak často neděje a vykonaná práce je přímou kompenzací nebo každoroční pravidelnou pomocí zemědělství a lesnímu hospodářství bez jakéhokoli odhadu škody. Tyto náhrady škod jsou ve statistickém hlášení Mysl (MZVž-ČSR) 1-01 zahrnuty jenom částečně a není možno říci v jakém rozsahu. V roce 1969 bylo podle šetření odpracováno 648 000 hodin, což činí při kalkulaci Kčs 6,20 za 1 rodninu celkem Kčs 4 017 600,00.

Z uvedeného vidíme, že statistické hlášení Mysl (MZVž-ČSR) 1-01 je v záležitosti škod působených zvěří nepřesné, vzhledem k tomu, že nebylo přesně stanoveno, co vše se má v tomto výkaze uvádět do náhrad škod. Při ekonomických rozborech není možno z těchto údajů vycházet, protože jsou neúplné.

ÚROVEŇ NĚKTERÝCH DALŠÍCH ČÁSTÍ MYSLIVECKÉ STATISTIKY

V mysliveckém statistickém výkaze Mysl (MZVž-ČSR) 1-01 se projevují některé další nedostatky, které snižují jeho přehlednost, jsou na újmu úplnosti požadovaných informací, které má skýtat, a tím snižují jeho celkovou odbornou úroveň. Nejzávažnějšími z těchto nedostatků jsou:

1. Nepřesnost údajů o výsledku odchovu bažantů a koroptví. Ve zvyšování intenzifikace chovu drobné zvěře do budoucna, při očekávaném trvalém snižování honební plochy, bude hrát stále důležitější roli zavádění vhodných intenzivních forem chovu drobné zvěře, zejména bažantů, koroptví, divokých kachen, popř. dalších druhů drobné užitkové zvěře. Úspěch těchto chovů bude podmíněn vedle soustavného prohlubování odbornosti jejich řízení i prohlubováním objektivní informovanosti o jejich výsledcích. Současná myslivecká statistika uvádí poměrně podrobně průběh a výsledky odchovu bažantů a koroptví v jejich polodivoké a krotké formě jednak evidencí produkce vajec, jednak evidencí produkce mladé zvěře. V evidenci produkce vajec však není dobře možná křížová početní kontrola údajů, neboť chybí sloupec pro evidenci vajec nevhodných pro nasazení k líhnutí (vejce čistá, poškozená nebo jinak nevhodná), čímž je snižována i celková věrohodnost této evidence. Podobně i v evidenci produkce mladé zvěře bývají z hlediska početní křížové kontroly nesrovnalosti, které nevyplývají z početních chyb, nýbrž jsou rázu věcného — název jednotlivých sloupců není jasně specifikován.

2. Nepřesnost údajů o zazvěřování honiteb. Zazvěřování honiteb je uváděno podrobně podle jednotlivých druhů zvěře. Není však přesně specifikováno, co se rozumí pod pojmem zazvěřování, a myslivecká praxe tu často nesprávně spojuje různé zdroje získání zvěře pro zazvěřování, jako vlastní odchyt a současné vypuštění, nákup živé zvěře od cizích nebo někdy i mladou zvěř z vlastní odchovny, ev. nakoupenou, a uvádí ji pak ve sloupci zazvěřování, čímž také tento údaj není zcela hodnověrný.

3. Odchyt živé zvěře není vůbec ve statistickém výkaze evidován. Je zahrnut do lovu zvěře celkem (tedy odstřelem i odchyt), ale není jej možno z tohoto výkazu nijak odvodit.

VÝSLEDKY HOSPODAŘENÍ VÝROBNÍCH ORGANIZACÍ V MYSLIVOSTI

V myslivosti máme dva typy výrobních organizací:

— myslivecká sdružení, která hospodaří na 81,67 % rozlohy honební plochy,

— státní organizace, které hospodaří na 18,33 % rozlohy honební plochy.

O výsledcích hospodaření mysliveckých sdružení je doposud, zejména na úrovni vyšší než jsou okresní výbory Českého mysliveckého svazu, naprostý nedostatek informací. Myslivecká sdružení vedou o svém hospodaření kromě předepsaných plánů chovu a lovu tyto další evidence:⁴⁾

- výkaz o hospodaření a stavu majetku za rok ...,
- finanční plán,
- rozvahu,
- doplňující údaje k hospodaření mysliveckého sdružení,
- inventární knihu,
- evidenci pohledávek a dluhů,
- seznam členů mysliveckého sdružení,
- přehled pracovních výsledků členů mysliveckého sdružení,
- přehled o bezúplatně přenechané zvěřině členům mysliveckého sdružení,
- rozdělovník výtěžků mysliveckého sdružení,
- peněžní deník.

Jednou ročně myslivecká sdružení zpracovávají pro okresní výbor Českého mysliveckého svazu Výkaz o hospodaření a stavu majetku za příslušný rok.

⁴⁾ Viz Věstník ČSMS, březen 1968

V současné době se s tímto výkazem nakládá zcela individuálně, takže na některých okresních výborech ČMS není ani sumarizován. Není také zpracován ani v celostátním měřítku za ČSR. Jediné zpracování tohoto upraveného výkazu bylo uskutečněno v roce 1969 se souhlasem ministerstva zemědělství a výživy ČSR na úrovni Českého mysliveckého svazu na základě jednorázového šetření v celostátním měřítku za ČSR. Toto šetření bylo podloženo údaji peněžních deníků mysliveckých sdružení. Ukázalo, že mají-li být myslivecká sdružení plánovitě řízena a mají-li být v celostátním měřítku ze strany příslušných odpovědných orgánů přijímána včasná a zásadní opatření na odstraňování nedostatků a na plánování dalšího rozvoje, je nutno získávat každoročně údaje o výsledcích hospodaření mysliveckých sdružení v okresním, krajském a celostátním měřítku.

Jiné sociálně ekonomické informace nejsou a nebyly na tomto úseku získávány.

U státních organizací, v nichž je vykonáváno právo myslivosti na vlastní účet, je hospodaření v myslivosti zahrnuto do celkového hospodaření závodů a podniků, přičemž v některých případech je možno získat ekonomické údaje o myslivosti, v některých případech jsou zahrnuty do hospodaření jiných úseků podnikání a nejsou v myslivecké statistice šetřeny. Náklady na myslivost jsou zatěžovány příslušnou režii, která do značné míry zkresluje skutečný obraz o hospodaření v myslivosti a o nákladech vynaložených na její rozvoj.

Z uvedeného je patrné, že ministerstvo zemědělství a výživy ČSR, jako orgán, který řídí myslivost v ČSR, nemá k dispozici všechny potřebné základní údaje o ekonomických výsledcích obou typů mysliveckých organizací, tj. mysliveckých sdružení a organizací státních, které vykonávají právo myslivosti na vlastní účet.

NÁVRH OPATŘENÍ NA ZLEPŠENÍ ÚROVNĚ SOCIÁLNĚ EKONOMICKÝCH INFORMACÍ V MYSLIVOSTI

Do budoucna bude velmi potřebné věnovat toku sociálně ekonomických informací v myslivosti zvýšenou pozornost, zvýšit jejich úroveň, a tím zajistit, aby bylo k dispozici takové množství potřebných, odpovědně sestavených informací, které by umožnily kvalitní sestavení plánů všech druhů, seriózních ekonomických rozborů, a tím přijímání takových opatření, která by v nejkratší možné době odstranila zjištěné nedostatky a předcházela vzniku nových nedostatků. Při tom bude zapotřebí dbát na to, aby získávání potřebných sociálně ekonomických informací bylo co nejjednodušší a účelné.

V současné době je připravována příslušnými ústředními úřady změna právních předpisů na úseku sociálně ekonomických informací, která má vstoupit v platnost od šesti pětiletky. Je proto zapotřebí, aby i na úseku sociálně ekonomických informací v myslivosti došlo k úpravám, které by odstranily nedostatky, jež se zde vyskytují.

Z těchto důvodů doporučujeme:

1. Přepracovat Směrnice k sestavování a projednávání statistických výkazů, plánů a evidencí na úseku myslivosti z roku 1967. V nich provést úpravy podle těchto zásad:

- zajistit, aby každá honitba měla své trvalé číslo, které umožní její přesnou evidenci;

— upravit dosavadní výkaz Mysl (MZVž-ČSR) 1-01 tak, že bude mít dvě části, z nichž jedna, která by obsahovala dnešní oddíly I, II, IV, VII (což jsou údaje, které se téměř nemění), by byla vyplněna jednorázově pro zpracování ve středisku a pak pouze při změnách (např. změna výměry honitby, nové zařazení honitby do jakostních tříd apod.); tím by se předešlo řadě chyb, které v těchto číslech každoročně vznikají, a údaje trvalé by bylo možno při jednorázovém předložení řádně prověřit a odsouhlasit. Zbývající oddíly III, V, VI, VIII, IX, X by byly vyplňovány každoročně;

— provést taková organizační opatření za pomoci aktivistů myslivců, aby statistické výkazy byly předkládány v termínu a všechny a aby byla vykonána odborná kontrola uváděných údajů před jejich odesláním;

— v oddílu V vypustit sloupec č. 20 (úhyn zvěře, z toho v době lovu) a nahradit jej novým sloupcem č. 19 (lov zvěře, skutečnost, z toho odchyt zvěře). Dosavadní sloupec č. 19 by pak dostal číslo 20;

— v oddílu X zařadit tato plemena loveckých psů: ohaři, slídiči, barváři, norníci, brakýři a ostatní, aby výkaz byl výstižný;

— v nových směrniciích zajistit přesnější specifikaci a vysvětlení o tom, jaké údaje mají být v těchto částech uváděny, zejména nutno upřesnit vykazování náhrad škod v penězích, údaje o odchovu bažantů a koroptví, otázku zazvěřování apod.; při zavádění nového výkaznictví do praxe provést instruktáž především příslušných pracovníků mysliveckých sdružení;

— v souladu s těmito změnami upravit i další výkazy ve Směrniciích k sestavování a projednávání statistických výkazů, plánů a evidencí na úseku myslivosti;

— zajistit, aby výkazy a směrnice za ČSR a SSR byly navzájem dohodnuty tak, aby údaje bylo možno za celou ČSSR sčítat a z nich vycházet v celostátním měřítku.

2. Na úseku získávání informací o výsledku hospodaření mysliveckých sdružení zajistit:

— přepracování výkazu o hospodaření a stavu majetku za rok . . . ; při přepracování vycházet ze zkušeností získaných při jednorázovém zpracování tohoto upraveného výkazu za rok 1969 pro ČSR a ze zkušeností OV ČMS Kolín, který ve spolupráci se Střediskem pro mechanizaci účetních prací ČMS v Brně pracuje na návrhu mechanizovaného zpracování tohoto výkazu v úpravě navržené OV ČMS Kolín;

— zajistit zpracování výkazů v rámci okresů, krajů a za ČSR na strojné početních strojích a výsledky mimo OV ČMS a ÚV ČMS dávat k dispozici i ONV, KNV a ministerstvu zemědělství a výživy v Praze;

— zvážit potřebu poskytování některých informací i od státních organizací, které vykonávají v honitbách právo myslivosti na vlastní účet pro potřebu řízení myslivosti.

3. Zajistit přípravu a realizaci databanky na úseku myslivosti, a tím vytvořit potřebné předpoklady k zajištění všech potřebných dat a jejich plynulému doplňování i na úseku sociálně ekonomických informací v myslivosti.

SOUHRN

Při hodnocení toku sociálně ekonomických informací v myslivosti, které mohou být podkladem ekonomických analýz, jakož i jedním z důležitých podkladů pro vypracování dlouhodobých koncepcí dalšího rozvoje myslivosti a zvy-

šování úrovně řízení na tomto úseku, zjišťujeme mnohé nedostatky. Projevují se zejména ve zpracování výkazu Mysl (MZVŽ-ČSR) 1-01, který je jádrem sociálně ekonomických informací o myslivosti v ČSR. Nedostatky nacházíme v evidenci vývoje honební plochy, v evidenci vývoje skutečných stavů zvěře, v evidenci náhrad škod působených zvěří a v úrovni a přesnější specifikaci některých dalších částí myslivecké statistiky.

Nedostatečná je také evidence výsledků hospodaření výrobních organizací v myslivosti, a to jak u mysliveckých sdružení, tak u státních organizací, v nichž je vykonáváno právo myslivosti na vlastní účet.

Je proto předložen návrh opatření, jejichž realizací by bylo dosaženo toho, aby bylo k dispozici takové množství potřebných a odpovědně sestavených informací, které by umožnily kvalitní sestavení plánů všech druhů, seriózních ekonomických rozborů, a na jejich základě přijímání takových opatření, která by v nejkratší možné době odstranila zjištěné nedostatky a předcházela vzniku nových nedostatků.

Literatura

1. LOCHMAN, J.: Rozbor hospodaření v jelenářských oblastech ČSR. Myslivost č. 10, 1970, s. 220-221
2. PFEFFER, A. a kol.: Ochrana lesů. Praha, 1961
3. ŠTĚRBA, M. — TOUPAL, J. a kol.: Vývoj lesního hospodářství a spotřeby dřeva v ČSR. SÚS, Praha, 1960
4. Věstník CMS, březen 1968
5. ZÁSMĚTA, V.: Vznik a vývoj socialistické myslivosti v Československu. Doktorská disertační práce. VŠZ, fakulta lesnická, Brno, 1972
6. ZÁSMĚTA, V.: Myslivost ve třetí pětiletce. Lesnický časopis, 13, 1967. č. 8, s. 677-690

Социально-экономическая информация в области охотничьего хозяйства в ЧСР

При оценке потока социально-экономической информации по охотничьему хозяйству, которая может послужить основой для экономических анализов, а также одним из важных отправных материалов для разработки долговременных концепций дальнейшего развития охотничьего хозяйства и повышения уровня управления на этом участке, мы обнаруживаем многие недостатки. Они проявляются, главным образом, в обработке отчетности «Мысль» (МСХПП-ЧСР) 1-01, которая является первоисточником экономической информации по охотничьему хозяйству в ЧСР. Недостатки мы находим в учете развития охотничьего угодья, в учете развития фактического поголовья дичи, в учете возмещений вреда, приносимого дикими животными, и в уровне и более точной спецификации некоторых других частей статистики охотничьего хозяйства.

Недостаточен также учет результатов ведения хозяйства производственными организациями в области охотничьего хозяйства, а именно как у охотничьих объединений, так и у государственных организаций, в которых право проведения охоты осуществляется за собственные средства.

Поэтому предлагается проект мероприятий, путем реализации которого можно было бы достичь того, чтобы в распоряжении было такое количество необходимых и ответственных информационных данных, которое обеспечило бы возможность качественного составления планов всех видов, надежных экономических анализов, а на их основе также принятие таких мер, которые в кратчайший срок устранили бы выявленные недостатки и предупреждали бы возникновение новых недостатков.

Social Economic Information in the Field of Game Management in ČSR

Many shortcomings have been found in evaluating the flow of social economic information in the field of game management, which may serve as a basis for economic analyses, as well as one of important sources for the elaboration of long-term conceptions of further game management development and for the improvement of management activity level in this field. In particular, these shortcomings

come to the fore in compiling the report Mysl (MZVŽ-ČSR) 1-01, which forms a core of social economic information in the field of game management in ČSR. They may also be found in recording the development of hunting area, in recording the development of actual game population, in recording the indemnities for injuries caused by game, and in the level and more detailed specification of some other components of game management statistics.

Analogous shortcomings may also be found in recording the results of production organizations in the field of game management, i. e. both in the game management associations and in the state organizations, which perform the hunting right on their own account.

Therefore, the paper includes appropriate proposals of measures to be taken for obtaining such amount of necessary and reliable information data, which would make it possible to construct precise plans of all kinds, to perform serious economic analyses and, on their basis, to take appropriate measures for suppressing as soon as possible the disclosed shortcomings or for preventing the rise of the new ones.

Sozial-ökonomische Informationen im Bereich des Jagdwesens in der ČSR

Bei der Bewertung des Flusses sozial-ökonomischer Informationen im Jagdwesen, die eine Unterlage der ökonomischen Analysen sowie eine der wichtigen Unterlagen für die Ausarbeitung von langfristigen Konzeptionen der weiteren Entwicklung des Jagdwesens und Erhöhung des Leitungsniveaus auf diesem Gebiet sein können, finden wir zahlreiche Mängel. Vor allem kommen sie zum Vorschein bei der Bearbeitung des Planes Jagdwesen (Ministerium für Landwirtschaft und Jagdwesen-ČSR) 1-01, der einen Kern sozial-ökonomischer Informationen im Bereich des Jagdwesens bildet. Man findet Mängel in der Erfassung der Entwicklung der Jagdfläche, in der Erfassung der Entwicklung von tatsächlichen Wildbeständen, in der Erfassung der durch das Wild verursachten Schäden und im Niveau und in einer genaueren Spezifizierung von einigen weiteren Teilen der Jagdstatistik.

Unerreichend ist auch die Erfassung der Wirtschaftsergebnisse im Jagdwesen, u. zw. sowohl bei den Jagdvereinigungen, als auch bei den staatlichen Organisationen, bei denen das Jagdrecht auf eigene Rechnung vorgenommen wird.

Aus diesem Grunde wird ein Vorschlag von Maßnahmen unterbreitet, durch deren Realisierung erreicht werden könnte, daß zur Verfügung eine solche Menge notwendiger und verantwortlich zusammengestellter Informationen stehen würde. Diese würden eine Zusammenstellung von Plänen hoher Qualität und aller Arten, seriöser ökonomischer Analysen ermöglichen und aufgrund dieser die Entgegennahme von solchen Maßnahmen, die imstande wären, in kürzester Zeit die festgestellten Mängel zu beseitigen und dem Entstehen neuer Mängel Einhalt zu gebieten.

Informations socio-économiques dans le secteur de cynégétique de la République socialiste tchèque

En évaluant le flux des informations socio-économiques dans la cynégétique qui pourraient constituer la base des analyses économiques et devenir un des éléments importants pour l'élaboration des conceptions de longue durée du développement ultérieur de la cynégétique et de l'élévation du niveau de gestion dans ce secteur, nous constatons de nombreux défauts. Ils se manifestent notamment dans le traitement du rapport Mysl (MZVŽ-ČSR) 1-01, qui constitue le noyau des informations socio-économiques dans la cynégétique de la République socialiste tchèque. Nous trouvons en effet les défauts en ce qui concerne l'enregistrement de l'évolution de la superficie de chasse, l'enregistrement du développement des effectifs exacts du gibier, l'enregistrement des remboursements des dégâts provoqués par le gibier et en ce qui concerne le niveau et la spécification exacte de certaines parties ultérieures de la statistique cynégétique.

Ce qui est également insuffisant, c'est l'enregistrement des résultats d'exploitation des organisations de production dans la chasse, et cela n'importe s'il s'agit des associations de chasse ou des organisations d'Etat dans lesquelles le droit de chasse est exercé sur leur propre compte.

C'est pour cette raison que l'on présente le projet de mesures dont la réalisation pourrait avoir pour conséquence que l'on eût à la disposition un nombre

suffisant d'informations établies par les personnes responsables, qui pourraient permettre l'établissement de qualité des plans de toute sorte et des analyses économiques sérieuses et de procéder à l'application des mesures qui pourraient éliminer dans le temps le plus court que possible, les défauts identifiés et prévenir la naissance des insuffisances nouvelles.

Adresa autorů:

Prof. Ing. Vítězslav Z á s m ě t a, Ing. Jaroslav Š v a r c, lesnická fakulta VŠZ, Brno

---

Podepsáno k tisku 24. 7. 1975.

A. MINISTERSTVA

Ministerstvo lesního a vodního hospodářství ČSR
100 10 Praha 10, Centrální náměstí 187
tel. 739 451

Ministerstvo lesního a vodního hospodářstva SSR
883 12 Bratislava - Karlova Ves
tel. 33 951-5

B. PODNIKY A ZÁVODY STÁTNÍCH LESŮ

Středočeské státní lesy

256 01 Benešov u Prahy, Tyršova 196
tel. 3621, 3601

Lesní závod Mělník
276 01 Mělník, Kokořínská 2021
tel. 2404

Lesní závod Brandýs nad Labem
250 40 Brandýs nad Labem, Nábřeží 120
tel. 2551

Lesní závod Mladá Boleslav
293 01 Mladá Boleslav - náměstí
tel. 2737

Lesní závod Nymburk
288 15 Nymburk, Dr. Dvořáka 889
tel. 2232

Lesní závod Kácov
285 09 Kácov nad Sázavou č. 1
tel. 14

Lesní závod Vlašim
258 44 Vlašim č. 1290
tel. 2503

Lesní závod Vysoký Chlumec
262 52 Vysoký Chlumec č. 3
tel. 972

Lesní závod Zbraslav nad Vltavou
255 01 Zbraslav n. Vlt., zámek č. 17
tel. 59 15 88; 59 15 94; 59 15 32

Lesní závod Dobříš
263 80 Dobříš, Lesní ulice
tel. 169

Lesní závod Příbram
261 80 Příbram č. 19
tel. 2321

Lesní závod Rožmitál pod Třemšínem
262 42 Rožmitál pod Třemšínem - zámek
tel. 965 071-2

Lesní závod Nížbor
267 05 Nížbor č. 2
tel. 932 43

Lesní závod Křivoklát
270 23 Křivoklát 2, Hradní ul. 3
tel. 98 22 01

Lesní závod Lužná
270 51 Lužná u Rakovníka 254
tel. 7836

Lesní závod Konopiště
256 01 Benešov u Prahy, Želetinka
tel. 2451-5

Stavební závod v Praze
121 33 Praha 2, Karlovo nám. 19
tel. 294 887; 294 884

Jihočeské státní lesy

371 36 České Budějovice,
tř. Rudé armády 86/1354
tel. 6111-19

Lesní závod Tábor
390 02 Planá nad Lužnicí, okres Tábor
tel. Planá n. Luž. 1

Lesní závod Český Krumlov
381 01 Český Krumlov, Vyšehrad č. 168
tel. 3241; 2074

Lesní závod Český Rudolec
378 83 Český Rudolec
tel. 11

Lesní závod Nové Hrady
373 33 Nové Hrady v jižních Čechách
tel. 921 20; 921 34

Lesní závod Hluboká nad Vltavou
373 41 Hluboká n. Vlt.
tel. Č. Budějovice 96 22 01;

Lesní závod Jindřichův Hradec
377 01 Jindřichův Hradec
tel. 3187; 2044

Lesní závod Kamenice nad Lipou
394 70 Kamenice nad Lipou
tel. 2301

Lesní závod Kaplice
382 41 Kaplice, Českobudějovická 270
tel. 82

Lesní závod Milevsko

399 01 Milevsko

tel. 2216; 2217

Lesní závod Písek

398 11 Protivín, Sovětské armády 42

tel. Písek 921 21

Lesní závod Prachatice

383 01 Prachatice, Lázně 224

tel. 2521

Lesní závod Vimperk

385 01 Vimperk, Zámek 1

tel. 2011-13

Lesní závod Strakonice

386 01 Strakonice, Komenského 105

tel. 2115; 2453

Lesní závod Třeboň

379 01 Třeboň, Husova 137

tel. 2200; 2201

Lesní závod Vyšší Brod

382 73 Vyšší Brod

tel. 925 16; 925 46

Stavební závod Třeboň

379 01 Třeboň, Husova 137

tel. 2540; 2541

Západočeské státní lesy

309 54 Plzeň,

Slovanská alej 36

tel. 416 75-9

Lesní závod Červené Poříčí

Červené Poříčí č. 1

340 12 p. Švihov

tel. 932 40; 932 57

Lesní závod Horšovský Týn

346 01 Horšovský Týn

tel. 308; 506

Lesní závod Kašperské Hory

341 92 Kašperské Hory

tel. 92 23 91-3

Lesní závod Kdyně

345 06 Kdyně

tel. 962 91-2

Lesní závod Manětín

331 62 Manětín

tel. 7; 44

Lesní závod Nýrsko

340 22 Nýrsko

tel. 10; 46

Lesní závod Plasy

331 01 Plasy

tel. 1; 49

Lesní závod Plzeň

305 87 Plzeň - Bílá Hora

tel. 333 86

Lesní závod Přimda

348 06 Přimda

tel. 962 40

Lesní závod Planá u Mariánských Lázní

348 15 Planá u Mar. Lázní

tel. 5312; 5359

Lesní závod Spálené Poříčí

335 61 Spálené Poříčí

tel. 62

Lesní závod Stříbro

349 11 Stříbro

tel. 2327; 2372

Lesní závod Tachov

347 11 Tachov

tel. 2071; 2211

Lesní závod Trhanov

345 33 Trhanov

tel. 942 17-18

Lesní závod Zbiroh

338 08 Zbiroh

tel. 2; 56

Lesní závod Železná Ruda

340 04 Železná Ruda

tel. 4

Lesní závod Bečov nad Teplou

364 64 Bečov nad Teplou

tel. 2; 16

Lesní závod Františkovy Lázně

351 01 Františkovy Lázně

tel. 395; 396

Lesní závod Horní Blatná

362 37 Horní Blatná

tel. 22; 23

Lesní závod Kraslice

358 00 Kraslice

tel. 965; 585

Lesní závod Kynšperk nad Ohří

357 51 Kynšperk nad Ohří

tel. 930 01-3

Lesní závod Teplá u Toužimi

364 61 Teplá u Toužimi

tel. 922 26

Lesní závod Žlutice

364 52 Žlutice

tel. 932 21

Stavební závod Plzeň

305 08 Plzeň, Jateční 10

tel. 247 54; 240 14

Severočeské státní lesy

415 33 Teplice, Marxovo nám. 8
tel. 6161-4; 2225

Lesní závod Klášterec nad Ohří
431 51 Klášterec nad Ohří
tel. 93 54 43

Lesní závod Chomutov
430 00 Chomutov
ul. Čelakovského
tel. 2185

Lesní závod Janov
435 42 Janov v Krušných horách č. 176
tel. 931 85

Lesní závod Litvínov
436 01 Litvínov, Ukrajinská
tel. 20 59

Lesní závod Děčín
405 90 Děčín I., Sládkova 2
tel. 3530

Lesní závod Žatec
438 23 Žatec, Dvořákova 1935
tel. 3125

Lesní závod Lovosice
411 32 Milešov u Lovosic
tel. Velemin 953 54

Lesní závod Litoměřice
412 71 Litoměřice, Leninova 31
tel. 2360

Lesní závod Rumburk
408 19 Rumburk, Gottwaldova 12
pošt. schránka 11
tel. 2182

Lesní závod Liberec
460 94 Liberec, Felberova ul.
tel. 261 46

Lesní závod Frýdlant v Čechách
464 16 Frýdlant v Čechách,
Zámecký okruh 46
tel. 2

Lesní závod Jablonec nad Nisou
466 48 Jablonec nad Nisou, Palackého 28
tel. 4639

Lesní závod Česká Lípa
470 01 Česká Lípa, Dolní Lipchava 10
tel. 2028-9

Stavební závod Liberec
461 13 Liberec, Jizerská 25
pošt. schránka 191
tel. 262 51

Východočeské státní lesy
501 68 Hradec Králové 8, Přemyslova 219
tel. 229 91-4

Lesní závod Harrachov
512 46 Harrachov v Krkonoších
tel. 92 93 20; 92 93 30

Lesní závod Chlumeck nad Cidlinou
503 51 Chlumeck nad Cidlinou,
ul. B. Němcové
tel. 4; 64

Lesní závod Hořice
508 21 Hořice v Podkrkonoší,
ul. Prátele
tel. 2051; 2052

Lesní závod Dvůr Králové
544 11 Dvůr Králové nad Labem,
Spojených národů 1620
tel. 2634; 2474

Lesní závod Vrchlabí
543 11 Vrchlabí, Pražská 858
tel. 2551

Lesní závod Horní Maršov
542 26 Horní Maršov č. 2
tel. 94 81 61-2;

Lesní závod Broumov
550 15 Broumov I/232
tel. 45

Lesní závod Opočno
517 73 Opočno pod Orlickými horami
tel. 8231-2

Lesní závod Rychnov nad Kněžnou
516 11 Rychnov nad Kněžnou
tel. 2086-7

Lesní závod Žamberk
564 13 Žamberk čp. 37
tel. 2106

Lesní závod Vysoké Chvojno
533 21 Vysoké Chvojno
tel. 2093-4

Lesní závod Lanškroun
563 14 Lanškroun, Gottwaldova 56
tel. 226-7

Lesní závod Moravská Třebová
571 11 Moravská Třebová, Zámecké nám.
tel. 6036

Lesní závod Svitavy
568 11 Svitavy, Vančurova 1
tel. 6461

Lesní závod Polička
572 22 Polička, Strážnická ul.
tel. 177

Lesní závod Nasavrky
538 25 Nasavrky
tel. 971 02

Lesní závod Ronov

538 42 Ronov nad Doubravou,
Gottwaldova 1
tel. 902 05-4

Lesní závod Příbyslav

582 22 Příbyslav, Revoluční 338
tel. 19

Lesní závod Světlá nad Sázavou

582 91 Světlá nad Sázavou, Malá Strana 7
tel. 243-4

Lesní závod Ledeč nad Sázavou

584 01 Ledeč nad Sázavou čp. 701
tel. 19

Stavební závod Hradec Králové

503 41 Hradec Králové - Pouchov
tel. 401 11

Školkařský závod Řečany n. Labem

533 13 Řečany nad Labem 104
tel. 931 01

Závod lesotechnických meliorací Vrchlabí

543 01 Vrchlabí - zámek
tel. 2508

Jihomoravské státní lesy

656 38 Brno, Chorázova 13
tel. 207 11-17

Lesní závod Henčov

Henčov
586 03 p. Jihlava 3
tel. 222 31-2

Lesní závod Telč

588 56 Telč
tel. 2621; 2622

Lesní závod Nové město na Moravě

592 31 Nové Město na Moravě
tel. 91 51 61

Lesní závod Velké Meziříčí

594 17 Velké Meziříčí
tel. 2247; 2248

Lesní závod Náměšť nad Oslavou

675 71 Náměšť nad Oslavou
tel. 383; 384

Lesní závod Třebíč

674 01 Třebíč, Bažantnice 134
tel. 2491; 2492

Lesní závod Jaroměřice n. R.

675 51 Jaroměřice nad Rokýtnou
tel. 320

Lesní závod Jemnice

675 31 Jemnice
tel. 32; 132

Lesní závod Znojmo

669 00 Znojmo, U sanatoria 4
tel. 4431

Lesní závod Břeclav

690 38 Břeclav, Tyršova 23
tel. 2878

Lesní závod Židlochovice

667 01 Židlochovice
tel. 4; 181

Lesní závod Kuřim

664 34 Kuřim u Brna
tel. 951 01

Lesní závod Rájec

679 02 Rájec - Jestřebí
tel. 971 41-2

Lesní závod Prostějov

797 26 Prostějov, Riegrova 24
tel. 47 52

Lesní závod Bučovice

658 11 Bučovice
tel. 109, 124

Lesní závod Strážnice

696 62 Strážnice
tel. 94 25 14

Lesní závod Buchlovice

658 11 Bučovice
tel. 109, 124

Lesní závod Bystřice p. Hostýnem

768 61 Bystřice pod Hostýnem
tel. 257; 412

Lesní závod Brumov

763 31 Brumov
tel. 923 04

Lesní závod Luhačovice

763 26 Luhačovice
tel. 3251; 3252

Lesní závod Vizovice

763 12 Vizovice
tel. 287

Závod lesnických staveb a meliorací

618 00 Brno - Černovice, Mírová 21a
tel. 63 00 11; 63 00 12

Severomoravské státní lesy

794 02 Krnov, Revoluční 55
tel. 3001

Lesní závod Albrechtice

793 35 Město Albrechtice
tel. 220

Lesní závod Bílovec

743 11 Bílovec
tel. 2181-3

Lesní závod Bruntál
792 11 Bruntál
tel. 2111-13

Lesní závod Frenštát p. R.
744 11 Frenštát pod Radhoštěm
tel. 5681

Lesní závod Frýdek Místek
738 35 Frýdek Místek
tel. 3751

Lesní závod Hanušovice
788 33 Hanušovice
tel. 962 75

Lesní závod Jablunkov
739 91 Jablunkov
tel. 87

Lesní závod Janovice
793 42 Janovice u Rýmařova
tel. 2026

Lesní závod Javorník
790 70 Javorník u Jeseníku
tel. 562 02

Lesní závod Jeseník
790 21 Jeseník
tel. 2711-12

Lesní závod Karlovice
793 23 Karlovice
tel. 2537-8

Závod technických služeb Krnov
794 11 Krnov
tel. 2028-9

Lesní závod Litovel
784 01 Litovel
tel. 681-2

Lesní závod Loučná nad Desnou
788 11 Loučná nad Desnou
tel. 942 33

Lesní závod Olomouc
772 44 Olomouc 2
tel. 2972; 4952

Lesní závod Opava
746 01 Opava, tř. Vítězného února 28
tel. 3393-4

Lesní závod Ostravice
739 14 Ostravice
tel. Frýdlant 751 31

Lesní závod Rožnov p. Radh.
756 61 Rožnov pod Radhoštěm
tel. 2431

Lesní závod Ruda na Moravě
789 63 Ruda nad Moravou
tel. 982 41

Účelový lesní závod Šenov
739 34 Šenov u Ostravy
tel. Ostrava 584 34

Lesní závod Šternberk
785 01 Šternberk
tel. 2712

Lesní závod Velké Karlovice
756 06 Velké Karlovice
tel. 942 45

Lesní závod Vítkov
749 11 Vítkov
tel. 365

Lesní závod Vsetín
755 18 Vsetín
tel. 2301-3

Lesní závod Zábřeh
789 39 Zábřeh
tel. 6311

Závod LTM Frýdek Místek
738 32 Frýdek Místek
tel. 3751

Stavební závod Frýdek Místek
738 11 Frýdek Místek - zámek
tel. 5241

Stavební závod Olomouc
772 66 Olomouc, Čechova 1
tel. 2972; 4952

Státní lesy - průmyslové
výroby

537 14 Chrudim IV, Fučíkovo nám. 32
tel. 2941-3

Semenářský závod Týniště n. O.
517 21 Týniště nad Orlicí
tel. 249

Strojírenský závod Třeboň
379 01 Třeboň, Jiráskova 619
tel. 2527

Strojírenský závod Lázně Bělohrad
507 81 Lázně Bělohrad,
ul. L. Mašínové 371
tel. 922 29

Strojírenský závod Pržno
739 03 Pržno 118
tel. Frýdlant n. O. 713 00

Odbytový závod Praha - Horní
Měcholupy
109 04 Praha 10 - Horní Měcholupy
tel. 75 05 26; 75 06 25; 75 06 28

Středisko drobné lesní výroby Praha
110 00 Praha 1, Michalská 3
tel. 22 20 65

Středisko drobné lesní výroby Brno
612 00 Brno - Králově Pole,
Rostislavovo nám. 6
tel. 587 84

Vývojové pracoviště Státních lesů Praha
120 00 Praha 2, Vinohradská 22
tel. 25 08 48

Štátne lesy, podnikové
riaditeľstvo v Bratislave

827 13 Bratislava, Pekná cesta 21
tel. 644 77; 688 48; 635 98

Lesný závod Bratislava
811 52 Bratislava - Petržalka,
Farského 121
tel. 590 36; 591 92

Lesný závod Malacky
901 24 Malacky
tel. 2204; 2206

Lesný závod Šaštín - Stráže
908 41 Šaštín - Stráže
tel. 922 06

Lesný závod Pezinok
902 01 Pezinok
tel. 2184; 2186

Lesný závod Smolenice
919 04 Smolenice
tel. 921 21; 922 52

Lesný závod Piešťany
921 18 Piešťany, ul. Holého 2970
tel. 2236; 2633

Lesný závod Trenčín
911 52 Trenčín, Hodžova ul.
tel. 4863; 4864

Lesný závod Bánovce n. Bebr.
957 19 Bánovce nad Bebravou
tel. 2026; 2028

Lesný závod Partizánske
958 30 Partizánske
tel. 2122

Lesný závod Pukanec
935 05 Pukanec
tel. 931 03

Lesný závod Palárikovo
941 11 Palárikovo
tel. 932 32; 932 09

Lesný závod Dunajská Streda
929 19 Dunajská Streda
tel. 2568; 2689

Stavebný závod v Bratislave
809 24 Bratislava-Mlynská dolina
tel. 416 03; 416 05; 417 11

Závod LTM - HB Nitra
949 01 Nitra
tel. 258 05; 291 05

Štátne lesy, podnikové
riaditeľstvo v Banskej
Bystrici

975 90 Banská Bystrica, nám. SNP 8
tel. 252 41-6

Lesný závod Beňuš
976 64 Beňuš
tel. 25; 26

Lesný závod Brezno
977 49 Brezno, Chaloupkova 10
tel. 2141; 2343

Lesný závod Čierny Balog
976 52 Čierny Balog
tel. 913 21; 913 22

Lesný závod Slovenská Ľupča
976 13 Slovenská Ľupča
tel. 962 02; 962 96

Lesný závod Banská Bystrica
975 90 Banská Bystrica, 9. mája 12
tel. 247 11; 247 12

Lesný závod Žiar n. Hronom
965 93 Žiar nad Hronom
tel. 3175; 3177

Lesný závod Žarnovica
966 81 Žarnovica
tel. 2350

Lesný závod Krupina
963 21 Krupina, Sládkovičova 12
tel. 2575; 2577

Lesný závod Kriváň
962 04 Kriváň
tel. 959 78

Lesný závod Modrý Kameň
992 80 Modrý Kameň, Banícka 215
tel. 8278

Lesný závod Lučenec
984 80 Lučenec, Malinovského 2
tel. 5671

Lesný závod Rimavská Sobota
979 80 Rimavská Sobota, Jánošíkova 25
tel. 3236; 3696

Lesný závod Hnúšťa
981 13 Hnúšťa
tel. 3351

Stavebný závod Zvolen
960 72 Zvolen, Leninova 1
tel. 3707; 3739

Závod LTM - HB Banská Bystrica
975 38 Banská Bystrica, Kuzmányho 1
tel. 222 11; 224 12

Štátne lesy, podnikové
riaditeľstvo v Žiline
011 15 Žilina, nám. K. Gottwalda 1
tel. 207 71-2

Lesný závod Prievidza
971 53 Prievidza
tel. 2607; 2608

Lesný závod Považská Bystrica
017 22 Považská Bystrica
tel. 2201; 2202

Lesný závod Žilina
010 71 Žilina, Gottwaldovo nám. 1
tel. 314 60; 318 79

Lesný závod Krásno nad Kysucou
023 02 Krásno nad Kysucou
tel. 526

Lesný závod Čadca
022 01 Čadca, ul. Podjavorinská
tel. 2169; 2580

Lesný závod Námestovo
029 13 Námestovo, ul. ČA
tel. 485

Lesný závod Oravský Podzámok
027 41 Oravský Podzámok
tel. 931 01

Lesný závod Martin
036 80 Martin, ul. Kollárova
tel. 3155

Lesný závod Mošovce
038 21 Mošovce
tel. 941 25; 941 26

Lesný závod Ružomberok
034 00 Ružomberok, Pod Paračkou 640
tel. 2655; 3773

Lesný závod Liptovský Hrádok
033 11 Liptovský Hrádok
tel. 215

Stavebný závod Liptovský Hrádok
033 12 Liptovský Hrádok
tel. 215

Semenársky závod
033 01 Liptovský Hrádok, ul. SNP 115
tel. 225

Závod LTM - HB v Žiline
010 01 Žilina, Jilemnického ul.
tel. 218 96; 224 38

Štátne lesy, podnikové
riaditeľstvo v Košiciach

042 39 Košice, ul. J. Máara 17
tel. 546 81-5

Lesný závod Poprad
058 01 Poprad
tel. 224 47; 224 48

Lesný závod Revúca
050 80 Revúca
tel. 2563; 2243

Lesný závod Rožňava
048 01 Rožňava, Šafárikova 105
tel. 2711; 2716

Lesný závod Spišská Nová Ves
061 01 Spišská Nová Ves
tel. 2940

Lesný závod Margecany
055 01 Margecany
tel. 942 19; 942 29

Lesný závod Jasov
044 23 Jasov
tel. 941 02; 941 03

Lesný závod Slanec
044 17 Slanec
tel. 101

Lesný závod Podolinec
065 03 Podolinec
tel. 912 31

Lesný závod Prešov (Solivar)
082 51 Solivar
tel. 326 62

Lesný závod Bardejov
085 63 Bardejov
tel. 2543; 2407

Lesopolnohospodársky závod Stropkov
091 80 Stropkov
tel. 2626

Lesný závod Medzilaborce
068 01 Medzilaborce
tel. 370; 759

Lesný závod Humenné
066 80 Humenné
tel. 2734

Lesopolnohospodársky závod Ulič
067 67 Ulič
tel. 27

Lesný závod Vranov
093 01 Vranov
tel. 2260; 2579

Lesný závod Sobrance
073 01 Sobrance
tel. 2215; 2218

Stavebný závod Revúca
050 80 Revúca
tel. 2252; 2561-3

Stavebný závod Prešov
081 03 Prešov
tel. 411 62; 411 03

Stavebný závod Humenné
066 80 Humenné, Gaštanová ul.
tel. 4568

Štátne lesy Topoľčianky
951 93 Topoľčianky, Parková ul. 5R
tel. Zlaté Moravce 833 04

Strojárne Štátnych lesov

976 13 Slovenská Ľupča, Ľupčianska 20
tel. 962 15-16

Správa Tatranského národného parku

059 60 Tatranská Lomnica
tel. 967 407-8; 967 312

C. VOJENSKÉ LESY

Generálny rieditel'st'v
Vojenských lesů a statků
pošt. úřad 61

160 01 Praha - Dejvice

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
382 26 Horní Planá

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
Velichov
372 73 p. Vojkovice nad Ohří

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
751 31 Lipník nad Bečvou

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
798 03 Plumlov u Prostějova

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
342 57 Sušice, pošt. př. 57

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
268 00 Hořovice

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
060 80 Kežmarok

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
962 63 Pliešovce u Zvolena

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
901 01 Malacky

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
421 24 Mimoň

Podnikové ředitel'st'v Vojenských
lesů a statků
066 01 Humenné

Vojenské lesy a majetky, n.p.
067 83 Kamenice nad Čirochou

D. STÁTNÍ STATKY

Státní statky v Sokolově
oborový podnik
odštěpný závod
375 65 Rovná

E. ORGANIZACE PRO HOSPODÁŘSKOU ÚPRAVU LESŮ

Ústav pro hospodářskou
úpravu lesů Brandýs nad
Labem

250 44 Brandýs n. L. — Stará Boleslav,
Plantáž 402
tel. 2430-1

pobočka Praha
182 04 Praha 8, Dáblická 78
tel. 84 23 61-2

pobočka České Budějovice
370 00 České Budějovice,
tr. Rudé armády 1354/86
tel. 6111

pobočka Plzeň
309 54 Plzeň, nám. J. Krautwurma 8
tel. 412 20

pobočka Jablonec nad Nisou
466 01 Jablonec nad Nisou,
Jungmannova 10
tel. 4841

pobočka Hradec Králové
500 02 Hradec Králové, Veverkova 1335
tel. 324 83

pobočka Brno
600 00 Brno, Šilingrovo nám. 2
tel. 221 45

pobočka Frýdek Místek
738 25 Frýdek Místek, Jeremenkova 2811
tel. 3751-6

Ústav pre hospodársku
úpravu lesov Zvolen
960 52 Zvolen, Sokolovská 2
tel. 3702

pobočka Piešťany
921 28 Piešťany, Leninova 3516
tel. 2631

pobočka Zvolen
960 52 Zvolen, Sokolovská 2
tel. 3702

pobočka Žilina
011 80 Žilina, ul. Pri Rajčianke
tel. 311 62

pobočka Košice
040 36 Košice, Makarenkova 11
tel. 360 82

F. VÝZKUMNÉ ÚSTAVY

Výzkumný ústav lesního
hospodářství a myslivosti,
Zbraslav-Strnady

pošt. přihrádka 4, pošta Praha 516
255 01 Zbraslav
tel. 547 842-7

odd. myslivosti — tel. 591 506; 591 223

odd. ekonomiky — tel. 591 413; 591 109

laboratoř ASŘ — tel. 591 185; 591 482

Výzkumná stanice Křtiny
679 05 Křtiny u Brna
tel. Blansko 941 12-13; 941 01

Výzkumná stanice Opočno
517 73 Opočno pod Orlickými horami
tel. 8391-3

Výzkumná stanice Kostelany
686 02 Kostelany u Uherského Hradiště
tel. Uherské Hradiště 7626

G. ŠKOLY

Vysoká škola zemědělská, fakulta lesnická
662 66 Brno, Lesnická 37
tel. 604

Vysoká škola lesnická a dřevářská,
Zvolen

960 53 Zvolen, Štúrova 4
tel. 2326; 3772; 3885

Lesnická fakulta VŠLD Zvolen
960 53 Zvolen, Strakonická cesta 8
tel. 2217; 2263; 3839

Střední lesnická technická škola Písek,
397 17 Písek Burgetova 52
tel. 2463

Střední lesnická technická škola,
Trutnov
541 11 Trutnov
tel. 2612

Střední lesnická technická škola,
Hranice
753 11 Hranice na Moravě, Jurikova 31
tel. 2658

pobočka Prešov
082 51 Solivar
tel. 240 025

Ústav pro hospodářskou
úpravu lesů Vojenských
lesů a statků
160 01 Praha 6, pošt. ú. 61

Výzkumný ústav lesného
hospodářstva, Zvolen
960 92 Zvolen, Strakonická cesta 8
tel. 2303; 2669; 3840

Výzkumná stanica v Gabčíkove
930 05 Gabčíkovo
tel. Dunajská Streda 942 14

Výzkumná stanica v Oravskom Podzámku
027 41 Oravský Podzámok,
Pod Kýčerou 65
tel. Dolný Kubín 931 02

Výzkumná stanica v Banskej Štiavnici
969 00 Banská Štiavnica,
Pod Kalváriou 217/III
tel. 2340

Výzkumná stanica v Liptovskom Hrádku
033 01 Liptovský Hrádok, Partizánska 153
tel. 321

Vědecký lesnický ústav,
Kostelec n. Č. l.

281 63 Kostelec n. Č. l. — zámek
tel. 2308; 2309

Lesnická technická škola,
Banská Štiavnica
969 00 Banská Štiavnica,
Akademická 69/III.
tel. 2300; 2301

Lesnická technická škola J. D. Matejovie,
Liptovský Hrádok
033 01 Liptovský Hrádok, Leninova ul.
tel. 282; 205

Stredná lesnícka technická škola, Prešov
080 01 Prešov, Kollárova 10
tel. 254 56; 342 50; 256 39

Lesnická mistrovská škola, Vimperk
385 14 Vimperk, ul. 1. máje 194
tel. 2267

Lesnická mistrovská škola, Bzenec
696 81 Bzenec, Přívoz 735
tel. 942 47

Lesnická mistrovská škola, Sluknov
407 77 Sluknov, Gottwaldova 580
tel. 337

Lesnická majstrovská škola,
Kokava nad Rimavicou
985 05 Kokava nad Rimavicou,
Gottwaldova 490
tel. 20

Lesnické odborné učiliště - obora
Kněžíčky
289 03 p. Městec Králové
tel. Lovčice u N. Bydžova 930 31

Lesnické odborné učiliště Třebnice
262 51 p. Dublovice
tel. Solopysky 4

Lesnické odborné učiliště
Píška u Křivokláta
270 23 p. Křivoklát
tel. Křivoklát 981 28

Lesnické odborné učiliště Prachatice
383 01 Prachatice - Lázně č. 212
tel. 2012

Lesnické odborné učiliště Bechyně
391 65 Bechyně, Na Libuši 613
tel. Tábor 963 71

Lesnické odborné učiliště Abertamy
362 35 Abertamy, Hornická 28
tel. 34

Lesnické odborné učiliště Modrava
Modrava čp. 11
341 94 p. Srní
tel. 30

Lesnické odborné učiliště Březina
Březina čp. 34
338 28 p. Radnice
tel. Radnice 4

Lesnické odborné učiliště Hejnice
463 62 Hejnice čp. 434
tel. 204

Lesnické odborné učiliště Fláje
Fláje
434 00 p. Most
tel. Most 942 76

Lesnické odborné učiliště Harrachov
512 46 Harrachov č. 155
tel. 929 216

Lesnické odborné učiliště Lomnice n. P.
512 51 Lomnice nad Popelkou
tel. 2296

H. ČASOPISY

Lesnictví
120 56 Praha 2, Slezská 7
tel. 257 541-9; 254 451-9

Lesnický časopis

960 92 Zvolen, Strakonická cesta 8
tel. 2303; 2669; 3840

Lesnické odborné učiliště Svoboda n. Ú.
592 24 Svoboda nad Úpou
tel. 940 46

Lesnické odborné učiliště Veverí
Veverí hrad
664 71 p. Veverská Bitýška
tel. Veverská Bitýška 870

Lesnické odborné učiliště Chvalčov
768 72 Chvalčov
tel. Bystřice p. Host. 7422

Lesnické odborné učiliště Lesonice
675 44 Lesonice - zámek
tel. 38

Lesnické odborné učiliště Nové Město
n. M.
592 31 Nové Město na Moravě,
Dr. Sekaniny 1
tel. 139

Lesnické odborné učiliště Malá Morávka
793 36 Malá Morávka, Karlov
tel. 957

Lesnické odborné učiliště Bílá
739 15 p. Staré Hamry
tel. St. Hamry 981 37

Lesnické odborné učiliště Šternberk
785 01 Šternberk, Opavská 4
tel. 2363

Lesnické odborné učiliště Harmónia
900 01 p. Modra
tel. Modra 2796; 2735

Lesnické odborné učiliště
Banská Štiavnica
969 00 Banská Štiavnica, nám. SNP 58/I.
tel. 2771; 2567

Lesnické odborné učiliště Čadca
022 01 Čadca, ul. Partizánska 2022
tel. 2296

Lesnické odborné učiliště Bijacovce
054 01 p. Levoča
tel. Levoča 9961

Lesnické odborné učiliště Sigord
080 01 p. Prešov
tel. Prešov 983 36

Lesnická práce

113 11 Praha 1, Václavské nám. 47
tel. 265 951

Les

800 00 Bratislava, Križkova č. 7
tel. 472 41-5

OBSAH

Hruzík L.: Třicet let rozvoje lesního hospodářství ČSR	269
Hagara F.: Tridsať rokov rozvoja lesného hospodárstva SSR	279
Bluďovský Z.: Ekonomický vývoj československého lesního hospodářství	287
Zásměta V., Bergl J.: Některé otázky politickoprávního řízení lesního hospodářství v ČSSR	299
Novotný M.: Třicet let ekonomického výzkumu v lesním hospodářství	313
Zásměta V., Švarc J.: Sociálně ekonomické informace na úseku myslivosti v ČSR	325
Bluďovský Z.: Adresář organizací lesního hospodářství ČSSR	341

СОДЕРЖАНИЕ

Грузик Л.: Тридцать лет развития лесного хозяйства ЧСР	275
Хагара Ф.: Тридцать лет развития лесного хозяйства ССР	283
Блудёвски З.: Экономическое развитие чехословацкого лесного хозяйства	296
Засмета В., Бергл Я.: Некоторые вопросы политическо-законодательного управления лесным хозяйством в ЧССР	309
Новотны М.: Тридцать лет экономического научного исследования в лесном хозяйстве ЧССР	322
Засмета В., Шварц Я.: Социально-экономическая информация в области охотничьего хозяйства в ЧСР	337
Блудёвски З.: Адресный список организаций лесного хозяйства ЧССР	341

CONTENTS

Hruzík L.: Thirty Years of the Development of Forestry in ČSR	276
Hagara F.: Thirty Years of the Development of Forestry in SSR	284
Bluďovský Z.: Economic Development of Czechoslovak Forestry	297
Zásměta V., Bergl J.: Some Problems Relating to the Political-legal Management of Forestry in ČSSR	310
Novotný M.: Thirty Years of Economic Research in the Forestry of the Czechoslovak Socialist Republic	322
Zásměta V., Švarc J.: Social Economic Information in the Field of Game Management in ČSR	337
Bluďovský Z.: Directory of Forestry Organizations in the Czechoslovak Socialist Republic	341

INHALT

Hruzík L.: Dreißeig Jahre der Forstwirtschaftsentfaltung der ČSR	277
Hagara F.: Dreißeig Jahre der Forstwirtschaftsentfaltung der SSR	285
Bluďovský Z.: Ökonomische Entwicklung der tschechoslowakischen Forstwirtschaft	297
Zásměta V., Bergl J.: Einige Fragen der politisch-rechtlichen Leitung der Forstwirtschaft in der ČSSR	322
Zásměta V., Švarc J.: Sozial-ökonomische Informationen im Bereich des Jagdwesens in der ČSR	338
Bluďovský Z.: Adressbuch der Forstwirtschaftsorganisationen in der ČSSR	341

TABLE DES MATIÈRES

Hruzík L.: Développement de trente ans de l'économie forestière dans la CSR	277
Hagara F.: Développement de trente ans de l'économie forestière dans la SSR	285
Bludovský Z.: Développement économique de la sylviculture tchécoslovaque	298
Zásměta V., Bergl J.: Quelques questions relatives à la gestion politico-juridique de l'économie forestière en Tchécoslovaquie	311
Novotný M.: Trente ans de recherches économiques dans l'économie forestière de Tchécoslovaquie	323
Zásměta V., Švarc J.: Informations socio-économiques dans le secteur de cynégétique de la République socialiste tchèque	338
Bludovský Z.: Annuaire des organisations de l'économie forestière dans la République Socialiste Tchécoslovaque	341

LESNICTVÍ č. 5/1975

otiskuje tyto zajímavé práce:

- Peřina V.: Vliv šířky a orientace pasek na růst borových kultur
 Kantor P.: Vliv obnovních sečí na růst a vývoj smrkové kultury v souboru lesních typů klenové bučiny (5 A)
 Průša E.: Prales Ranšpurk
 Pišta F.: Smrčiny ve východní části Kvildských plání (Šumava)
 Hanuš V., Fišer Z.: Reprodukce uměle odchovaných bažantů po vypuštění do volnosti

Aktuality

- Daňha J.: K dějinám státního dozoru a státní péče o lesy za uplynulých 100 let na území České socialistické republiky (1872—1971)
 Pelíšek J.: Problematika lesních půd na X. mezinárodním půdoznaleckém kongresu. 1974, Moskva
 Hartman Z.: Gensiruk S. A., Bondar V. S.: Lesní bohatství Ukrajiny, jeho ochrana a využití. 1973, Kijev

Lesnictví č. 5/1975 stojí 12,— Kčs. Objednávky přijímá

Ústav vědeckotechnických informací, Slezská 7, 120 56 Praha 2

Poštovní novinová služba, Jindřišská 14, 110 00 Praha 1

Rozšiřuje Poštovní novinová služba. Objednávky a předplatné přijímá PNS — ústřední expedice tisku, administrace odborného tisku, Jindřišská ulice 14, 110 00 Praha 1. Lze též objednat u každé pošty i poštovního doručovatele. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS - ústřední expedice tisku, oddělení vývozu tisku, Jindřišská ulice 14, 110 00 Praha 1. Vytiskl MÍR, novinářské závody, n. p., závod 6, Legerova ulice 22, 120 00 Praha 2.